

ÖRKÉNY ISTVÁN

**VÁLOGATOTT EGYPERCES
NOVELLÁK**

A kötetet összeállította Fráter Zoltán

TARTALOM

HASZNÁLATI UTASÍTÁS
ARRÓL, HOGY MI A GROTESZK

ÁLLAPOTOK

NINCS SEMMI ÚJSÁG
MI EZ? MI EZ?
A SZÍNÉSZ HALÁLA
PRESZTÍZS
JELENSÉG
MAKACS SAJTÓHIBA
LEGMERÉSZEBB ÁLMAINK IS
MEGVALÓSÍTHATÓK!
INFORMÁCIÓ
ÜVEGHALÁL
MAGYAR PANTEON
IN MEMORIAM DR. K. H. G.

ARCKÉPEK

MIT MOND A HANGSZÓRÓ?
A TÖRZSVENDÉG
NINCS BOCSÁNAT
EGY LELKIISMERETES OLVASÓ
DAL

KORKÉPEK

HAVAS TÁJBAN KÉT HAGYMAKUPOLA
PERPETUUM MOBILE
EGY MAGYAR ÍRÓ DEDIKÁCIÓI
AZ ÖLTÖZŐBEN
KORRAJZ
JELLEMPRÓBA
EGY SZOBA, VÁLYOGFAL, ZSÚPFEDÉL
1949

VISSZAJÁRÓL

AZ EMBER MELEGSÉGRE VÁGYIK
ROSSZ ÁLOM
ITÁLIA
VALLOMÁS
MINDIG VAN REMÉNY
AZ ÚJ LAKÓ
PÁRIZS, ISTEN HOZZÁD!

VÁLTOZATOK

NÉHÁNY PERC KÜLPOLITIKA
HÍREK ÉS ÁLHÍREK
A MEGVÁLTÓ
VÁLTOZATOK
EMLÉKKÖNYVBE
VÁLASZTÉK
EGY ORSZÁGGYŰLÉSI FELSZÓLALÁS
A VÉGZET
BALLADA A KÖLTÉSZET HATALMÁRÓL
APRÓHIRDETÉS
HÍR
NÉZZÜNK BIZAKODVA A JÖVŐBE!
„IN OUR TIME”
SOKSZOR A LEGBONYOLULTABB
DOLGOKBAN IS JÓL MEGÉRTJÜK EGYMÁST...
EGY MEGHASONLOTT TULIPÁN

HELYSZŰKE

FIAINK
ÉLETBEN MARADNI
FASÍRT
SÓHAJNAK BEILLŐ SZÓZAT EGY ISMERETLEN
RENDELTTETÉSŰ VASDARABHOZ...
PECSÉT
SZAKMAI ÖNÉRZET
AHASVÉRUS
GLI UNGHERESI
AZ ÓBUDAI IKREK
VISSZATÉRT A FÖLDRE A MAGYAR
HOLDRAKÉTA

TUDAKOZÓ

AZ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET KÖZLEMÉNYE
LELTÁR
HOGYLÉTEMRŐL
EGY GONDDAL KEVESEBB
POLGÁRTÁRSÁK!
VAN VÁLASZTÁSUNK
KÖZVÉLEMÉNY-KUTATÁS
170-100
MÉG MEGKÉRDEZTE
KI MIT TUD
A TUDOMÁNY CSARNOKÁBAN
HALHATATLANSÁG

LEHETŐSÉGEK

A SÓTARTÓ FELÉ
ÜRES LAP
EGY RIZSSZEM PANASZAI
NYILATKOZAT
SZÓVIRÁGOK
GONDOLATOK A PINCÉBEN
HIÁBA SIKERÜL EGY VITÁS KÉRDÉST TISZ-
TÁZNI, MÁRIS OTT A KÖVETKEZŐ TALÁNY
TUDNIVALÓK, KÖZLEKEDÉSI
KORLÁTOZÁSOK A FEBRUÁR 1-JEI
ESEMÉNYEKSEL KAPCSOLATBAN
AZ OTTHON
A MAGUNK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK
NÉHÁNY VÁLTOZATA
ÜZENET A PALACKBAN
AZ UTOLSÓ MEGGYMAG

PÉLDÁZATOK

A NAGY MENETELÉS
AZ AUTÓVEZETŐ
KIVÉGZÉSI SZABÁLYZAT
MI MINDENT KELL TUDNI
NÁSZUTASOK A LÉGYPAPÍRON
TANULJUNK IDEGEN NYELVEKET!
TRILLA
A POGÁNY SÜTTŐFIA SÜTTŐ GONDOLATAI..
AZ ÉLET ÉRTELME
VISSZHANG
BUDAPEST
BEVÉGEZETLEN RAGOZÁS
ÜGYLET
EGY POCSOLYA EMLÉKIRATAI

HASZNÁLATI UTASÍTÁS

A mellékelt novellák rövidségük ellenére is teljes értékű írások. Előnyük, hogy az ember időt spórol velük; mert nem igényelnek hosszú hetekre-hónapokra terjedő figyelmet. Amíg a lágy tojás megfő, amíg a hívott szám (ha foglaltat jelez) jelentkezik, olvassunk el egy Egyperces Novellát.

Rossz közérzet, zaklatott idegállapot nem akadály. Olvashatjuk őket ülve és állva, szélben és esőben vagy túlsúfolt autóbuszon közlekedve. A legtöbbje járkálás közben is élvezhető!

Fontos, hogy a címekre ügyeljünk. A szerző rövidsége törekedett, nem adhatott hát semmitmondó fölíratokat. Mielőtt villamosra szállnánk, megnézzük, milyen jelzésű a kocsi. E novelláknak éppily fontos tartozékuk a címe.

Ez persze nem azt jelenti, hogy elég csupán a fölíratokat olvasgatni. Előbb a cím, aztán a szöveg: ez az egyetlen helyes használati mód.

Figyelem!

Aki valamit nem ért, olvassa el újra a kérdéses írást. Ha így sem érti, akkor a novellában a hiba.

Nincsenek buta emberek, csak rossz Egypercesek!

ARRÓL, HOGY MI A GROTESZK

Szíveskedjék terpeszállásba állni, mélyen előrehajolni, s ebben a pozitúrában maradva, a két lába közt hátratekinteni: Köszönöm.

Most nézzünk körül, adjunk számot a látottakról.

Íme, a világ fejtetőre állt. Férfilábak kalimpálnak a levegőben, visszacsúsznak a nadrágszárak, s a lányok, ó, ezek a lányok, hogy kapkodnak a szoknyájuk után!

Ott az autó: négy kereke a levegőben, mintha egy kutya a hasát akarná megvakargatni. Egy krizantém: keljfeljancsi, vékony szára az égbe mered, ahogy a fején egyensúlyozza magát. Egy gyorsvonat, amint füstcsóvján tovarobog.

A Belvárosi Plébániatemplom a két tornyán levő két keresztben levő két villámhárító hegyével érinti csak a földet. És amott egy tábla a kocsi ablakában:

Frissen csapolt sör!

Bent egy dülöngélő vendég - fejjel aláfelé - elhozza sörét a söntésből. A sorrend: lent a hab, rajta a sör, fent a pohár talpa. Egy csöpp nem sok, de annyi se csordul ki.

Tél van? Hát persze! Hiszen felfelé szállingóznak a hópelyhek, és az égbolt jégtükrén lóbálózva iringálnak a korcsolyázó párok. Nem könnyű sport!

Keressünk most már vidámabb látványt. Ímhol egy temetés! Fölhulló hópelyhek közt, fölcsöpögő könnyek fátyolán át végignézhetjük, amint a sírásók két vastag kötélén fölbocsátják a koporsót. A munkatársak, ismerősök, közeli s távoli rokonok, továbbá az özvegy meg a három árva göröngyöt ragadnak, s elkezdik a koporsót hajigálni. Jusson eszünkbe az a szívettépő hang, amikor a sírgödörbe ledobált rögök megdobbannak és szétomlanak. Az özvegy sír,

jajonganak az árvák... Milyen más érzés fölfelé hajigálni! A koporsót eltalálni mennyivel nehezebb! Először is jó göröngyökre van szükség, mert a porhanyósabbja félúton szétesik. Van hát kapkodás, lótás-futás, taszigálódás a kemény rögökért. És hiába a jó göröngy; a rosszul célzott rög visszahull, és ha eltalál valakit - pláne, ha egy gazdag, előkelő rokont -, kezdődik a vihorászás, a káröröm egészséges kuncogása. De ha minden stimmel - kemény a rög, pontos a célzás, s telibe találja a deszkakoporsót -, megtapsolják a dobót, derűs lélekkel térnek haza, és sokáig emlegetik a nagy telitalálatot, a kedves halottat és ezt a mókás, pompásan sikerült szertartást, melyben nyoma sem volt a képmutatásnak, a tettetett gyásznak, a hazudott részvétnyilvánításnak.

Kérem, szíveskedjenek kiegyenesedni. Amint látják: a világ talpra állt, önök pedig emelt fővel, keserű könnyekkel sirathatják kedves halottaikat.

ÁLLAPOTOK

NINCS SEMMI ÚJSÁG

Egyik délután a budapesti köztemető 27. parcellájának 14. sírhelyén nagy robajjal feldőlt a közel hárommázsás gránitobeliszk. Rögtön utána kettényílt a sír, és föltámadt az ott nyugvó halott, név szerint Hajduska Mihályné született Nobel Stefánia (1827-1848).

Az obeliszkre idő koptatta betűkkel rá volt vésve a férje neve is; ő azonban, nem tudni, miért, nem támadt föl.

A borongós időjárás miatt csak kevesen tartózkodtak a temetőben, de akik meghallották a robajlást, odagyűltek. Addigra a fiatalasszony már leverte magáról a göröngyöket, fésűt kért kölcsön, megfésülködött.

Egy gyászfátyolos nénike megkérdezte, hogy érzi magát.

Köszöni, jól, mondta Hajduskáné.

Nem szomjas-e, érdeklődött egy taxisofőr.

Most nem vágyik inni, válaszolta a volt halott.

Amilyen pocsék ez a pesti víz, jegyezte meg a sofőr, neki se volna kedve inni.

Hogy mi baja a pesti víznek, kérdezte Hajduskáné.

Klórozzák.

Klórozni klórozzák, helyeselt Apostol Barannikov bolgár virágkertész, aki a temetőkapuban virágokat árult. Ezért ő esővízzel kénytelen locsolni kényesebb palántáit.

Valaki azt mondta, hogy ma már az egész világon klórozzák a vizet.

Itt a beszélgetés elakadt.

Hát mi újság még, érdeklődött a fiatalasszony.

Nincs semmi különös, mondták neki.

Megint csönd lett. Ekkor eleredt az eső.

- Nem fog maga megázni? - kérdezte a föltámadottat Deutsch Dezső horgászbót-készítő kisiparos.

Nem számít, mondta, Hajduskáné. Ő direkt szereti az esőt.

Az attól függ, milyen az az eső, jegyezte meg a nénike.

Ő erről a langyos, nyári esőről beszél, közölte Hajduskáné.

Hogy neki viszont semmilyen eső se kell, mondta Apostol Barannikov, mert elriasztja a látogatókat a temetőből.

Hogy ezt ő nagyon meg tudja érteni, helyeselt a horgászbót-készítő kisiparos.

Most hosszabb szünet állt be a társalgásban.

- Hát meséljenek már valamit! - nézett rájuk a föltámadott.

- Mit meséljünk? - mondta az öreg nénike. - Nincs nekünk annyi mesélnivalónk.
 - Nem történt a szabadságharc óta semmi?
 - Mindig történik valami - legyintett a kisiparos. - De ahogy a német mondja: Selten kommt etwas Besseres nach.
 - Ez van! - tette hozzá a taxisofőr, és minthogy csak fuvar szeretett volna fogni, csalódottan visszasétált az autójához.
- Hallgattak. A föltámadott lenézett a gödörbe, mely fölött nem zárult össze a föld. Várt még egy kicsit, de látva, hogy mindenki kifogyott a szóból, elköszönt a körülállóktól.
- A viszontlátásra - mondta, és leereszkedett a gödörbe.
- A horgászbót-készítő kisiparos, hogy el ne csússzon a sáros agyagon, előzékenyen a kezét nyújtotta neki.
- Minden jót! - szólt le a fiatalasszonynak.
 - Mi történt? - kérdezte tőlük a bejáratnál a taxisofőr. - Csak nem mászott vissza a sírba?
 - De visszamászott - csóválta a fejét a nénike. - Pedig milyen jól eldiskuráltunk.

MI EZ? MI EZ?

J.-ék (egy jobb család) kérték nevüknek elhallgatását. Cserébe megígérték, hogy szépítés nélkül elmondanak mindent, olvasóinktól szíves útbaigazítást remélve.

Öröklött telkükön, a volt 127-es utcában (mely most már Rivalda utca), hosszú évek keserves kínlódásával fölépítették négyszobás családi házukat, ahová tavaly Kisasszony napján (ennek különben nincs jelentősége) be is költöztek.

Egy szuterénlakásból jöttek, mely kissé nyirkos volt ugyan, de nekik mégse volt bajuk soha. A Rivalda utca viszont zöldövezet, házuk déli fekvésű, csupa nap. Mégis, alighogy kicsomagoltak, elkezdett viszketni a bőrük.

Az első öröm lázában rá se hederítettek. Végre megvolt mindenük. Házuk, bojlerük, tévéjük, szőnyegporolójuk és még sok egyébük, aminek felsorolására nincs helyünk. Hát akkor mi ez? Azt mondták egymásnak, idegkimerültség, ami hihetően is hangzott, hiszen ezt a házat valóban vérrel-verejtéssel építették.

Maga J., aki mérnökember, éjt nappá téve dolgozott, minden különmunkát elvállalt, ma már koffeinen él. J.-nének, aki a hatóságokkal tárgyalt, szakmunkások, kölesönök, deszkakiutalások után lótot-futott, lassankint fölborult a lelki egyensúlya. Nagyokat csap a falra, akár van rajta légy, akár nincs.

Leányukat, aki mást szeretett, hozzáadták egy vidéki állatorvos fiához, mert az új rokonok szép összeggel kiségtették őket. Egyetlen fiuk orvosnak kívánkozott. De épp így állt a kérdés: tetőácsolás vagy orvosi diploma?

Szegény fiú azóta meghasonlásban él, szüntelenül hunyorog, pedig semmiféle húsfélét nem eszik, az állati termékek közül csak ömlesztett sajtot, tejet. És őrajta hatalmasodott el leghamarább a viszketés! Két hónapig bejárt a bőrgyógyászati klinikára, de semmiféle kezelés nem használt neki.

A többieknek sem. Viszketésük olyan természetű, hogy nem egyes pontokon, hanem az egész testfelületen jelentkezik. Nem csillapítja se vakarózás, se borogatás, se hűsítő hintőporokkal való beszórás. Délelőtt viszonylag elviselhető, estére és főleg éjszakára már tűrhetetlenné válik.

Mi történhetett? J.-ék élete pokol. Jönnek-mennek. Kisietnek, visszatérnek. Állva esznek. Ülni se tudnak, mert egyszerre viszket a tarkójuk, az orruk hegye, a belső térdhajlatuk és mindenük, ami a pincelakásban nem viszketett. Tetézi a bajt, hogy nemcsak a viszkető pont - pl. a fülük - viszket, hanem az ujjuk is, mellyel a fülüket vakarják. Tényleg, mi ez?

Kívánságukra közlöm, hogy eddig milyen ellenintézkedéseket tettek.

Végigpróbálták az összes számba jöhető kenőcsöket.

Állandóan kvarcolnak.

Ciánoztattak.

Kifőzték minden ruhadarabjukat.

Kihívták dr. K. E.-t (szintén kérte neve mellőzését), aki varázsvesszővel végzett vizsgálatait után megállapította, hogy sem a házban, sem körülötte káros mágneses mezők nem észlelhetők.

Most azt hallották, hogy a Jordán vize jó viszketés ellen.

Kérik, hogy aki tud Jordán-vizet szerezni, jelentkezzen.

Az is, aki nem tud szerezni, de hasonló bajból már kigyógyult.

De az is, aki hasonló bajban szenvedett, és nem gyógyult meg.

Egyáltalán, mindenki jelentkezzen, és mondja el, mit gondol. Így nem lehet élni.

A SZÍNÉSZ HALÁLA

Ma délután az Üllői út egyik mellékutcájában eszméletét veszítve összeesett Zetelaki Zoltán, a népszerű színművész.

A járókelők bevitték a közeli klinikára, de ott hiába próbálták a tudomány legújabb vívmányaival - még vastüdővel is - életre kelteni. A jeles színész, hosszú haláltusa után, este fél hétkor kiszendvedett; tetemét átszállították a Bonctani Intézetbe.

A Lear király esti előadása e tragikus esemény ellenére is zavartalanul folyt le. Zetelaki késett ugyan egy kicsit, s az első felvonásban feltűnően fáradtnak látszott (néhol szemlátomást a sűgő segítségére szorult), de aztán egyre jobban magára talált, s a király halálát már olyan meggyűző erővel jelenítette meg, hogy nyíltzíni tapsot kapott érte.

Utána hívták vacsorázni, de nem ment. Azt mondta:

- Ma nehéz napom volt.

PRESZTÍZS

Két hétig terveztük, hogy majd veszünk. Mindennap megálltunk a kirakatok előtt, sóváran néztük. Végül is a születésem napján, április 5-én déli tizenkét órakor megkérdeztük, mibe kerül. - 275 frankba - mondta a gyümölcsáros. - Elsőrendű, teljesen friss, zamatos ananász.

A feleségem drágállotta, én nem. A görögdinnyéhez képest persze sok, de az ananászhoz képest bizonyára nem. Megvettük, hazavittük. Beállítottuk egy hamutartóba, néztük. Körbejártuk, barátkoztunk vele, dicsértük, milyen szép és egzotikus. A tetején külön növény hajtott ki belőle, valami pálmaféle; ha locsolnánk, vagy vízbe tennénk, talán hamarosan nagyra nőne és kivirágzana.

A szállóban rögtön híre futott, hogy a kilencesben vettek egy ananászt. A takarítónő bejött, és bemutatkozott - eddig a percig ugyanis színét se láttuk -, és azt javasolta, hogy hámozzuk meg, és főszeletelve, kristálycukorral meghintve hagyjuk állni egy vagy két napig. „Ostobaság - mondta egy angol diáklány a lépcsőfordulóban. - Rummal egyék, úgy a legfinomabb.” Egy honfitárs, akivel eddig csak köszönő viszonyt tartottunk, cédulát csúsztatott az ajtóhasadékba. „Ne hallgassanak senkire - írta. - Jó vastagon le kell hámozni, mert a héja élvezhetetlen, de a húsát úgy kell fogyasztani, ahogy van.”

Este meghámoztuk és megettük. Semmi íze sem volt. Alig valamivel volt rosszabb, mint a tök. Nyersen is, cukorral is, rummal is. Nagy nehezen legyűrtük, ittunk rá egy pohár vizet. Harmadnap szembetalálkoztunk az angol lánnyal a folyosón. „Hogy ízlett?” - érdeklődött. „Nagyon” - feleltem. Felsőhajtott. „Hiába - mondta -, az ananász, ananász.” Azóta lopva megmegállok a gyümölcsáros standja előtt, és vágyakozva nézem az ananászokat.

JELENSÉG

Egy parafa dugó, mely semmiben sem különbözött a többi parafa dugótól (Hirt G. Sándornak mondta magát, de mit jelent egy név? Egy név semmit se jelent), beleesett a vízbe.

Egy ideig, amint az várható volt, úszott a víz színén, aztán különös dolog történt. Lassan merülni kezdett, lesüllyedt a fenékre, és nem jött föl többé.

Magyarázat nincs.

MAKACS SAJTÓHIBA

Helyreigazító közlemény

Lapunk keddi számában hírt adtunk arról, hogy a svéd tudományos akadémia díszdoktorrá avatott egy magyar tudóst - akit - őszinte sajnálatunkra - „dr. Pálpéter Péter Pál” néven említettünk. Ráadásul nemcsak a szövegben, hanem a tudósítás címében is hibásan közöltük a Pálpéter Péter Pál nevet.

A jeles magyar tudós neve helyesen: doktor Pálpéter Péter Pál.

LEGMERÉSZEBB ÁLMAINK IS MEGVALÓSÍTHATÓK!

- Kedves Feri, az a harmadik kutya nem húz.
- Sajnos, egy kissé rövid az ostorom.
- Sőt, úgy veszem észre, mintha bicegne is egy kicsit.
- Hogyne bicegne, mikor csak három lába van!
- Jé, tényleg... Nem kár egy nyomorék állatot kocsi elé fogni?
- Nézze meg jobban, Ilonka. Mind a tizenkét kutyám háromlábú.
- Jaj, szegények!
- Inkább engem sajnáljon, Ilonkám! Az összes sintéreket végigjártam, amíg sikerült összeszednem tizenkét háromlábú kutyát.
- Lehet, hogy nem értek hozzá, de az ember azt hinné, hogy egy normális kutya jobban és kitartóbban húz.
- Ezt nem vitatom. Én azonban vérbeli városlakó vagyok. Mit kezdjek tizenkét négylábú kutyával?
- Csak nem fél tőlük, Feri?
- Én a szúnyogcsípéstől is félek. A természet erőivel csínján kell bánni. Mondjuk, hogy ezek a kutyák négylábúak. Mondjuk, hogy megbolondulnak valamitől. Mondjuk, hogy kitépik a gyeplőt a kezemből... Jobb erre nem is gondolni, Ilonkám!
- Akkor se értem. Ha fél a kutyáktól, akkor miért velük húztatja az autóját?
- Mert rosszul vezetek.
- Azt meg lehet tanulni.
- Félig-meddig, Ilonkám... Az ember és az autó nem egyenrangú fél.
- Nézzen körül! Egyetlen kutyavontatású autót se lehet látni!
- Elég baj az! Pedig az ember, sajnos, már nem bírja utolérni a technikát. Használni használja, valójában azonban retteg tőle.
- Én nem félek az autótól.
- Csakhogy ez a Simca óránként százötven kilométert tud megtenni...
- Ne fájdítsa a szívem, Feri... Imádom a rohanást!
- Maga egy kissé telhetetlen. Tíz napja indultunk el Pestről, és nézze, már Siófokon vagyunk.
- Tizenkét kutyával ez nem is olyan nagy teljesítmény.
- Hát persze hogy nem. Csakhogy én már Pesten behúztam a kézféket.
- Nem túl óvatos maga egy kicsit?
- Pontosan ez az a tempó, amelyre teremtve vagyunk.
- Látja, mennyi ember? És mindenki minket bámul.
- Irigykednek.
- Egészen ki van dülledve a szemük.
- Mert látják, hogy legszebb álmaink is megvalósíthatók.

INFORMÁCIÓ

Tizennégy éve ül a kapubejáratban, egy kis tolóablak előtt. Mindössze kétfélet kérdeznek tőle.

- Merre vannak a Montex irodái?

Erre így válaszol:

- Az első emeleten, balra.

A második kérdés így szól:

- Hol található a Ruggyanta Hulladék Feldolgozó?

Amire ő így felel:

- Második emelet, jobbra a második ajtó.

Tizennégy év óta még sohasem tévedett, mindenki megkapta a kellő útbaigazítást. Egyszer történt csak, hogy ablakához odaállt egy hölgy, és föltekerte a szokásos kérdések egyikét:

- Kérem szépen, merre van a Montex?

Erre ő kivételesen elnézett a messzeségbe, aztán így szólt:

- Mindnyájan a semmiből jövünk, és visszamegyünk a nagy bűdös semmibe.

A hölgy panaszt tett. A panaszt kivizsgálták, megvitatták, aztán elejtették.

Tényleg, nem olyan nagy eset.

ÜVEGHALÁL

Délután ötkor halkán zihálni kezdett, de senki sem vette észre. A családot a vendégvárás izgalma tartotta fogva.

A zihálás erősödött, később hörgő hangokkal elegyedett. Most se figyelt rá senki, habár az idegek már jelezték, hogy valamilyen rendhagyó hangforrás működik a lakásban. Csakhogy van bennünk egy olyan jelzőrendszer is, mely mindent letompít, hogy késleltesse a rosszat. Amióta ösztöneink elzsibbadtak, csak a közvetlen veszélyre riadunk fel. Míg testet nem ér, nincs semmi különbség egy kiköpött cseresznyemag és egy kilőtt puskaanyag között.

A hörgések sűrűbbek lettek, aztán elcsitultak. De éppen akkor, ebben a baljóslatú csöndben, megszólalt egy buggyanó hang, mint amikor megpattan egy ér, s a tüdőből habos vér tódul a szájba. Mind összeszaladtak. Olga mama lassan letette a majonézt, és azt mondta:

- Istenem.

Márti azt mondta:

- Én nem tehetek róla, anyu, kérem.

Olga mama azt mondta:

- Mert sohasem arra figyelsz, amit csinálsz.

A nagymamóka közbeszólt:

- Ne veszekedjete, mert bezár a csemegebolt.

Csakugyan, valakinek le kellett volna menni és kicserélni a szódásüveget. De nem bírtak mozdulni. Álltak és néztek, mert nincs lenyűgözőbb, mint a szenvedés.

Az üveg belsejében pezsgett a víz; a pezsgés megremegettette testét. Száján buborékok buggyantak ki, elpattantak, lefolytak az oldalán. Néma volt, de lehet, hogy szenvedett; ebből a zárt rendszerből nem tudtak kiszökni a hangok. Egy idő múlva kipezsgett a szénsav, a víz föl-tisztult, az üveg elcsendesült. Nem szállt föl belőle egyetlen buborék sem. Olga mama fölébe hajolt, és hallgatózott, az üveg azonban nem adott többé életjelet.

- Istenem, mi lesz velünk? - kérdezte a nagymamáka. Senki se válaszolt.

MAGYAR PANTEON

- Benne volt az újságokban, hogy két hétig zárva tartunk - mondta a múzeum portása a telefonba. - A Szabadságharc Erekllyei már becsukott, a Liszt Ferenc Szerelmeihez viszont még csak most gyűjtjük az anyagot.

- Hát mit csináljak velük? Ez volt a délutáni program.

- Tessék őket elvinni a Szépművészetibe.

- Ott már voltunk. És gondolja meg: ezek vidékiek, és tizenöt éves lányok. Nekik még többet mondanak a tárgyak, mint a világ legszebb festményei!

- Hát honnan varázsoljak ide egy kiállítást? - kérdezte a portás. - Ráadásul teljesen egyedül vagyok.

A tanárnő hangja oly csalódottan szólt, hogy a portás egy kis gondolkodási időt kért, s aztán kijelentette, hogy délutánra megpróbál összekaparni egy kis anyagot, ami persze nagyon szegényes és hevenyészett lesz. Katalógus híján be kell érnük az ő kalauzolásával.

Az előcsarnokban csak egy gépírásos cédula volt kiragasztva: *Hubauer Sándor Emlékkiállítás.*

Az első teremben idősebb Hubauer Sándor bajonettje volt kiállítva, melyet az első világháborúból hozott haza, de ez nem nagyon érdekelte a lányokat. Idősebb Hubauer Sándorné született Süle Mária imakönyvébe is csak épp belepillantottak, pedig ennek az volt az érdekessége, hogy tele volt írva ételreceptekkel. De a következő tárló, melyben már maga Hubauer Sándor volt látható, nyolchónapos korában, anyaszült pucéran, hason fekve, annál nagyobb sikert aratott.

- Jaj, de cukor - sóhajtotta egy lány, akiben már megszólalt a leendő anya.

És ott volt a kis Hubauer ütött-kopott pléhvödre, lapátkája, talicskája. Egy tejfoga. Himlőoltási bizonyítványa. Egy kis, üvege vesztett szemüvege. (Mint ismeretes, Hubauer Sándor tizenöt éves koráig rövidlátó volt, de ez utóbb elmúlt.)

- Ti is, lányok - jegyezte meg a tanárnő -, járjatok el pontosan az időszakos szemorvosi vizsgálatra.

A következő vitrinben ütött-kopott notesz.

- Hubauer Sándor kora ifjúságától kezdve fillérre följegyezte minden kiadását... Ez pedig egy hímzőgép.

A lányok megcsodálták, pedig csak egy régi típusú, lábhajtásos, Omag gyártmányú hímzőgép volt, nyolcmilliméteres kilengéssel, amelyen - miközben Hubauer hiába küzdött nagyra törő

tervei valóra váltásáért - hitvese reggeltől estig dolgozott... Csak e rosszul fizetett munkával, nyolcmilliméteres monogramhímzéssel tudta előkaparni családjának a mindennapit... Áldott emlékü hímzőgép! Nélküle Hubauer sovány portási fizetéséből hogy is tudott volna egy négytagú család kijönni?

- És milyen természetűek voltak azok a nagyra törő tervek? - érdeklődött az egyik tájékozatlan diáklány.

- Sokfélék - mondta a portás. - Az áttekinthetőség kedvéért három csoportba osztjuk őket: gazdasági, politikai és tudományos természetű elgondolásokra.

Sajnos, az idő rövidsége miatt e sokféleségből épp csak mutatóba sikerült valamit összeszedni. Hubauer tudományos munkássága még feldolgozásra vár: annyi bizonyos, hogy a holdrakéta gondolata (az oroszokat messze megelőzve) megfordult a fejében, nemkülönben a napenergia felhasználása. (Ő óriási méretű sztaniolzacskókra gondolt, melyekben a nap energiája, valahogy úgy, mint a sült gesztenye melege, elraktározható.) Ami Hubauer politikai nézeteit illeti, ezekről írásbeli feljegyzés alig maradt fenn, a baráti beszélgetések pedig részben feledésbe merültek.

- Milyen kár! És miben álltak ezek a nézetek? - kérdezte a tanárnő. Rá kellett szólnia a lányokra, mert fecsegni kezdtek.

- Mint ismeretes, Hubauer bátor békeharcos volt. Egyszer, felesége legnagyobb rémületére, öklét rázta a bevonuló német csapatok felé. A katonaságtól megszökött, és hamis papírokkal bujkált: a hetes vitrinben látható „Nyílt parancs” is ilyen ügyes hamisítvány, az aláírás Hubauer-nétől származik. Vakmerősége hajmeresztő volt; a háború vége felé, hamis papírokkal a zsebében, egy vendéglő kerthelyiségében, mely a detektívek megfigyelése alatt állt, fennhangon kijelentette: „Hitler napjai meg vannak számlálva!” A szomszéd asztaltól oda is néztek.

- Detektívek? - érdeklődött egy lány.

- Szerencsére csupa ismerősök. De Hubauer olyan ember volt, aki ugyanezt mondja akkor is, ha detektívek hallják.

A lányok megborzongtak. Aztán továbbsereglettek a következő tárlóhoz, melyben egy kis játék mozdony állt.

- A „Hazádnak rendületlenül” kombinált spórkassza - magyarázta a portás egy fájó mosollyal, ami annak szólt, hogy egy nagyra törő szellem merész terveiből mindössze egy ilyen ujjgyakorlat maradt fenn, melyet ő maga is csak szeszélynek szánt. És még emellett is ott látható a Szabadalmi Hivatal elutasító végzése!

- Mit jelent az, hogy „kombinált”? - érdeklődött a tanárnő.

- Ha pénzt dobnak bele, a szerkezet azt éneкли: „Hazádnak rendületlenül!”

Egy lány pénzt dobott be a mozdonyba. Vártak, de nem hallottak semmit.

- Nem működik - mondta a portás.

- Mindegy - magyarázta a tanárnő. - Ez a találmány nemcsak takarékosagra, hanem hazafias gondolkodásra is nevel.

- És sohasem akadt neki pártfogója? - kérdezte egy lány.

- Soha. Magányosan, meg nem értve öregedett meg.

- Egyetlen terve se valósult meg?

- Ebben az országban? - legyintett a portás. - Nálunk így múlik el egy emberi élet.
Mindenki hallgatott. Meglegyintette őket a nemzeti tragédia szele.

- Ez pedig: Gagarin őrnagy! - mutatott egy színes képre a portás.

- Ismerték egymást?

- Sajnos, nem.

- Kinek a hibájából?

- A találkozás nem jött létre - mondta kitérően a portás. Már csak egy vitrin volt hátra.

- Ez az a Dolgozó Hetijegy, mellyel munkába járt... Hubauer Sándor szerényen és visszavonultan élt, nem kért, nem is várt kiváltságokat. Reggelije: fél liter tej, tíz deka parizer, kenyér. Körüljárták a tejet, parizert, kenyeret. Volt, akinek könnybe lábadt a szeme.

Elköszöntek, sorba álltak, kivonultak. Egy hét múlva dolgozatot írtak: „Mit láttam a budapesti tanulmányi kiránduláson?” Az ifjúságot csak látványos dolgok lelkesítik; oldalakat írtak a Mátyás-templomról, egy önkiszolgáló büféről, az Országzászlóról... A Hubauer Sándor Emlékkiállításról alig valamit. Ilyenek ezek a mai fiatalok.

De nem baj. Majd egyszer. Majd húsz, harminc év múlva. Majd negyven év múlva. Akkor majd eszükbe jut Hubauer!

IN MEMORIAM DR. K. H. G.

- *Hölderlin ist ihnen unbekannt?* - kérdezte dr. K. H. G., miközben a lódögnek a gödröt ásta.

- Ki volt az? - kérdezte a német őr.

- Aki a *Hyperion*-t írta - magyarázta dr. K. H. G. Nagyon szeretett magyarázni. - A német romantika legnagyobb alakja. És például Heine?

- Kik ezek? - kérdezte az őr.

- Költők - mondta dr. K. H. G. - Schiller nevét sem ismeri?

- De ismerem - mondta a német őr.

- És Rilket?

- Őt is - mondta a német őr, és paprikavörös lett, és lelőtte dr. K. H. G.-t.

ARCKÉPEK

MIT MOND A HANGSZÓRÓ?

A szekrényes öltözőnek mind a négy fala, a padlótól a mennyezetig csupa szekrény. Mind ugyanarra a kulcsra nyílnak. A kulccsal a kabinos jön-megy; bezár, ha valaki úszóruhára vetkezett, kinyit, ha öltözni kíván. Harmincöt éve jön s megy e szekrények előtt, behunyt szemmel is megtalálja akármelyiket.

Néha alig van vendég, akkor ül, pihen, s a hangszórókon közvetített rádióműsort hallgatja. Máskor váratlanul összeszaladnak az érkezők és a hazakészülők. Ezt ő úgy hívja: torlódás. Ilyenkor alig győzi a munkát. E torlódásokat leszámítva a kabinosság nem tartogat meglepetéseket a kabinosnak. Egyszerű, kényelmes, de azért nehéz munka ez. Az a nehéz munka, amihez nem okvetlenül kell embernek lennünk.

- Szép kis torlódás volt itt az előbb - jegyzi meg.

- Figyeltem magát, Schuller úr. Úgyszólván senkit se várakoztatott.

- Ezt is ki lehet tapasztalni, kérem. Ámbár van itt néhány velem egyidős kabinos, aki ilyen rumliban elveszti a fejét.

- Azt akarja mondani, hogy a tapasztalat nem minden?

- Bizonyos esetekben nem. Szerintem a kabinossághoz némi rátermettség is kell.

- Ezt maga jobban tudja, Schuller úr.

- Sőt, kérem. Továbbmegyek. Még a rátermettség is kevés. Hogy az ember a legnagyobb torlódásban se veszítse el a fejét, ahhoz speciális adottságokra van szükség.

- Milyen adottságokra céloz, Schuller úr?

- Lélekjelenlét, öblös hang, erélyes, sőt, ha kell: erőszakos fellépés... Persze, ilyen méretű közbelépésre csak ritkán nyílik lehetőség.

- Remélem, Schuller úrnak már nyílt rá lehetősége.

- Összesen egyszer volt itt akkora torlódás, hogy ha nem én vagyok szolgálatban, akkor összetaposták volna egymást a vendégek.

- Mikor történt ez?

- Amikor a hangszórókon bementék a hadüzenetet. Ráadásul gyönyörűen sütött a nap, és zsúfolásig volt az uszoda.

Az öltöző ablakán besüt a nap. Ma is gyönyörű az idő, ma is zsúfolt az uszoda, ma is szól a hangszóró, mondja a híreket.

Schuller úr az ablakhoz lép. Fülel. Kérdően nézek rá.

- Semmi - legyint. - Valahol Bengáliában.

A TÖRZSVENDÉG

- Ne haragudjon a kedves vendég, hogy ma nem tudom fölolvasni az étlapot, de tessék körülnézni, most van a csúcsforgalom, ilyenkor azt se tudom, hol áll a fejem. Viszont, ha már véletlenül egy asztalhoz ültek, talán a fiatalurat megkérjük, hogy amíg kihozom neki a bécsi szeletet, olvassa föl a nénikének az étlapot, kivéve a leveseket, mert azokra nem kíváncsi.
- Tessék, kérem. Halak. Van rántott ponty. Ponty roston, burgonyasalátával.
- Az igazat megvallva, nem vagyok halpárti, bár ennek a helynek az a híre, hogy nem tógazdasági pontyot vesznek, hanem folyamit. Különben is, mindenki dicséri az itteni konyhát, én csak azt nem bírom bennük, hogy kézzel írják az étlapot.
- Akkor ne is folytassam a halakat?
- Félreértett. Nekem nem a halak ellen van kifogásom, hanem a kézzel írott étlap ellen, mert azt nehezemre esik elolvasni, pláne itt, ahol ráadásul valami rosszfajta indigót használnak, amitől még el is van kenődve az írás.
- Van kétféle halászlé. Szálka nélküli és nem szálka nélküli. Megrendeljem valamelyiket?
- Mi jut eszébe? És miért kiabál? Mert a kiabálást, azt nagyon nem szeretem.
- Azt hittem, a hallása sincs rendben a néninek. Akkor mondom a húsféléket. Borsos tokány. Krokett, idei zöldborsófőzeléssel.
- Nincs a fülemmel semmi baj, még látni is elég jól látok, csak a kézzel írott étlappal nem boldogulok. Viszont az én nyugdíjamból nem telik elegáns ruhákra, márpedig a jobbfajta vendéglőkből, ahol géppel írják az étlapot, kinézik az ilyen kopott ruhás vendégeket.
- Marhaszelet vadmártással. Mondjam talán az árakat is? Tizenkettő hús.
- Nem érdekelnek az árak, pedig a nyugdíjam felét kénytelen voltam öt hónapra elzalogosítani, amikor egyszer úgy nekirántottam a térdemnek az asztalfiókot, hogy három porcogó gyulladásba jött. Az a nő különben, akitől az előleget kaptam, most perel.
- Még egy csomó húsétel van hátra, de így sose jutunk a végire.
- Nézze csak meg, van-e szűzerméjük, mert az hetek óta nem szerepel az étlapon, de nemcsak itt, hanem az egész kerületben.
- Hát most van. Szűzermék tört burgonyával. Megrendelhetem?
- Dehogy rendelheti! Egyébként nem szeretném, ha félremagyarázná, amit az előbb a jobbfajta vendéglőről mondtam. Én azokba egy csöppet sem kíváncsi vagyok, mert ezekben a szerény kifőzésekben sokkal nagyobb fantáziával főznek. Itt például még gombás bélszín is szokott lenni.
- Most is van. Azt hozassak?
- Jaj, dehogy. Szerencsére kifogtam egy jó ügyvédi munkaközösséget, ahol megmagyarázták, hogy se nyugdíjat, se kegydíjat pörrel lefoglalni nem lehet.
- Hát most olvassak, vagy ne olvassak? Savanyú tüdő gombóccal. Vesevelő. Paraj tükörtőjással.
- Én csak azt szeretném tudni, hogy a paraj tükörtőjással miért szerepel mindenütt a húsételek között. De látom, már türelmetlen. Még a tésztákat olvassa fel, a sajtok nem érdekelnek.
- Almás lepény. Máglyarakás. Tiroli rétes is volt, de elfogyott.

- Köszönöm a fáradozását. Manapság szidni szokás a fiatalokat, hogy közönyösek és érzéketlenek, de én ebből csak annyit vettem észre, hogy majd mindnyájan türelmetlenek. Maga is, fiatalember, nagyon élvezetesen olvasott, de azért érezni lehetett, hogy maga is siet... Még egyszer köszönöm. A viszontlátásra.

- El tetszik menni?... Nézze csak, kisasszony, elment a néni, pedig az egész étlapot fölolvastam neki.

- A sajtokat is?

- A sajtokat nem.

- Szoktam is szólni, hogy nemcsak a leveseket, hanem a sajtokat se kell neki fölolvasni, de ő mindig csúcsforgalomban jön be, amikor azt se tudom, hol áll a fejem... Tessék a bécsi szelet.

NINCS BOCSÁNAT

Húsz forintot adtam a két ápolónak, akik hordágyra tették, és levitték a mentőautóba. A klinikán is adtam húszat-húszat a nappalos és az éjszakás nővérnek, és megkértem őket, hogy vigyázzanak rá. Azt mondták, hogy ne féljek semmitől, ők fél óránként be-benéznek hozzá, habár szerencsére nem eszméletlen a beteg. Másnap vasárnap volt, bemehettem hozzá látogatóba. Még mindig eszméletén volt, de már alig beszélt. Csak az ágyszomszédjától tudtam meg, hogy az ápolónők feléje sem néznek, ami nem is csoda, mert kettejükre százhetven beteg jut, s ráadásul az orvosok sem nyúltak hozzá, azzal, hogy majd hétfőn alaposan megnézik. Ez mindig így szokott lenni, mondta a szomszéd, amikor szombat délelőtt hoznak be beteget.

Kimentem a folyosóra, és kerestem a nővért, de egyiket sem találtam meg a tegnapiak közül. Nagy nehezen előkerítettem a vasárnapi ügyeletes nővért, neki is adtam húsz forintot, és megkértem, hogy nézzen be időnként az apámhoz. Az orvossal is szerettem volna találkozni, mert egy százforintost még odahaza borítékba ragasztottam, de a nővér azt mondta, hogy az orvost transzfúzióra hívták a női kórterembe, bízzam rá, majd ő szól neki. Visszamentem a betegszobába, ahol a szomszéd megnyugtatóan, hogy az inspekciós orvos úgysem ér rá kivizsgálni a beteget, tehát nem is baj, hogy nem tudtam átadni a pénzt. Úgyis csak holnap, amikor majd bejönnek az osztályos orvosok, lesz idejük foglalkozni vele.

- Nincs valamire szükséged? - kérdeztem.

- Köszönöm, nem kell semmi.

- Hoztam néhány almát.

- Köszönöm, nem vagyok éhes.

Még egy óra hosszat ültem az ágya szélén. Szerettem volna beszélgetni vele, de már nem volt miről. Egy idő múlva megkérdeztem, nincsenek-e fájdalmai. Azt mondta, nincsenek. Erről sem kérdezősködhettem többet. Egész idő alatt hallgattunk. Nagyon szemérmes és zárkózott volt köztünk a viszony, mindig csak tényekről beszélgettünk egymással, de azok a tények, melyeket tegnap még szóba hozhattunk, mára eltörpültek, és semmivé váltak. Érzelmekről pedig sohasem esett szó miközttünk.

- Hát akkor megyek - mondtam később.

- Menj csak, fiam - mondta.

- Holnap bejövök, és beszéllek az orvossal.

- Köszönöm - mondta.

- Csak reggel jön az osztályos orvos.

- Nem olyan sürgős - mondta, s a tekintete az ajtóig kísért. Reggel hétkor föl hívtak, hogy az éjszaka folyamán meghalt. Amikor beléptem a 217-esbe, már másvalaki feküdt a helyén. Az ágyszomszédja megnyugtatóan, hogy nem szenvedett semmit, csak sóhajtott egyet, és vége lett. Gyanítottam, hogy a szomszéd talán nem mondott igazat, mert az jutott eszembe, hogy én is ezt mondtam volna az ő helyében, de aztán igyekeztem elhíttetni magammal, hogy a szomszéd mégsem csapott be, és csakugyan fájdalom nélkül halt meg apám.

Nagyon sok formalitást kellett elintézni. A fővételi irodában odalépett hozzám egy ápolónő, de sem a szombati, sem pedig a tegnapi ügyeletes, hanem egy eddig nem látott nővér, és átadta apám aranyóráját, szemüvegét, pénztárcáját, öngyújtóját és azt a zacskót, amiben az almák voltak. Húsz forintot adtam neki, és tovább diktáltam az adatokat. Ezután egy børsapkás férfi lépett hozzám, és ajánkozott, hogy megmosdattja, megberetválja és felöltözteti a testet. Ő mondta így, hogy a „testet”, amivel bizonyára azt akarta érzékeltetni, a szóban forgó személy nem él ugyan már, de mégsem egészen holttest, amíg mosdattva és öltöztetve nincs.

Nálam volt még a borítékba ragasztott százforintos. Ezt átnyújtottam neki. Fölszakította, bele-nézett a borítékba, aztán lekapta fejről a børsapkát, és nem is tette többé föl a jelenlétemben. Azt mondta, hogy nagyon szépen el fog rendezni mindent, csak küldjek be ruhát és tiszta fehérneműt, egészen biztosan meg leszek elégedve. Azt válaszoltam, hogy délután behozom a fehérneműt és egy sötét öltönyt, most azonban szeretnék odamenni hozzá.

- Meg akarja nézni a testet? - kérdezte megütődve.

- Meg akarom nézni - mondtam.

- Jobb lenne aztán - tanácsolta.

- Most akarom látni - mondtam. - Nem lehettem mellette, amikor meghalt.

Vonakodva bár, de elvezetett a hullaházba, egy különálló épületbe a klinikakert közepén. Nagyon erős, ernyőtlen villanyégő világította meg a pincét. Betonlépcsőn kellett lemenni, s a betonpadlón, mindjárt a lépcső tövében, hanyatt feküdt az apám. Lába szétvetve, karja kitérve, ahogy csataképeken festik a hősi halottakat. De őrajta nem volt ruha, csak az egyik orrlyukából állt ki egy kis vatta, egy másik pedig a bal combjához volt hozzátapadva. Úgy látszik, ott kapta az utolsó injekciót.

- Most még nem lehet látni semmit - mondta a børsapkás mentegetőzve. A jéghideg pincében hajadonfőtt állt mellettem. - De majd akkor tessék megnézni, milyen lesz, ha felöltöztetem.

Nem szóltam semmit.

- Sokáig betegeskedett? - kérdezte később.

- Sokáig - mondtam.

- Arra gondolok - mondta -, hogy egy kicsit lenyírom a haját. Az nagyon sokat tesz.

- Ahogy akarja - mondtam.

- Oldalt választva viselte a haját?

- Oldalt - mondtam.

Elhallgatott. Én is hallgattam. Már nem mondhattam semmit, és nem is tehettem semmit, és pénzt sem adhattam többé senkinek. Azzal sem tudok jóvátenni semmit, ha elevenen mellétemettem magam.

EGY LELKIISMERETES OLVASÓ

- Szlávik Mihálllyal szeretnék beszélni.
- Most nem tudom idehívni, de előre megmondom, hogy ha karambolról van szó, mi csak a jövő hónapban tudjuk fogadni a kocsit.
- Ő keresett engem.
- Miért nem tetszik szólni, hogy ismerősök? Hát mi baja annak a kocsinak?
- Nincs szó karambolról. Most jöttem haza, és egy cédulára Szlávik Mihály neve volt fölírva meg a telefonszám.
- Akkor tessék húsz perc múlva fölhívni, mert az egész lakatosműhely ebédelni van.

*

- Szlávik Mihálllyal szeretnék beszélni.
- Mindjárt szólok neki.
- Itt Szlávik Mihály.
- Maga hagyta meg nekem a telefonszámát?
- Én voltam bátor, mert szerettem volna megkérdezni valamit.
- Tessék.
- Ugye, ön fordította Truman Capote regényét?
- *A Más hangok, más szobák*-at én fordítottam. Olvasta?
- Olvastam, és nagyon tetszett nekem, de van egy észrevételem. Azt szeretném tudni, hogy ebben a regényben miért beszélnek másképpen a négerek, mint a többi emberek?
- Másképpen beszélnek?
- Úgy beszélnek, mint a külföldiek. Csak szeretnék tisztán látni, azért kíváncsiskodom.
- Rémlik valami. Nézze, kérem, én három évvel ezelőtt fordítottam ezt a könyvet, egy kicsit kiment már a fejemből a dolog, de emlékszem például egy néger cselédlányra, akinek vágás van a nyakán. Őrá gondol?
- Őrá is.
- Hát akkor nyugodjék meg, kérem. Arra ugyanis egészen tisztán emlékszem, hogy ez a lány az eredeti szövegben is törve beszél angolul.
- Mi az, hogy törve?
- Törve, az törve. Vagy nem?
- Nem egészen. Törve beszélünk egy idegen nyelvet, amelyet nem jól ismerünk. Viszont az anyanyelvét is törve beszélheti valaki, ha például műveletlen vagy iskolázatlan vagy korlátolt. De ez két különböző dolog.
- Hogy beszél például az a néger lány?
- Úgy, beszél, mint egy külföldi, aki nem jól tud angolul. Nos hát, én ezen akadtam fönn, és ezért bátorkodtam telefonálni. Hiszen a négerek ott élnek Amerikában, mindenki angolul beszél körülöttük, tehát az anyanyelvük is angol.

- Találkoztam én már néhány cigánnyal is, aki itt él Magyarországon, és mégis legalább olyan törve beszél magyarul, mint egy külföldi.
- Ez így nagyon szépen hangzik, de nem bizonyít semmit. A cigányoknak ugyanis van saját nyelvük, a négereknek viszont nincs.
- Ebben, belátom, magának igaza van. Nem is tudom, mit mondjak. Szeretném, ha elhinné, hogy nagyon pontos fordító vagyok, egészen a bogarasságig. Azt is bátran elhiheti, hogy az a lány az eredeti szövegben is hibásan beszél angolul. Ráadásul, a lektorok szóról szóra ellenőrzik a fordítást...
- A lektorok is tévedhetnek. Tessék megnézni Hook Finnt! Ha nem tévedek, Karinthy fordította. Mindenesetre, a *Huckleberry Finn*-ben úgy beszél a néger, mint egy primitív és írástudatlan ember, nem pedig úgy, mint egy külföldi, aki hibásan beszél angolul. Vagy ez fordítói szempontból mellékes?
- Ez nem mellékes, de a *Huckleberry Finn*-t nem én fordítottam. Ráadásul, ez egy száz évvel ezelőtti regény.
- Bocsásson meg, de ez csak az én igazamat bizonyítja. Száz év elmúltával a négerek jobban tudhatnak angolul, mint rosszabbul.
- Azt hiszem, ebben megint magának van igaza.
- Remélem, nem bántottam meg?
- Szó sincs róla. Amit mondott, nagyon is elgondolkoztató.
- Sajnos, nem tudok angolul, nem nézhettem utána az eredetinek, pedig egy kicsit megütötték a szememet ezek a dialógusok. Csak azért hívtam föl telefonon, mert szeretek mindent tisztán látni.
- Nagyon jól tette, hogy fölhívott.
- Most be kell fejeznem a beszélgetést, mert a garázmester kopog az üvegen. Máskülönben nagyon jó volt a fordítás.
- A viszonthallásra.
- Minden jót.

DAL

Janász Jenőnek hívták a dalszerzőt.

Az orosz áttörés után csapódtunk egymáshoz, mert az ő ütegét szétlőtték, én pedig Nikolajevkán elveszítettem az alakulatomat. Majdnem háromszáz kilométert tettünk meg együtt, néha-néha egy járműre kéredzkedve, a legtöbbször azonban gyalogszerrel, hóban, jégben, állandó ellenséges tűzben, míg csak le nem terítette Bjelgorod határában egy rövid sorozat.

Mindazodáig sejtelmem se volt róla, hogy szerzik a dalt. Ki hitte volna, hogy ilyen könnyedén? Janászból jött a dal, ömlött, fakadt, ahogy forrás buzog a földből. Amit csak látott, amit csak hallott, abban a szempillantásban dallá lett, szöveggel, rímekkel, melódiával. Csak a címet kellett kitalálni hozzá.

Népdal lett abból a bádögödön gyümölcsízből, melyet egy szétlőtt raktár romjai alól kapartunk ki. És volt ott egy híd, amelyet épp az orrunk előtt robbantottak föl a partizánok. Miközben a hidroncs alatti föltorlott jégen átevickéltünk, Janász Jenő már énekelt:

*Elkorhadt a vénfahíd a Tarcalon
Istenem, csak te tudod az én bajom.
Hogy megyek én Annuskámhoz már eztán?
Hogy ússzak át halált hozó zúgóján?*

Faggattam, hogy csinálja ezt. Azt mondta, nem tudja.

Faggattam, hány dalt szerzett már. Azt se tudta. Talán három-, de lehet, hogy négyezret.

Bjelgorod már odalátszott, amikor lassan eleredt a hó. Legomboltam a sapkám fülvédőjét, de úgy is hallottam Janászt dudorászni:

*Lassú pelyhekben hullik a hó
Csilingelve fut az orosz szánkó.
Szállj, szállj, kicsi hópehely...*

Öt gyors roppanás hallatszott. Vége lett Janásznak, bevégzetlen maradt a dal.

Néha eszembe jut. Megpróbálom folytatni. Töröm a fejem, rímet keresek a hópehelyre. De hiába. Mindnyájan tudunk valamit, és azt senki se képes utánunk csinálni. Ez így van.

KORKÉPEK

HAVAS TÁJBAN KÉT HAGYMAKUPOLA

Voltaképpen egész Davidovkának ki kellett volna vonulnia, tehát nemcsak a mi zászlóaljunknak, hanem a helybeli lakosoknak is. Ebből azonban nem lett semmi. A mieink közül csak néhány pipogya stréber jött elő, meg a gyengélkedők, az írkok és a raktárosok, egyszerűen, akiknek volt valami félténivalójuk; negyvenen vagy ötvenen mindössze. Az oroszok közül még ennyien sem. Akit a szolgálatvezető őrmesternek sikerült kikergetnie a házából, az ott lézengett egy darabig a téren, de mihelyt tehetette, visszaszökött. Még feltűnőbb, hogy Holló őrnagy, a zászlóaljparancsnok is távol maradt, pedig mostanáig minden kivégzésen megjelent, és nagyon ügyelt a formaságokra. Egy percre kijött a parancsnokság elé, körülnézett a templomtéren, azt mondta, hogy hideg van, és visszament, és többé nem mutatkozott. Így aztán hivatalos részről az orvoson és a szolgálatvezető őrmesteren kívül csak egy német teherautósofőr és egy altiszt volt jelen, Leicával a nyakában. Ők hozták az elítéltet Davidovkára, mert itt kellett rajta végrehajtani a német hadbíróóság ítéletét. No és persze hogy itt volt még az az Ecetes nevű hajtó is, aki három liter rumért vállalta, hogy fölakasztja az asszonyt. Ecetes az első liternek már nyakára hágott, és elég bizonytalanul állt a lábán.

Az asszony ott várt a fa alatt, mozdulatlanul, mintha a földhöz fagyott volna a lába. Egy könnye sem volt. Eddig úgy vettük észre, hogy az öregek hálnak meg a legkönnyebben. Rémuldöznek ugyan, mintha nem értenék, hogy mi történik velük, de se nem könyörögnek, se nem sírnak, se nem sikoltoznak. Ez az asszony még elég fiatal volt, elég jó külsejű és elég jól öltözött, mégsem szólt egy panaszló szót sem. Csak állt, és égő szemmel nézte azt a kislányt, aki bemászott a teherautó alá, és onnan kukucskált kifelé. Négy- vagy ötéves lehetett. Pizkos és sovány volt, de ő is elég jó ruhákat viselt, egy kis bundamellényt, vattanadrágot, vastag pamutharisnyát és gumikalocsnit. Amikor a fiatalasszony nyakára ráhurkolták a kötelet, üde hangon, mint akit megcsiklandoztak, fölnevetett a teherautó alatt.

Három perccel később az orvos zászlós megállapította, hogy beállott a halál. Hideg szél támadt, mely lassan hintáztatni kezdte a fiatalasszony testét. A lányka kimászott a teherautó alól. Egy ideig szemmel kísérte ezt a lengő mozgást, aztán, mint aki jól elmulatott valamin, de már kezdi sokallani a tréfát, fölkiabált a fára:

- Mama!

Akkor már egyetlen orosz sem volt a templom előtt, s a mieink közül is csak Ecetes Márton hajtó, Bíró Elek szolgálatvezető őrmester, doktor Friedrich Tibor orvos zászlós s egy Koszta István nevű tizedes, civilben az Arany Bika Szálló söntésének csaposa, aki a furunkulusai miatt már többször kérte, hogy utalják be egy hátországi kórházba. Most is úgy állt, hogy észrevétesse az orvossal a nyakán pirosuló duzzanatokat. Friedrich doktor azonban elfordult tőle, és belenézett a Leica lencséjébe. A német altiszt intett a kislánynak, hogy menjen ki a képből, de az nem mozdult álló helyéből, hanem tágra nyílt, tündöklő szemmel bámult a Leicába. Talán még sohasem látott fényképezőgépet.

PERPETUUM MOBILE

Auspitz azt mesélte, hogy odahaza péksegéd volt a Veress Pálné utcában. Azt mesélte, hogy reggelente csak úgy a hóna alól befalt egy egykilós kenyeret. Akkor kilencvenkét kiló volt.

- Mit gondoltok, most mennyi vagyok?

Ezt nem tudtuk megmondani. Tény, hogy már szükségre se járt ki, ami rossz jel, és csak vizet ivott, ami még rosszabb. Folyton itta a vizet. Nem is szomjazott, csak itta, mint egy lefolyó.

Az se jelent jót, hogy a ruhája tele lett tetűtojással. A tetveket csak úgy lehet féken tartani, ha az ember minden percben öldösi őket; másképp elszaporodnak, és telerakják serkéikkel a ruhavarrásokat, főleg a meleg testtájakon. Auspitznak egészen megszürcült a hónalja a tetűtojásoktól. Nem is szóltunk neki. Ilyenkor már nem segít a szó.

Egy éjszaka arra ébredtem, hogy nagyon forgolódik.

Azt kérdeztem:

- Mondd, mit csinálsz, Auspitz?

Azt mondta:

- Eszem.

Azt kérdeztem:

- Mit eszel, Auspitz?

Azt mondta:

- Kérlek szépen, tetűtojást eszem. És, kérlek szépen, tetveket.

Gyufát gyújtottam, de rögtön el is fújtam. Egészen közel volt már a front; cigarettázni is tilos volt éjszaka. Csak annyit láttam, hogy nyugodt az arca, majdnem elégedett. Azt mondtam neki:

- Ne beszélj bolondokat, Auspitz.

- Hanem megvárjam, amíg kiszívják a véretem? - kérdezte.

Maximum két hétig kell kibírni, magyarázta. Márpedig, ha ő megeszi a tetűt, akkor játszva kibírja ezt a két hetet, mert nem megy veszendőbe semmi. Minden csöpp vére, amit kiszívtak, megint visszajut a szervezetébe; vagyis se nem gyengül, se nem erősödik.

- Akkor te föltaláltad a perpetuum mobilét - mondtam. Nem tudta, mi az. Mondtam, amihez nem kell energia.

Ezt sem értette. Miközben a serkéket ette, megmagyaráztam a perpetuum mobilét. Később elaludtunk. Reggel megpróbáltam fölrázni, de már nem volt benne élet.

EGY MAGYAR ÍRÓ DEDIKÁCIÓI

Most nyílt meg a Tá. Dé. Vé. utca 7. szám alatt a nagy író, Tá. Dé. Vé. Emlékmúzeuma. Jövünk-megyünk a tágas termekben, s elgyönyörködünk e nagy realista hátrahagyott töltőtollainak, kávéfőzőinek és párttagsági könyveinek gyűjteményében. A vitrinekben láthatók barátainak, szerelmeinek ajánlott könyvei is. E dedikációk legszebbjeit adjuk most közzé:

1.

Mamának és Papának

hű gyermekük.

2.

Ellának.

3.

Bellának.

4.

Karolinának.

5.

Linának.

6.

Cucusnak.

7.

Mucusnak.

8.

Hamara Kristóf min. tanácsosnak, hazafias hódolattal

lófő Tá. Dé. Vé.

9.

Biatorbágyi Blumfeld Móricnak, a nagy humanistának, a Hungária Első Gumi vezérigazgatójának, az írók bőkezű istápjának.

Tá. Deutsch Vé.

10.

Hamara Kristófnének, a közép-rodéziai misszió Védnökasszonyának a megváltásra váró

Tá. Dé. Vé.

11.

Ostorovics Kornélnak, a nagyszerű kritikusnak, a *Goebbels prózája* c. esszé szerzőjének!

Tá. Dé. Vé.

12.

Gró Etelnek

tisztelő Tá. Dé. Vé-je,

Etelnek

Tá.

Etusnak, forró felgondolásokkal

Décske Vécske

Nyuszi! Máskor ne harapj!

Nyuszkó.

(utóbbi kiradírozva, helyébe tintával beírva:)

13.

Dr. Berény Aladárnak a zseniális válóperért.

14.

Trenka Tivadar vezérőrnagy, hadosztályparancsnok úrnak. Innen a távolból súlyos vastagbél-fekélyemmel köszöntöm a Moszkva kapuit döngető hadosztály tiszti és altiszti karát, tiszteseit és legénységét.

Tá. Dé. Vé. karp. őrmester

15.

Hamara Kristófné elvtársnőnek,
VI. ker. Igazoló Bizottság

Barátság! Tá. Dé. Vé.

16.

Ostorovits Kornélnak, *Az elhajlás jelei Kautsky ifjúkori műveiben* szerzőjének

17.

Blumfeld Móric bácsinak (Állatkert)

a szép vizslakölykökért - Tá. Dé. Vé.

18.

Hamara Kristófnak

Kanadai Magyar Nemzetőr

Üdv! Tá. Dé.Vé.

19.

Hamara Kristófnének
Belvárosi Kutyafürdő

Vizslám nevében Tá. Dé. Vé.

20.

Ostorovits Kornélnak,
a *Némely igekötő helytelen használata Sztálin prózájában* bátor szerzőjének.

21.

Nyuszikám, te vagy az igazi! Meg tudsz bocsátani Nyuszkónak?

22.

Dr. Hajmási Péternek, a nagy urológusnak, hálás betege.

23.

Dr. Hajmási Pálnak, a nagy kardiológusnak, hálás betege.

24.

Ostorovits Kornélnak.

Férjem posztumusz könyvét önnek ajánlom, amiért búcsúbeszédében oly szépen kidomborította meg nem alkuvó jellemét és ebből fakadó keserű üldöztetéseit.

Tá. Dé. Vé.-né szül. Gró Etel

*

(Fenti gyűjtemény korántsem teljes. Még számos Tá. Dé. Vé. dedikáció rejtőzik közkönyvtárakban és magánszemélyeknél. Felkérem az olvasót, ha ilyenekről tud, értesítse a Tá. Dé. Vé. Emlékmúzeumot.)

AZ ÖLTÖZŐBEN

- Mind vannak jól - mondta tört magyarsággal a tenorista. - Nemcsak vannak jól, hanem direkt nagyon jól. És küldenek sok üdvözlét, és küldenek sok puszi.

- Na, hála istennek - mondta a nagyapa.

- Na, hála istennek - mondta a nagymama.

- És az én Annuskám? Nem nagyon sovány?

- Sem nem nagyon sovány, sem nem nagyon kövér - mondta a tenorista -, hanem éppen jó.

- És egészséges? - kérdezte a nagymama.

- Nagyon egészséges - mondta a tenorista.

- Csak amikor nálam járt, fájt kicsit a feje, mert Genovából jöttek Milánóba, és utaztak egész éjszaka. Vagy éjszak?

- Szegénykém - sóhajtott a nagypapa. - Úgy kell mondani: éjszaka.

- Nem éjszak? - kérdezte a tenorista.

- Nem - mondta a nagypapa. - Az egészen más.

- Ne tanítsd a művész urat - mondta a nagymama. - És az én kis csillagomat? Őt is tetszett látni?

- Nemcsak láttam, hanem direkt nagyon jól láttam - mondta a tenorista, miközben az öltöztető ráadta a keményített csipkegallért. - A kedves lányok föltette a kisbabát az asztalomra, és kicsomagolta a pólyát, és kérte, hogy a husikáját jól csipkedjem meg.

- És meg tetszett őt csipkedni? - kérdezte a nagymama.

- Nagyon is - mondta a tenorista.

- Hol? - kérdezte a nagymama.

- A combocskáján.

- Máshol nem? - kérdezte a nagymama.

- És még a karocskáján.

- És még? - kérdezte a nagymama.

- És még a kicsi popsikáján.

- Édes jó istenem - sóhajtott a nagymama, és elnézett a messzeségbe.

A nagypapa halkán köhögni kezdett, s a padlót nézte. Az öltöztető kardot kötött a tenoristára, és az övébe beledugott két pisztolyt.

- És aztán mi történt? - kérdezte a nagymama.

A tenorista gondolkozott.

- Aztán a kedves lányok bepólyálta a kisbabát, és hazautazott Genovába. Úgy mondjam, lányok, vagy úgy mondjam, lányuk?

- Úgy kell mondani: lányuk - mondta a nagypapa.

- Nem lányok? - kérdezte a tenorista.

- Nem - mondta nagypapa. - Az mást jelent.

- Ne tanítsd már a művész urat - szólt rá a nagymama. - Inkább köszönnéd meg, hogy ilyen jó hozzánk.

- Én ma is magyarnak érzem magamat - mondta a tenorista. - Csak kicsit elfelejtettem magyarul.

- Nagyon is szépen tetszik magyarul beszélni - mondta a nagymama. - Csak még azt tessék nekem elmondani, hogy milyen is az én kis csillagom.

A tenorista gondolkozott. Az öltöztető már kezében tartotta a parókát, de várt. A nagymama is várt, és a nagypapa is várt. A tenorista még mindig gondolkozott.

- Szép - mondta a végén.
- És milyen a szeme?
- Az is szép - mondta a tenorista.
- És milyen a haja?
- Az is szép - mondta a tenorista.
- És milyen a pofikája?
- Szép - mondta a tenorista. - Szintén szép.
- Édes jó istenem - sóhajtotta a nagymama, és megint elnézett a messzeségbe.

Megszólalt a csengő. A tenorista fejébe nyomta szőke parókáját, elbúcsúzott vendégeitől, és nagy kardcsörtetve, sarkantyúpengetve kisietett az öltözőből. A nagymama utánaindult, mint-ha még kérdezni akarna valamit, de aztán visszatért az urához, aki a padlót nézte és köhögött.

KORRAJZ

B. néni már elmúlt hatvanéves.

Fia és menyje tíz évvel ezelőtt kimentek Kanadába; alig-alig írnak, mindössze kétszer küldtek csomagot.

Ruhái kopottasok, rég kimentek a divatból, ő maga formátlanná hízott. Mégis, minden délután kiszépi magát, s egy szőre vesztett kékróka belépőben, magas szárú, kiferdült, fűzős cipőben egy félórás sétát föl s alá sétál a város legelőkelőbb szállodája előtt.

Mihelyt kilép egy magányos külföldi férfi, rámosolyog, és elég hangosan - mert közel azért nem merészkedik a kapuhoz - odakiált neki:

- *Nur drei Dollar!*

Riszáló járása, kiáltozása meglehetősen zavarón hat egy előkelő szálloda kapuja előtt, de az erre illetékesek - a portás, valamelyik rendőr vagy a járókelők - mégse mernek rászólni.

Azt hiszik, valami közület.

JELLEMPRÓBA

A kerekes kútnál szálltam ki az autóból, mert onnan már csak száz lépés volt a gyárkapu. A gyárat hegyek vették körül, a hegyeken szőlők, erdők, irtások; az irtásokon magasfeszültségű távvezeték.

Vidéken a gyárat is kutya őrzi, mint a krumpliföldeket. Láttomra azonnal dühbe gurult a kutya, habzó szájjal, kivicsorgó fogakkal, vonítva rohant ki a kapus fülkéjéből. Félúton megállt, és fejét félrebillentve, kiszemelte azt a helyet, ahol majd belém harap.

Engem puli már megharapott, méghozzá barátom pulija, tiszta faj. Megálltam, és mérlegeltem, vajon hogy harap egy idegen puli, egy ilyen korcs, keverék fajzat, melynek csak kisebbik fele puli: a nagyobbik vérszomj, sértődöttség, álnokság és üldözési vágy. Néztem a pulit, s meghátráltam.

Visszaültem az autóba. Amikor kiszálltam, jött a puli. Farkcsóválva jött, roggyant térdekkkel. Rajongva nézett rám. Láta, hogy autóm van: fölnyújtotta fejét, hogy vakarjam meg. Megvakartam a fülét.

- Korrupt féreg - gondoltam magamban.

- Korrupt féreg - gondolta a puli.

EGY SZOBA, VÁLYOGFAL, ZSÚPFEDÉL

A nyanya az ágy szélén ült. Arca csupa bemetszés, ránc, barázda, rovás; csak a fogsora villogott fiatalon. Harminckét gyönyörű foga volt az egri SZTK-ból, vadonatúj.

Kászonyiné Kakas Hanna barátságosan rámosolygott, és elébe tartotta a mikrofont. Azt mondta:

- Csak meséljen bátran tovább a kedves néni. Se hangosabban, se halkabban, hanem úgy; mint eddig. Ez a készülék arra való, hogy megőrizze azokat a szép régi történeteket, amiket a kedves néni mesélni szokott.

- Nem kell magyarázni - szólalt meg a fiúunoka, aki egy szál klottnadrágban feküdt a másik ágyon, és egy Olcsó Könyvtár Balzacba volt belemerülve. - Már a tavasszal direktbe közvetítették a nyanyát a televízión.

- Hát akkor tessék hozzáfogni - bátorította a nyanyát Kászonyiné Kakas Hanna, és nekem odaszólt: - Légy szíves.

Elindítottam, a magnót. A nyanya minden elfogódottság nélkül, lassú lélegzettel, alig észrevehető palócos tájszólással mesélni kezdett Kiss Puki Bálintról, az öles termetű, mindent bíró patkolókovácsról, akit a hadiki híd alatt, a folyó jegén, halálba kergetett a ludvérc.

- Nem a lidérc? - érdeklődött Kászonyiné Kakas Hanna.

- Én ludvércnek tudom, aranyoskám.

- Akkor az úgy is van. Milyenféle dolog a ludvérc, kedves néni?

- Én már elég sokféle ludvércet láttam, aranyoskám. Egyszer ostorszál vékonyságút, amelyik egész üstököscsóvát vont maga után, máskor olyan kicsikéket, mint az egér farka, akkora fényecskékkel a tetejükben, mint a gyufaláng. Melyik milyen. Tegnapelőtt például majdnem akkora ludvérc rohant itt keresztül az udvaron, mint a templom tornya.

- És azt a kedves néni a saját szemével látta? - kérdezte Kászonyiné Kakas Hanna.

A nyanya meglepetten elhallgatott, amitől összekoccantak az egri fogak. Rábámult Kászonyiné Kakas Hannára.

- Miért? - kérdezte aztán. - Maga talán még nem látott ludvércet, aranyoskám?

- Látni éppenséggel nem láttam - mondta óvatosan Kászonyiné Kakas Hanna. - Egész mostanáig azt hittem, hogy az csak a mesében van.

- Hát hol dolgozik maga, aranyoskám? - csodálkozott a nyanya.
- Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen, kedves néni.
- Érdekes - mondta fejcsoválva a nyanya. - Pedig az én nagyobbik unokám is oda jár. Mit is tanul Jóskánk? - fordult az ágy felé. - Sose akar az eszembe jutni.
- Kibernetikát - mondta a klottnadrágos unoka, föl se nézve a *Betti néni*-ből.

1949

Rajk László külügyminisztert, a párt régi harcosát, saját kérésére halálra ítélték.

A kivégzés a kölcsönös egyetértés és bizalom jegyében folyt le, kisszámú meghívott előtt.

VISSZAJÁRÓL

AZ EMBER MELEGSÉGRE VÁGYIK

Amikor véget ért a délelőtti vizit, Gróh doktor, már kifelé mentében, észrevette, hogy az egyik beteg szaporán integet neki.

Odament az ágyához.

- Ne tessék haragudni, hogy föltartom a főorvos urat - mentegetőzött a beteg, akinek a haja a kéthetes kórházban fekvéstől egészen a válláig lenőtt. Ettől olyan külseje lett, mint az apostoloknak, különösen, ha még hozzáképzeltük ájtatosan kék szemét és pezsgődugó formájú, szelíd orrát. - Én csak az iránt szeretnék érdeklődni, hogy milyen fűtése van a doktor úrnak?

- Maga kályhás, ugye, Kreibich bácsi? - kérdezte az orvos.

- Az bizony. Cserépkályhája van a doktor úrnak?

Gróh doktor nem válaszolt rögtön. Egy percreg gondolkoznia kellett. Először is, mert nyár volt, s ilyenkor senki sem tartja észben a kályháját. Másodszor, mert olyan ember volt, aki nem sokra becsülte a civilizáció áldásait. Jól tűrte a kényelmetlenséget, hidegre nem volt érzékeny, azt ette, amit elébe raktak, lakására nem költött. Nem is volt benne se szőnyeg, se kép, de még egy árva kaktusz sem. Jellemző rá, hogy még egy cigarettafajtához sem ragaszkodott: amit a trafikban meglátott, azt megvette.

- Nekem csak egy közönséges vaskályhám van, Kreibich bácsi.

A kályhásnak felcsillant a szeme.

- És mit szólna a főorvos úr egy békebeli minőségű termokokszhoz?

- Jó nekem az is, amim van - mondta az orvos, rámosolygott a betegre, és kiment a kórteremből.

Hozzá volt szokva a hálarohamokhoz. Jól sikerült műtétek után megajándékozták már hízott libákkal, díványpárnákkal, kávéval, teával, kézzel kötött harisnyával, sőt egyszer egy pár posztalambbal is. Előfordult, hogy egy beteg verset írt hozzá; a sorok kezdőbetűi fölülről lefelé összeolvasva a következő szavakat adták:

Isten Áldja meg Gróh Mihály drt.

A kórházi orvosoknak szűkös a fizetésük. Ennélfogva ő sem vette zokon, ha tehetősebb betegek diszkrétan kezébe nyomtak egy levélborítékot. De úgy viszolygott a „természetbeni” hálaadományoktól, hogy amikor Kreibich bácsi újabb célzásokat eresztett meg a kályháról, határozottan kijelentette:

- Köszönöm, Kreibich bácsi, egyrészt azonban nincs szükségem arra a termomicsodára, másrészt pedig nem akarom, hogy maga költségbe verje magát.

A kályhás izgatottan fölült, és kidugta bütykös lábfejét a takaró alól.

- Félre tetszett érteni - mondta. - Egy valamirevaló termokoksz nyolcezer forintba kerül, főorvos úr. Én a kályhát nem ajándékba akartam adni, hanem úgy gondoltam, hogy önköltségi áron megcsinálnám a főorvos úrnak.

- Ne fáradjon, Kreibich bácsi - mosolygott Gróh. - Én úgyszólván csak aludni járok haza. Minek nekem egy ilyen drága kályha?

- Tudja a főorvos úr, hogy mi az a termokoksz?

- Nem én.

Kreibich bácsi ágas-bogas lábának öregujja erre rángatózni kezdett.

- Még nem is látott termokokszot?

- Még nem.

Kreibich bácsi, akinek hasából másfél méter vékonybelet vágott ki Gróh, még három hétig feküdt a kórházban. Ezalatt megtörte vagy jobban mondva: megörölte az orvos ellenállását. De nem érvekkkel győzte le. Amikor Gróh doktor megrendelte a kályhát, még mindig meg volt győződve róla, hogy számára haszontalan holmira pocsékolta a pénzét. Kreibich bácsi nem az érveivel, hanem a szenvedély erejével győzött. Mert Kreibich bácsinak a termokoksz volt a szenvedélye.

Számon tartotta, hány budapesti családnak rakott már termokoksz kályhát. Ezekkel a családokkal évekig tartotta a kapcsolatot, valahogy úgy, mint egy apa, aki szép stafirunggal adta férjhez a lányát. El-eljárt hozzájuk, felpiszkálta a tüzet, megveregette a kályhát, és bizalmasan ráhunyorogott a háziasszonyra. Mindenütt szívesen látták. Kérésére többen felhívták telefonon Gróht (egy postatisztviselő, egy világbajnok, egy opera-énekesnő), gratuláltak neki a tervezett kályhához, és meghívták, látogassa meg egyszer az ő termokokszukat. Az orvos érezte, hogy ha tovább makacskodik, köztiszteletben álló személyek dühét zúdítja magára. Egy okkal több, hogy megcsináltassa a kályhát.

Lakása - a Gellérthegy északi lejtőjén - két hónapig lakhatatlan volt. Kreibich bácsi telerakta csempével, vasalkatrészekkel, tróglikkal, japánerekekkel, téglaporról és piszokkal. Ezt Gróh föl sem vette. Életében az otthona alárendelt szerepet játszott. Szerette a hivatását. Sokszor vacsoraidőig dolgozott az osztályán. Minden második estét a főnökénél töltötte, Warga adjunktusnál, aki szintén agglegényember volt, s az egyik kórházi orvoslakásban lakott. A közbeeső estéken vagy éjszakai ügyeletet vállalt, vagy pedig nőismerőseit látogatta meg. Mint semmi másban, a párválasztásban sem volt válogató. Négy-öt nőnek udvarolt egyszerre, főképpen, mert mindegyik egyformán kedves volt hozzá, s ő nem bírta magát rászáni a szakításra. Jellemző rá, hogy még a keresztnévüket sem tudta megjegyezni, és ezért mindegyiket így szólította: „Anyukám”.

Már jól benne jártak a fűtési idényben, amikor Gróh doktoron először látszott valamilyen változás. Warga adjunktusnak egy este szemet szűrt, hogy barátja sűrűn nézegeti az óráját.

- Mi az? Randevúd van? - kérdezte.

- Á - legyintett Gróh. - Rá kéne rakni a kályhámra.

Az adjunktus rábámult. Gróh pedig kirohant telefonálni, s amikor visszajött, paprikavörösre gyúlva szidta a szomszédnőjét, egy lompos boszorkányt, akinek ő rendszeres havidíjat fizet azért, hogy esténként egy fél vödör kokszot tegyen a kályhára.

- Ha nem jut eszembe telefonálni - méltatlankodott -, megint elfelejtette volna az a vén csoroszllya.

- Hát aztán? - csodálkozott Warga. - Hát nem idebent alszol?

- Ehhez te nem értesz - mondta fensőbbiségesen mosolyogva Gróh doktor. - Ez egy valódi termokoksz.

Alig figyelt a barátjára. Látogatásai idővel megritkultak, aztán teljesen megszűntek. A sebészetben észrevették, hogy Gróh kezdi hazahordani a betegektől kapott hímzett díványpárnákat. Ugyanakkor rézkarcokat vásárolt, s kéz alatt egy szőnyegre is szert tett. Ekkoriban már majdnem minden estjét otthon töltötte; üldögélt, olvasott, rádiózott, vagy pedig nekivetette hátát a kályhának, és melegedett.

Nőismerőseit is kezdte elhanyagolni. Az egyiket, aki nagyon ragaszkodó volt, egy este meghívta lakására. Amikor beléptek, a leány örömmel kiáltott fel:

- De jó meleg van nálad!

- Azt elhiszem - büszkélkedett Gróh. - Csak nézd meg jól, miféle kályha ez, anyukám.

Átkarolta a lányt, odavonta a kályhához. Elmagyarázta, hogy ősszel megrakják benne a tüzet, s az nem alszik ki többet tavaszig... - Hát azt tudod-e - kérdezte -, mennyit fogyaszt ez a kályha? Tizenhét mázsát, őstől tavaszig!

- Az sok vagy kevés? - kérdezte a vendég.

Gróh elengedte a lányt. Hűvösen bánt vele egész este. Szép is volt, okos is volt, de neki mégis elment tőle a kedve... Nem is hívta többet. Néhány balul sikerült kísérlet után elhatározta, hogy a többiekkel is szakít. Otthon ülő ember lett belőle. És emberkerülő.

Elajándékozta operabérletét. Ha tehetne, nem vállalt éjszakai ügyeletet. A kórházból egyenesen hazasietett. Előfordult, hogy délben taxit hívott, hazament, néhány percre nekivetette hátát a kályhának, s aztán megnyugodva tért vissza a kórházba.

A kályha hibátlanul működött. Keveset fogyasztott. Egyenletes meleget adott. Sosem aludt ki benne a tűz. Egyszóval: tökéletes volt, oly tökéletes, hogy Gróh doktornak néha furcsa gondolatok támadtak. Például, hogy semmiféle élőlény - beleértve önmagát is - nem lehet olyan tökéletes, mint egy termokosz.

Lassankint minden csínját-bínját kiismerte. Rájött, hogy ha növeli a huzatot, akkor melyik cserépsor adja ki először a meleget. Bele-belenézett az aknába, ahol cseresznyepirosan izzva roskadt lefelé a kocsz, és halkán, mint egy izzó szű, percegett... Milyen csodálatos! - gondolta ilyenkor Gróh. - Belül forró, mint egy vashámor, kívül langyos, mint egy asszonyi test. S ilyenkor kísértést érzett, hogy megcsókolja a kályhát.

Február végén beteget jelentett. Attól kezdve hol bejárt, hol otthon maradt. Nem volt semmi baja, csak nem vágyott elmenni a finom meleg szobából. Egy ilyen napon sürgönyözött Kreibich bácsinak, hogy másnap este látogassa meg.

A kályhás belépett. Felpiszkálta a tüzet, megveregette a kályha oldalát, sőt még a fülét is rátapasztotta, mint amikor az orvos ellenőrzi a tüdő működését.

- Jól szuperál, főorvos úr? - kérdezte aztán.

- Nagyszerűen - mondta Gróh. - De én más miatt hívtam magát. Rájöttem valamire, Kreibich bácsi.

A kályhás várakozásteljesen nézett rá. Gróh nekitámaszkodott a kályhának. Megvárta, míg át nem járja a meleg.

- Mostanáig - mondta aztán - az emberek nagy házakat építettek, és minden szobában raktak egy kályhát. Nem lehetne fordítva csinálni, Kreibich bácsi?

- Hogy fordítva? - kérdezte a kályhás.

- Nagy kályhákat kéne építeni - mondta ábrándozva Gróh -, s a nagy kályhákba kicsi házakat... Mit szól hozzá, Kreibich bácsi?

- Így első hallásra kissé szokatlanul hangzik - mondta némi gondolkodás után a kályhás. Hiába marasztalta az orvos, nemsokára elkészönt és hazament.

Másnap Gróh doktort a kórház sebészetéről szép csendben átvitték az elmeosztályra. Azóta ott él. Nem bánt senkit, és őt sem bántja semmi. Hátát a falnak veti, és szelíd mosollyal néz a semmibe.

ROSSZ ÁLOM

A lakó - Kirch Kálmán hegesztő - éjjel háromkor ért haza. Kifizette a taxit, becsöngetett. A házmester nem jött. Fölmarkolt egy csomó havat, és homlokához nyomta. Be volt csípve. Hűtőzködött. Újra csöngetett.

A házmesterben benne maradt a soron következő horkolás. Szájába, mint egy keserű íz, föltódult a düh. Gyűlölte az embereket. Gyűlölte a lakókat, kiváltképp a későn járó hegesztőt; imáiban gyakran kívánta fejére a rosszat. Sokat imádkozott, mert egy olyan szekta tagja volt, mely nem fogadott el mást, mint az evangéliumot, és a szombatot ülte meg a vasárnap helyett.

Kirch nem ismerte a házmesterben dúló szenvedélyeket. Az Erzsébet-hídon dolgozott mint délutános. Utána beült egy kis bűdös zenés helyre, és megivott három dupla szatmári szilvát. Három dupla szatmári szilva után az ember már mindenkit szeret. Így köszönt:

- Jó estét, aranyos Hornák úr.

- Dögölj meg, bűdös, lábszagú disznó - válaszolta a házmester nem túl hangosan, úgyhogy elment köszönés helyett.

Ha éjfél előtt csöngették fel, még csak elaludt valahogy. Szerencsére itt, az új lakótelep legújabb házaiban, csupa korán kelő lakott, munkás- és tisztviselőcsaládok. Csak ez a disznó verte őt fel minden hajnalban részegen. Ilyenkor már csak elkábulni tudott, elaludni nem. Halkan párnájába dűnnyögte, mint egy altatódalt: „Dögölj meg, taknyos, szöke disznó, dögölj meg.”

Kirch leküldte a liftet, bement a lakásába, és pizsamára vetkőzött. Állandóan mámoros volt egy kicsit. Négy-négy hegesztő bontotta a hidat, három műszakban. Aki lentről nézte őket, frászt kapott, ezért aztán a legtöbbet fizették nekik, amennyit csak a bérskála engedett. De ők odafönt, az éjszaka szívében, nem érzékelték a veszélyt. Nem is volt alattuk mélység, csak fölöttük volt magasság. A kék fénnel besugározták egész Budapestet; ha akarják, hozzáhegesztik a földhöz az eget... A nők mindjárt libabőrösek lettek, ha megtudták, hol dolgozik: ez is tetszett Kirchnek. Különben is csak azt csinálta, ami jólesett neki, és minden, ami jólesett, megmámorosította egy kicsit.

Kinyitotta az erkélyajtót. Kilépett az erkélyre. Nagyot lélegzett. Nagyot nyújtózott. A levegőnek hó- és malterszaga volt, s a hónap meg a malternak még egy kis külön szatmári szilva szaga is. A szagkeverék olyan jól esett Kirchnek, hogy egy lépést előrelépett.

A semmiben állt. Az erkélykorlátok még nem készültek el. A kapualjban lógott ugyan egy cédula: „Az erkélyre kilépni szigorúan tilos” - és Kirch mindennap elolvasta ezt a cédulát, mégsem tudta, mi van odáírva, mert ösztönösen irtózott minden tilalomtól. Csak azt vette tudomásul, ami jólesett. Minthogy a téli szellő frissessége jólesett, még egy lépést tett előre. Aztán még egyet. Aztán lezuhant.

Két emelet, plusz a magasföldszint. Kirch sokáig és jólesően zuhant. A szél úgy átfújta pizsamáján, hogy szinte meztelennek érezte magát. Csinált egy szaltót, aztán belezuhant egy hókupacba. A hó magasra felkúszott pizsamája szárába. Kirch csiklandós volt. Felnevetett. Aztán kievickélt a buckából, leverte lábszáráról a havat, és újfent becsöngetett.

Hornák úr felrezzent, de még sokáig feküdt hasmánt, a sötétbe meredve. Dűhe rögtön fel-lángolt, abban a hiszemben, hogy hátha a hegesztő csönget, de mindjárt ki is aludt, mert eszébe jutott, hogy az a részeg disznó már hazajött. Kimászott vackából. Hálóingre nadrágot húzott, rá a télikabátot, arra a sált. Kicsoszogott. Mikor a kapuhoz ért, szeme kidudorodott, hideg állt a hátába, ereiben megaludt a vér.

- Jó estét, aranyos Hornák úr - köszönt a hegesztő.

Beszállt a liftbe. A lift bűgásától nem hallotta, hogy Hornák úr eszelősen ordítózik az utcán, letépi magáról a sált, a kabátot, a nadrágot és végül a hálóinget. A mentők pokrócba csavarva vitték be az ideg- és elmeklinikára, ahol mély álomba merült, miközben erősen dobálózott, és csikorgatta a fogát. Amikor e sorokat írjuk, még nincs eszméletén.

ITÁLIA

Az olasz karmester, miután végigvezényelte az *Álarcosbál*-t, nekivágott a pesti éjszakának. Hajnaltájban egy hölgyet invitált asztalukhoz, akivel már több ízben táncolt.

A vendég művész - a tolmács közbenjárásával - egy ideig udvarolgatott, aztán zsebébe nyúlt, elővette pénztárcáját, és rátenyerve, várakozásteljesen nézett a tolmácsra.

Emez néhány szót váltott a hölgygel.

- *Cinquecento* - mondta aztán a karmesternek.

- *Trecento* - mondta a vendég, mert sokallotta az összeget.

- *Quattrocento* - ajánlotta végül a tolmács.

Ebben megegyeztek.

VALLOMÁS

Mindenki ebédel.

Hanyatt fekvé süttetem magam a napozóban, mely mélyen bele van építve a Balatonba. Nem messze tőlem, törökülésben, kisportolt, magasra nőtt fiú s egy nagyon barnára sült lány, fejét a fiú ölébe hajtva. Más senki. A lány behunyja szemét, mert a déli napfényt mint egy nagyító tükör veri vissza a víz.

A tó csöndes, csak alattunk, a napozó cölöpei közt szöszmötöl a víz. Más zaj nincs. Hogy meg ne halljam, fojtott hangon beszélget a fiú meg a lány.

Szóról szóra:

- Egyszóval, hol sült le így? - kérdi a fiú.

- Nem mondom még egyszer - válaszolja a lány.

- Kérem szépen.
- Úgyis elvicceli.
- Isten bizony, nem viccelek.
- Már mondtam, hogy a villanytelepi strandon.
- Egyszóval, ez egy villanysülés?

Nevetnek. A fiú jobb keze öt ujja végigszalad a lány karján, súlytalanabban, mint egy madár árnyéka a vízen. A lány elhúzza a karját. A fiú újra végighúzza rajta a kezét. A nevetés elül.

- Képzelem, micsoda strand az - mondja a fiú.
- Nagyon szép strand - állítja a lány.
- Csak gyerekek járnak oda?
- Inkább csupa felnőtt. Mindjárt mély a víz.
- Meddig ér magának? - duruzsol a fiú.
- Ki is van írva: Csak úszóknak.
- Egyszóval eddig ér? - dűnnyög a fiú.

A lány hasa meztelen. A fiún is csak egy gyermekarasznyi fecskendrág van, a lányon még annak is csak kicsinyített mása, egy kék kendőcsücsök az ágyékára kötve s két kis sapka a mellein. Nem is ruha ez, csak borogatás. Lefejti hasáról a fiú tenyerét, erre az bal kézzel átfogja a lány csuklóját, a lány szabadon maradt keze a fiúét, s úgy összegabalyodik a kezük, mint a szabadfogású cselgáncs birkózásban. Csakhogy ők oly szelíden birkóznak, ahogy egy újszülött kapkod kezével a lába, lábával a keze után; az a négy kéz, vélnéd, egyetlen testnek a tartozéka.

S halkan, galambi hangon nevetnek. Aztán megint elül a nevetés.

- Egyszer megnézem azt a strandot - mondja a fiú.
- Úgyse nézi meg - mondja a leány.
- Ha mondom.
- Úgyse.
- Isten bizony - mondja a fiú.
- Hogy kell odamenni?
- A villanytelepnél egy kicsivel tovább. Az van kiírva: „Augusztus Huszadika Strandfürdő.”
- Nem értem - mondja a fiú, s mintha nehezülne a hangja.
- Mit nem ért? - kérdi a lány, ő is lassabban, nehezen csordulón.
- Villanytelepinek hívják?
- Villanytelepinek.

Jobb vállán pihen a fiú keze. Nem pihen; lassan elindul lefelé.

- És Augusztus Huszadikának?
- Az a neve.
- Egyszóval, ez a keresztnéve.

Ezen megint nevetnének, de valahogy nem akar világra jönni ez a nevetés, mert a fiú keze becsúszott a fürdőtrikó alá, és ott marad. A leány behunyt szemmel, tétován keresi a fiú kezét, de nem tudja eltávolítani onnan, ahová befészkelte magát. Ezek pontosan egymásba szabottak, a férfitenyér és a női mell.

- Villanytelepi? - kérdezi a fiú rekedten.
- Villanytelepi - mondja rekedten a lány.
- És Augusztus Huszadika - mondja rekedten a fiú.
- Augusztus Huszadika - mondja rekedten a lány.

MINDIG VAN REMÉNY

- Egy kripta különben sem olcsó - közölte a tisztviselő. - A legkevésbé a főútvonalon.
- Nem kell neki a főútvonalon lenni - mondta az érdeklődő. - Az a fontos, hogy betonozva legyen.
- Betonozva? - hökkent meg a tisztviselő. - Szokatlan, kérem. De azért lehet.

Félretette a gépelt árjegyzéket. Egy blokkra gyors számvetést csinált; a betonozott kriptának, sírkő nélkül, a mellékútvonalon is elég borsos volt az ára. Az érdeklődő azonban kijelentette, hogy nem baj.

Rágta a körmét. Gondolkozott.

- Továbbá - mondta -, kell bele egy cső.
- Miféle cső? - kérdezte a fekete ruhás tisztviselő.
- Magam sem tudom. Mint egy kémény. Mint egy kürtő. Mint a hajókon. Vagy amilyen a borospincékben van.

A mérnök, akit a tisztviselő odahívott, elég lassú észjárású volt. Kétszer is elmagyaráztatta magának a dolgot, s még utána is csak hümmögött.

- Ha szabad megkérdezni - kérdezte -, miből legyen az a cső?
- Azt már önöknek kellene tudni - mondta kissé türelmét veszelve az érdeklődő.
- Palából jó lesz? - kérdezte a mérnök. - Vagy inkább kitéglázzuk? Vagy legyen egyszerűen valamilyen fém?
- Ön mit ajánl? - kérdezte az érdeklődő.
- Én semmit sem értek az egészből - mondta a mérnök. - De a legkézenfekvőbb volna a pala.
- Legyen pala - mondta az érdeklődő, és mélyen nézte a nehéz felfogású mérnököt. - Továbbá - mondta aztán -, be kellene vezetni a villanyt.
- A villanyt? - bámultak rá mind a ketten. - Minek oda villany?
- Jó kérdés - mondta bosszúsán az érdeklődő. - Hogy ne legyen sötét.

AZ ÚJ LAKÓ

- Te ilyen ember vagy? Kezdem megbánni, hogy hozzád kötöttem az életemet!

Szomszédaim - valami Románék vagy Révészék - még csak egy hete költöztek be. Szerencsére se gyerekük nincs, se porszívójuk, se padlókefélőjük. Még névtáblájuk se. Csak televíziójuk.

- Te beszélsz? Azt mondják, német tisztekkel jártál vacsorázni.

Este hat óra tájban érkeznek haza; ma is, mielőtt megjöttek, bekapcsolták a televíziót. Az én teakonyhám és az ő szobájuk fala közös. Lassú lángon felteszem meledgni a krumplipürét.

- Rólam mindenki tudja, hogy a nyilas házparancsnok három kereszttel megkértázta az előszobaajtómat...

Lassan keverem a krumplipürét.

A takarítónő (Berta néni) hetente kétszer jön, és akkor két napra előre megfőz. Mielőtt elmenne, mindent a számba rág, mint egy kisgyereknek. Itt a hideg hús, azzal az író úrnak semmit se kell csinálni. Itt a savanyúság, azzal se. Csak ezt a krumplipürét kell megmelegíteni... Tessék utánam mondani, mert az író úr mindent elfelejt. Ne féljen, Berta néni, nem fogom elfelejteni. De csak lassú lángon. Csak lassú lángon, Berta néni. És tetszik majd keverni? Majd keverem. Mivel tetszik keverni? Kanállal. Fakanállal? Fakanállal. És lassú lángon, író úr. Lassú lángon, Berta néni. Köszönöm szépen. Isten vele.

- Húsz éve hazudsz a világ szemébe!

- Vigyázz! Ha túlfeszíted a húrt, megkeserülöd!

Lehet, hogy nézni jó egy ilyen antifasiszta szerelmi drámát, de itt, a teakonyhában úgy hangzik, mint valami veszekedés. Sajnos, a krumplipürét nem lehet itt hagyni. Minél melegebb lesz, annál sűrűbben pöfög.

- Nekem te hiába játszod a mártírt! A saját keresztlányát ki jelentette föl?

- No, mondd csak! Halljuk! Erre kíváncsi vagyok!

Mindjárt kész leszek. Most már nemcsak pöfög. Most már lő.

- Ha tudni akarod, nekem bizonyítékaim vannak!

- Ezt mindenki mondhatja.

- Hát akkor tessék, ide nézz...

Odaát valami nyikorog, talán egy fiókot húznak ki... Aztán lábdobogás hallatszik át, dulakodás, hörgés. Egy női hang - nyilván a németek szeretője - felsikolt.

- Segítség! Megöl!

Egy lövés. Egy elzuhanó test puffanása. Még egy lövés, aztán végre csönd. És meleg a krumplipürém.

Szomszédaimnak még a névtáblájuk se volt kitéve. Másnap, harmadnap mindenki, aki őket kereste, tévedésből énhozzám csöngetett be. A rendőrség, a tisztiorvos, újságírók és fotográfusok... Nem is volt nekik televíziójuk. A férfi - akit se Romának, se Révésznek, hanem Rónainak hívtak - enyhítő körülmények figyelembevételével nyolcévi börtönt kapott.

Most csönd van a szomszéd lakásban.

PÁRIZS, ISTEN HOZZÁD!

A kofferem nehéz volt, de azért lecipeltem a Rue des Écoles-ig. Ott fogtam egy taxit.

- A Gare de l'Estre - mondtam a sofőrnek.

Még volt időm. A vasútnál rossz lett volna várni.

- Én most hazautazom - mondtam a sofőrnek. - Nem iszik velem egy búcsúpoharat?

- Nekem csak fél gyomrom van - mondta a sofőr.

- Egy pohár fehér bor azért nem árthat.

- Tudok egy helyet - mondta a sofőr.

Koccintottunk, felhajtottuk a bort. Ő is rendelt egy rundót. Mialatt vártunk, megkérdezte:

- Hová utazik?

- Budapestre.

- Milyen ország az?

- Magyarország.

- A németek mellett vagy a németek ellen?

- A németek mellett.

- Nem ideális - mondta.

- Egy csöppet sem - mondtam.

A tulajdonos odahozta a bort.

- A minisztereket kéne kiküldeni a frontra - mondta a sofőr egy kis tünődés után.

- Bizony - mondtam. - Akkor meggondolnák.

Fizettünk, elindultunk. A Gare de l'Est lépcsőin ő vitte fel a kofferemet. Aztán kezet nyújtott.

- Engem a gyomrom miatt kiszuperáltak - mondta.

- Nagy szerencse - mondtam.

- Magának nincs valami betegsége?

- Nekem nincs.

- Nem baj - vigasztalt. - Két hónap alatt megverjük a németeket.

- Hát, remélem.

- Talán még látjuk egymást egyszer - mondta.

- El se bírom hinni - mondtam.

- Akkor megint iszunk egy pohárral - mondta.

- Azt elhiszem - mondtam.

- A viszontlátásra - mondta.

- A viszontlátásra.

VÁLTOZATOK

NÉHÁNY PERC KÜLPOLITIKA

Már végigjártam a környék tüzelőtelepeit, elmentem a csúszdára is, de eredménytelenül. Ma-napság minden beszerzés nehéz. Aztán valaki ajánlott egy külvárosi pincét, melynek életre-való és mozgékony vezetője állítólag bármilyen tüzelőfajtát elő tud keríteni, föltéve, hogy az ember visz egy kis rumot.

Venni se kellett; volt otthon rumunk, még hozzá valódi kubai. Megtaláltam a pincét, ahová nyolc lépcsőn kellett lemenni. Még félúton se voltam, aktatászámban a rummal, amikor letről felkiáltott egy férfi:

- Német demokratikus brikettünk nincs!

Lementem, köszöntem, kipakoltam a rumot a szénporos bádogasztalra.

- Arra nekem nincs is szükségem - mondtam.

- Hanem mit tetszik parancsolni? - érdeklődött a vezető, egy futó pillantást vetve a rumra.

- Én egy kis hasadóanyagot szeretnék venni - mondtam.

Eddig akármerre jártam, mindenütt kerek pereg megmondták: nincs. De ő közelebb lépett a rumhoz, elolvasta a feliratot, elnézte a címkére rajzolt cukornádat, aztán így szólt:

- Hát egy kis uránszurokércet talán össze tudok kaparni.

Ezen nevetni kellett.

- Maga jópofa! - mondtam neki. - Mit képzelsz rólam? Hogy majd otthon, egy teakonyhában nekiállok házilag dúsítani?

Fogtam a rumosüveget, visszaraktam az aktatászába, amitől a szenes mindjárt engedékenyebb lett.

- Nem kell azért rögtön elrohanni. Szíveskedjék pontosan elmondani, mi tetszik, és aztán majd meglátjuk, mit lehet csinálni.

Mintha nem tudná - gondoltam -, de azért szép türelmesen elmagyaráztam, hogy a szokásos atomtöltetre, vagyis nagy tisztaságú uránium 233 izotópra van szükségem.

- Persze, ha nincs - tettem hozzá -, akkor egy kis plutónium 239 is megteszi.

Újra elővettem a rumot, és visszatettem a szénporos bádogasztalra. Nem szóltam semmit. Szólni ő se szólt, csak hátravitte az üveget, és betette egy rozoga iratszekrénybe. Minek annyit beszélni? E némajátékkal kölcsönösen elmondtuk egymásnak, hogy az ügyletet nyélbe ütöttük, most már csak a forma kedvéért akadékoskodott a szenes.

- Ha szabad kérdeznem - érdeklődött -, hordozórakétája már van?

- Van - mondtam kurtán.

Nem mentem bele a részletekbe. Ha elmondanám, mennyi utánjárásomba került, amíg rá-találtam arra a bizonyos csillaghegyi kisipari szövetkezetre, ahol - persze nem egy üveg rum, hanem egy angol mechanikás pianínó és hat vég lepedővászón szétosztogatása árán! - nagy

nehezen összefusztak egy közepes hatósugarú rakétát, ezzel csak fölverném a hasadóanyag árát. Számításom bevált. A szenes meglepően olcsó árat mondott, s én leszámoltam a pénzt a bádogasztalra.

- Valami edényt hozott? - kérdezte.

- Nincs nálam semmi.

- Akkor két forint üvegbetétet kérek.

Kifizettem az üvegbetétet.

- Dugója nincs? - kérdezte.

Dugóm se volt.

Felsőhajtott. Aztán széthasított egy újságlapot, összecsavarta, s úgy-ahogy bedugaszolt vele egy piszkos parádi vizes üveget. Abból a rozzant szekrényből vette elő, ahova a rumot dugta az előbb.

- Becsomagoljam?

- Nem szükséges - mondtam.

- Legyen máskor is szerencsém - mondta a szenes, és előzékenyen felkísért a lépcsőn. Ott megkérdezte:

- Remélem, békés célokra szolgál?

- Az csak természetes - mondtam.

- Csak mert olyan nagy viccmesternek látszik - mondta, és tréfásan megfenyegetett az ujjával.

HÍREK ÉS ÁLHÍREK

Szenvedélyes hírlapolvasó vagyok. Reggelente örömmel veszem kézbe a friss újságot, és át-olvasom elejétől végig.

Minek szól ez az érdeklődés? Mindannak, ami tegnap óta történt, az öt világrész eseményei-nek. Minthogy ezt a kívánságot százmilliók osztják, kialakult egy mindent behálózó hírszol-gálati szervezet.

Kábelek, riporterek, képtávírók, tetsztárok, szerkesztőségek, nyomdák ontják az érdekesnél érdekesebb híreket. Mindez óriási összegeket emészt föl. A minap rájöttem, hogy erre semmi szükség.

Hogyan született meg bennem ez a felismerés?

Egy hónapot töltöttem külföldön. Hamarosan hiányozni kezdett a reggeli újságot olvasás. A második hét végén kezembe akadt egy régi pesti újság, melybe a villanyplatnit csomagoltuk. Kicsomagoltam, elolvastam. Olvasás közben azon kaptam magam, hogy a régi hírek ugyan-olyan érdekesek, mint a frissek.

Ez a tapasztalat elgondolkoztatott. Ha a régi híryanag semmivel sem unalmasabb, mint az új, akkor talán az sem fontos, hogy amit elolvasok, megtörtént-e, vagy sem. Lehetséges, hogy kíváncsiságom beéri álhírekkel is.

Próbát tettem. A próba sikerült. Az alábbiakban ismertetek néhány érdekes hírt, amelyet néhány óra leforgása alatt, minden különös fáradság nélkül, az ujjamból szoptam. Remélem, hogy ezek a meg nem történt események olvasóim kíváncsiságát is kielégítik. Ez igen nagy jelentőségű esemény lenne.

AZ ÖT VILÁGRÉSZ ESEMÉNYEI

BICIKLIZNI TANUL A PÁPA

A katolikus egyház feje, orvosi tanácsra, minden reggel körbekerékpározza a Szent Péter-székesegyház előtti hatalmas térséget. Útjára, orvosán kívül, csak hat svájci testőr kíséri el, akik erre az alkalomra a nehézkes sisak helyett fehér bukósisakot viselnek. Róma népe és a számos utas és zarándok térdén állva nézi végig a szentatya reggeli testgyakorlását.

HALÁLT OKOZÓ RÓSEJBNI

Özv. Kovács Lőrincné óbudai nyugdíjas az este rósejbnit sütött vacsorára. Alighogy az elsőt megette, gyomrához kapott és meghalt. A boncolásnál a rósejbnin kívül egy csokor hóvirágot, egy OTP-kölcsönrel vásárolt KIJEV fényképezőgépet és a *Rozsdatemető* c. regényt találták meg az idős asszony gyomrában. Az orvosok véleménye szerint ezek az oda nem való tárgyak is szerepet játszhattak Kovácsné szerencsétlen halálában.

MAGYAR A VILÁGŰRBEN

Meg nem erősített hírek szerint Conrad százados, a Gemini IV. amerikai űrhajó másodpilótája magyar származású. Apja, akit Konrádnak hívtak, Szabadbattyánból vándorolt ki „a három-millió koldus” Magyarországaról. Conrad százados a légierőknél szolgált, ma is jól beszél magyarul, s hosszú űrutazása során a „*Mon amur, mon amur, szívémben te vagy az úr*” kezdetű régi magyar slágert dúdolta, melyet még édesapjától tanult.

MEGETTE A SAJÁT LÁBÁT

Mendelényi Géza, a Tej és Tejtermék Fölvásárló Központ előadója, kispesti háza kertjében csontig leette a húst saját bal lábáról. Tettének oka: hivatali bosszúságok.

ÚJFAJTA DINNYEBETEGSÉG

Reme Béláné, a kiskorpási Szabadság Termelőszövetkezet tagja, mára virradó éjjel halk jajgatásra ébredt. A lelkiismeretes növényápoló, a hang után sietve, a szövetkezet veteményesében egy nyöszörgő görögdinnyét talált, melyet a mentők még az éjszaka folyamán beszállítottak a járási kórházba.

Bodrogi főorvos, a sebészeti osztály vezetője lemondta tervezett jugoszláviai IBUSZ-utazását, amikor értesült róla, hogy a dinnye a téesz tulajdona. Valószínű, hogy műtetre kerül sor. A kórház telefonja állandóan szól, mert a környékbeli szövetkezetek érdeklődnek a beteg hogyléte felől.

GYŰJTŐ VAGY VALUTAÜZÉR

A bíróság ezer forint pénzbírságra ítélte Szederjesi Szabó József clevelandi illetőségű, magyar származású állampolgárt, aki a budapesti kapualjakban egy kofferre való „A lift működik” feliratú táblát lopkodott össze. Szabó azzal védekezett, hogy nem akart üzérkedni. A táblákat a saját céljaira szedte össze, mert maga is furcsaságokat gyűjt.

FELLENDÜLÉS A SPORTSZERIPARBAN

Tegnap nagy meglepetés érte a Dél-dunántúli Mélyfúró Vállalat tapasztalt olajkutatóit. Amikor a süttőlapockai fúrótoronnyal elérték a 2200 méteres mélységet, hirtelen erős gázömlést észleltek. A földgázkitörést azonban nem a várt kőolaj föltörése követte: olaj helyett tömértelen mennyiségű teniszcipők lövelltek az ég felé. A Duna Cipőgyár minőségi ellenőrei azonnal a helyszínre siettek, és megállapították, hogy a föld méhéből érkező teniszcipők teljesen megfelelnek az előírásnak. Remélhető, hogy a süttőlapockai leletből nemcsak a hazai piacot tudjuk ellátni, hanem eleget tehetünk egy afganisztáni külkereskedelmi megállapodásnak is.

FORRADALMI MEGMOZDULÁS PARAGUAYBAN

Asuncionban, az ország fővárosában, a zsoldját keveslő 3. páncélos hadosztály az elnöki palota elé vonult. Rövid lövöldözés után elkergették Lopez Burillót, a jobboldali, amerikai barát, reakciós beállítottságú elnököt, és a haladó gondolkozású Aurelio Lapazt ültették a helyére. Lapunk zártakor a város lakossága fáklyás menettel ünnepli a reakció újabb kudarcát Dél-Amerikában.

ÚJABB FORRADALMI MEGMOZDULÁS PARAGUAYBAN

A zsoldjukat követelő paraguayi légierők egy ejtőernyős zászlóaljot dobtak le az elnöki palota kertjébe. Sikerült is rövid lövöldözés után elkergetni Aurelio Lapaz amerikai barát, jobboldali beállítottságú elnököt, aki alig háromnegyed óráat töltött hivatalában. Az új elnök a haladó gondolkozású Lopez Burillo, akinek győzelmét Asuncion lakossága fáklyás menettel ünnepli, mely lapunk zártakor még tart.

*

Remélem, fenti álhírek teljesen kielégítik az olvasó szenzációéhségét. Ezzel egy csapásra fölöslegessé válna az egész hírközlő apparátus, a tetsztárok, ügynökségek, kábelek és képtávírók.

Tömérdek pénzt takaríthatunk meg. Még a lapszerkesztőségek dolgozóit is szélnek ereszthetjük, mert e sorok írója szerény fizetségért vállalkozik rá, hogy a hazai sajtót ellássa érdekes, frissnek tűnő és hitelesnek látszó álhírekkel.

A MEGVÁLTÓ

Délelőtt tíz óra volt, amikor az író befejezte új drámáját. Este még két nehéz jelenete volt hátra. Átírta az éjszakát. Közben legalább tíz feketét főzött magának, és legalább tíz kilométert gyalogolt a szűk szállodaszobában alá s felezve. Most mégis olyan frissnek érezte magát, mintha nem is volna teste, olyan boldognak, mintha megszépült volna az élet, és olyan szabadnak, mintha megszűnt volna lenni a világ.

Még egy kávét főzött. Lesétált a partra. Megkereste a csónakost.

- Kivisz-e a vízre egy kicsit, Volentik bácsi? - kérdezte tőle.

- Tessék beülni - mondta a csónakos.

Borús volt az ég, de szellő se rezdült. Mint egy óriási máriaüveglap, olyan sima és szürke és csillogó volt a tó. Volentik bácsi gyors, de rövid csapásokkal evezett, ahogy a Balatonon szokás.

- Mit gondol? - kérdezte az író, mikor már jó darab utat megtettek. - Ide látni még a partról?

- Még ide - mondta a csónakos.

Továbbmentek. Az üdülő piros cseréptetejét lassan elborították a fák. A partnak csak a zöldje, a vonatnak csak a füstje látszott.

- Még most is? - kérdezte az író.

- Még most is - mondta a csónakos.

Csak az evezők csobbanása hallatszott; a partról már nem ért idáig a hang. Összemosódtak a házak, a kikötők és az erdők. Már csak egy ceruzavonás látszott, ahol véget ért a tó.

- Még most is ide látni? - kérdezte az író.

A csónakos körül nézett.

- Ide már nem.

Az író lerúgta a lábáról a szandált, és fölállt.

- Akkor húzza be az evezőt, Volentik bácsi - mondta. - Megpróbálok egy kicsit a vízen járni.

VÁLTOZATOK

A fűre lépni tilos
tilos a fűre lépni
lépni tilos lépni
lépni lépni lépni
lépni tilos tilos
tilos tilos tilos.

Tilos.

EMLÉKKÖNYVBE

- Ki vagy, te hosszú hajú, sudár, szép, fiatal lány?
- Az én teljes nevem Vorazlicki Klára Nóra Annamária Olga, de csak úgy becéznek: Kuksi. És a bácsi kicsoda?
- Az én nevem is Vorazlicki Klára Nóra Annamária Olga, és engem is Kuksinak szoktak becézni.
- Érdekes. De hiszen a bácsi öreg, kopasz és jobb szeme egészen fenn van akadva... Én ezt nem egészen értem.
- Tanuld meg, Kuksi, hogy nincs két egyforma Vorazlicki Klára Nóra Annamária Olga a világon.
- Milyen kár!
- Bizony, ez nincs másképp.

VÁLASZTÉK

- Jó napot, asszonyom.
- Mit kíván a kedves vevő?
- Egy barna kalapot szeretnék venni.
- Milyen legyen? Sportos? Szolidabb? Széles karimás?
- Maga mit ajánl, asszonyom?
- Próbáljuk meg ezt... Könnyű, nem túl sötét, nem is túl világos. Ott a tükör, kérem.
- Azt hiszem, nem áll rosszul.
- Mintha a kedves vevőre tervezték volna.
- Mégis, ha nem fárasztom, mutasson egy másik fazont.
- Készséggel. Például ezt is nagyon merem ajánlani.
- Valóban, jól áll. Nem is tudom, melyiket válasszam.
- Talán egy harmadikat. Ezt nagyon sok vevőnk dicséri, és éppoly jól áll, mint az első kettő.
- Igaza van. Mi az árkülönbség a három kalap közt?
- Az áruk egyforma.
- És a minőségük?
- Merem állítani, egyik sem rosszabb a másikinál.
- Hát akkor mi a különbség a három felpróbált kalap közt?
- Semmi, uram. Nekem nincs is három barna férfikalapom.
- Hanem hány?
- Csak ez az egy.

- Amit egymás után háromszor fölpróbáltam?
- Igen, kérem. Ha szabad kérdeznem, melyiket választja?
- Magam se tudom. Talán a legelsőt.
- Azt hiszem, az a legelőnyösebb, bár a másik kettő sem lebecsülendő.
- Nem, nem... De most már kitartok a legelső kalap mellett.
- Ahogy parancsolja, uram. Jó napot.

EGY ORSZÁGGYŰLÉSI FELSZÓLALÁS

Dénes Dénes, a fontos javaslatairól és közérdekű interpellációiról ismert képviselő az országgyűlés mai ülésén ismét nagy horderejű felszólalásra készült. Ehhez gyűjtött adatokat a tegnapi napon, ez járt a fejében ma is, mindjárt a reggeli ébredés után, miközben ágyában tejeskávéját itta.

Ámde - talán éppen azért, mert így tele volt a feje - Csenger megye kiküldöttje valahogy fölcserélte az események egymásutánját. Ahelyett hogy először megfürdött volna, az aszály leküzdését célzó törvényjavaslatát nem a parlamentben, hanem még odahaza a fürdőszobában mondta el a feleségének és két gimnazista fiának. Családtagjai helyeselték a javaslatot.

A parlamentben viszont, mint az ülés harmadik felszólalója, fölment ugyan a szónoki emelvényre, de ahelyett hogy elmondta volna örökös aszály sújtotta megyéjének szebb jövőjét ígérő interpellációját, csak meleg fürdőt vett. Beleült a kádba, fülét, nyakát, hónalját, alsótestét beszappanozta, s aztán - miután lezuhanyozott és megtörülközött - visszaült Csenger megye képviselőjének immár hagyományos helyére.

Javaslatát az országgyűlés rövid vita után, melyben az illetékes miniszter is felszólalt, egyhangúan jóváhagyta, s így az törvényerőre emelkedett. (MTI)

A VÉGZET

Valahol a Nagy Magyar Alföldnek egy kicsike tanyáján éldegélt egy család, apa, anya és két gyerek, mind pogácsakedvelők. Ha a mamának volt rá ideje, s kedvében akart járni övéinek, süttött nekik egy nagy tepsis pogácsát.

Egyszer azonban liszt helyett mérges rovarirtószert gyúrt a tésztába. Ízre nem volt rosszabb, így hát jól bepogácsáztak, s reggelre meghaltak mind a négyen, az apa, az anya, a gyerekek.

Negyednap eltemették őket, s aztán összejött a rokonság, meg a közeli és távolabbi szomszédok, ahogy az már illik, halotti torra. Homoki bort ittak, s hozzá a maradék pogácsát majszolgatták. El is patkoltak mind, ahányan voltak.

A mentősöknek - az orvosnak, a két hordágyvivőnek meg a sofőrnek - már nem akadt dolguk. Csak fejcsóválva körüljárták azt a sok halottat, s mielőtt visszaindultak volna, megették néhány pogácsát, ittak rá egy kis bort.

Kivéve a söfört. Bort nem ihatott, mert vezetnie kellett, a pogácsát pedig nem szerette. De ami még ott maradt a tepsiben, azt újságpapírba csomagolva letette az ülése mellé, hogy kárba ne vesszen. Jó lesz az még, gondolta, valakinek.

És most viszi!

BALLADA A KÖLTÉSZET HATALMÁRÓL

A körúton állt egy telefonfülke. Ajtaja sűrűn nyitódott-csukódott. Az emberek megtárgyalták ügyes-bajos dolgaikat, föl hívták a lakáshivatalt, megbeszéltek egy találkát, pénzt kértek kölcsön a barátaiktól, vagy féltékenységgel gyötörték kedvesüket. Egy idős asszony, miután visszaakasztotta a hallgatót, egyszer nekidőlt a készüléknek, és sírt. Ilyen eset azonban csak ritkán fordult elő.

Egy napsütéses nyári délutánon a fülkébe lépett a költő. Fölhívott egy szerkesztőt, és így szólt:

- Megvan az utolsó négy sor!

Egy piszkos papírszeletről felolvasott négy verssort.

- Jaj, milyen leverő! - mondta a szerkesztő. - Írd át még egyszer, de sokkal derűsebben.

A költő hiába érvelt. Hamarosan letette a hallgatót, és eltávozott.

Egy ideig nem jött senki, a fülke üresen állt. Aztán megjelent egy javakorabeli asszony, feltűnő kövér termettel, feltűnő nagyságú keblekkel, nagy virágos nyári ruhába öltözött. Ki akarta nyitni a fülke ajtaját.

Az ajtó nehezen nyílt. Először nem is akart kinyílni, de aztán hirtelen kivágódott úgy, hogy valósággal visszalökte az utcára a hölgyet. A következő kísérletre az ajtó olyan módon válaszolt, hogy az már rúgásnak is beillett. A hölgy hátratántorodott, és nekiesett a postaládának.

Az autóbuszra várakozó utasok odacsoportosultak. Kivált közülük egy aktatáskás, erélyes fellépésű férfi. Megpróbált benyitni a fülkébe, de olyan ütést kapott az ajtótól, hogy hanyatt esett a kövezeten. Mind többen és többen gyűltek oda, megjegyzéseket tettek a fülkére, a postára és a nagy virágos hölgyre. Egyesek tudni vélték, hogy magas feszültségű áram van az ajtóban, mások szerint a nagy virágos hölgy meg a cinkosa el akarták rabolni a készülékben lévő érméket, de idejében lefűlelték őket. A fülke egy ideig némán hallgatta oktalan találgatásukat, aztán megfordult, és nyugodt léptekkel elindult a Rákóczi úton. A sarkon éppen pirosat jelzett a lámpa, a fülke megállt és várt.

Az emberek utánanézték, de nem szóltak semmit; minálunk semmin sem csodálkoznak, legföljebb azon, ami természetes. Megjött az autóbusz, elvitte az utasokat, a fülke pedig vidáman ballagott végig a Rákóczi úton a verőfényes nyári délutánban.

Nézegette a kirakatokat. Elácsorgott a virágüzlet előtt, egyesek látták bemenni egy könyvesboltba, de lehet, hogy összetévesztették valaki mással. Egy mellékutcai italboltban felhajtott egy kupica rumot, aztán végigsétált a Duna-parton, és átment a Margitszigetre. Az egykori kolostor romjainál meglátott egy másik telefonfülkét. Tovább sétált, aztán visszafordult, végül átment a másik oldalra, és tapintatosan, de kitartóan szemezni kezdett a túlsó fülkével. Később, amikor már sötétedett, belegázolt egy virágágyba a rózsák közé.

Hogy éjszaka mi történt a romoknál, mi nem, azt nem lehet kideríteni, mert a szigeten rossz a közvilágítás. De másnap a korai járókelők észrevették, hogy a romok előtti fülke tele van dobálva vérvörös rózsával, a telefonkészülék pedig egész nap tévesen kapcsolt. A másik fülkének akkor már hűlt helye volt.

Ő pirkadatkor elhagyta a Szigetet, és átkelt Budára. Fölment a Gellérthegyre, onnan hegyen-völgyön át a Hármashatár-hegy csúcsára kapaszkodott föl, aztán leereszkedett a hegy oldalán, és nekivágott az országútnak. Soha többé nem látták Budapesten.

*

A városon kívül, a Hűvösvölgy utolsó házain is túl, Nagykovácsi községtől azonban jóval innen van egy vadvirágos rét. Akkora csak, hogy kifulladás nélkül körbe tudja futni egy kisgyerek, s olyan rejtve él a magas törzsű fák közt, mint egy tengerszem. Túl kicsi még ahhoz is, hogy valaki lekaszálja; ennél fogva nyár közepén már derékmagasságig nő rajta a fű, a gaz meg a virág. Ez az a hely, ahol a fülke letanyázott.

A kirándulók, akik erre vetődnek vasárnaponta, nagyon megörülnek neki. Kedvük támad megtréfálni valakit, aki még az igazak álmát alussza, vagy eszükbe jut hazatelefonálni, hogy tegyék a lábtörő alá az otthon hagyott kulcsot. Belépnek a fülkébe - mely kissé rézsút dőlt a puha talajon -, s miközben az ajtón utánuk hajolnak a hosszú szárú vadvirágok, fölveszik a telefonkagylót.

A készülék azonban nem ad vonalat. Ehelyett négy verssor szólal meg a telefonkagylóban, olyan halkán, mintha hangfogós hegedűn... A bedobott pénzt a készülék nem adja vissza, de emiatt még senki sem tett panaszt.

APRÓHIRDETÉS

Örök nosztalgia

„Joliot Curie téri, ötödik emeleti, kétszobás, alkóvos, beépített konyhabútorral felszerelt, Sas-hegyre néző lakásomat sürgősen, ráfizetéssel is elcserélném Joliot Curie téri, ötödik emeleti, kétszobás, alkóvos, beépített konyhabútorral felszerelt lakásra, a Sas-hegyre néző kilátással.”

HÍR

Ágyában dohányzott borsodbányai lakásán Haris Márton vájár. Miután végigszívta cigarettáját, lámpát oltott, falnak fordult és elaludt.

NÉZZÜNK BIZAKODVA A JÖVŐBE!

Körülbelül százötvenöt év múlva, egy szép nyári napon, soron kívül megkondítják majd az ország összes harangjait. Sokan rá se hederítenek, pedig az a csengés-bongás nagy változások hírnöke lesz!

Addigra Visegrádon újjáépül az egykori királyi palota, sosem látott pompával, óriási termekkel, függőkertekkel. Az avatási ünnepségen - azt jelzi majd a harangkongás - néhány aggastyánnak könnybe lábad a szeme. Valóban, az lesz az a perc, az a nagy és régen esedékes perc, amikor véget ér az ezeréves pechséria.

Visegrád akkor már nem ennek a csöpp kis országnak lesz a székhelye, hanem a Dunai Magyar Köztársaságnak, melynek négy vagy öt tenger mossa partjait. „Dunainak” azért fogják hívni a köztársaságot, nehogy összekeverjék egy másikkal, az Alsórajnai Magyar Köztársasággal. Ez utóbbit akkor se magyarok lakják majd, hanem kopott öltözékű, elnyűtt alsórajnaiak, akik csak kabalából vették föl a magyar nevet.

Le se lehet írni, milyen jó dolog lesz akkor magyarnak lenni! Elég talán annyit mondani, hogy a „magyar” szó - potom száztizenöt év alatt - igévé változik, mely addigra minden élő nyelvbe felszívódik, méghozzá kellemes jelentéstartalommal.

„Magyarni” franciául például annyit tesz majd: magamat jól leszopni. Spanyolul: utcán pénzt találni, érte lehajolni; katalán nyelvjárásban: „Könnyedén hajolgotok, amióta kínzó derékzsámbából kigyógyultam.” És ha valaki Londonban így szól: *I am going magyarni* (vagyis szó szerint: megyek magyarni), ez azt jelenti: „Ahhoz az isteni nőhöz, akit ott látsz, most odamegyek, megszólítom, belekarolok, hazaviszem és...” (Itt egy csúnya szó következik.)

Más példa: „Én magyarok, te magyarsz, ő magyarik” (mert ikes lesz az ige) hét civilizált nyelven (norvégül, görögül, bolgárul, baszk nyelven stb.) azt jelenti majd: „Ropogós kacsasültet eszem (eszem, eszik), idei uborkasalátával, miközben Yehudi Menuhin a »Csak egy kislány«-t húzza a fülembe.”

Továbbá: „Anyuka, mehetek magyarni? - Magyarhatsz!” - lettül azt jelenti, hogy egy kisfiú elkéredzkedik moziba, s az édesanyja, némi habozás után, elengedi, pedig a filmet csak tizenhét éven felüliek látogathatják.

De hagyjuk a külföldet! Itthon is sok mindent másként hívnak majd. Például a „vanília” helyett, mely idegen szó, a „háború” megy át a köztudatba, minthogy régi jelentését amúgy is elvesztette. A visegrádi cukrászdában tehát a fagyaltospult fölött ez lesz kiírva:

Eper
Puncs
Háború
Csokoládé

Így fogunk élni. Addig, ezt a pár évet, ki kell bírni.

„IN OUR TIME”

- Kérek egy duplát - mondta a fiatalasszony.
- És a kedves vendég? - érdeklődött a felszolgálólány.
- Hát mit igyak - tündött a férfi. Megnézte a pincérkisasszonyt. Üdén, csaknem gyerekesen mosolygott le rá. - Nem baj, ha valami különlegességet kérek?
- Csak tessék bátran. Bár idekint minálunk nem nagy a választék.
- Én se valami ínycséségre gondolok.

- Ide hallgasson - hajolt hozzá a fiatalasszony. - Ha megint nem fér a bőrébe, hazamegyek.

Két-három hetenkint megittak egy kávét, mindig ugyanabban a kis budai presszóban, nem messze a remíztől, gesztenyék alatt.

- Nézze, Alizka. Maga feketét kért. Engedje meg, hogy én is azt hozassam, amire gusztusom van.

A pincérkisasszonyhoz fordult.

- Csak az a baj, hogy amit rendelni szeretnék, annak hirtelenében nem jut eszembe a neve. Egy olyan sötét folyadék.

- Szeszes ital?

- Nem, nem. Ha jól emlékszem, üvegpohárban hozták. És úgy emlékszem, egészen forró volt. Tehát nem szeszes ital.

- Attól félek, hogy ez nekünk nincs.

- Ezt el se tudom hinni - mondta a férfi. - Nem lehetne megkérdezni a vezető kartársat?

- Már hogyan lehetne. De előre megmondom, hogy én már ötödik éve dolgozom itt, és minden folyadékot ismerek - mondta a kisasszony, és besietett.

- Kezdek torkig lenni a maga viselkedésével - mondta mérgesen a fiatalasszony. Nem szerette a feltűnést. Az autóbuszon mindig az ablak felé fordult. Még a szűk cipőt se volt bátorsága kicserélni. - Ha nem hagyja abba, hazamegyek.

- Még nem is mesélt Jugoszláviáról.

- Ilyen hangulatban nem tudok mesélni.

Már jött a kisasszony. Már messziről mosolygott.

- Azt kérdezi a vezető kartársnő, hogy nem világosbarna volt-e az az ital.

- Nem, kérem. Sőt, majdnem fekete.

- És hol tetszett azt legutóbb fogyasztani?

- A Gerbeaud-ban.

- Sejtettük! - nevetett egy jót a pincérkisasszony. - Hát, kérem, a Gerbeaud osztályon felüli luxus kategória. Mi pedig, tessék megnézni a táblát, másodosztályú cukrászda vagyunk.

- Várjon csak! - mondta a férfi. - Most jut eszembe, hogy egy kiskanalat is adtak hozzá. És még valamit. A tányéron néhány kicsi fehér kockát.

- Kockát? - nézett rá a pincérlány. Aztán fölkacagott. - Öt éve vagyok itt, de ilyen kívánság még nem volt. Kockák! - kacagott megint.

- Nem lehetne a vezető kartársnőt megkérdezni?

A felszolgálónő elment, de az ajtóból visszanézett, szájára nyomta a kezét, és nevetett.

- Csak akkor boldog, ha foglalkoznak magával? - kérdezte dühösen a fiatalasszony.

- Dehogy, Alizka. Én akkor se vagyok boldog. Nos, milyen az a Bled?

- Ne tegyen úgy, mintha kíváncsi volna Bledre. Inkább nézze meg, mit csinált.

Kijött a kisasszony. Mögötte szikáran, szemüvegesen a vezetőnő, kezében egy nem nagyon ismert Hemingway-kötet. („*In our time*” - magyarul, nagyjából: „A kor, amelyben élünk.”)

- Hallom a problémát - mondta udvariasan.
- Kérem, ne tessék belőle kázust csinálni - mondta a férfi.
- Mi szeretjük a régi vendégeinket kielégíteni. Milyen természetűek voltak azok a kockák?
- Ha jól emlékszem, fehérek. És meglehetősen kisméretűek.

Emezek összenéztek. A pincérlány, aki most nem mert nevetni, csak hangtalanul kuncogott. A vezetőnő azonban komoly maradt.

- Nagyon bosszantó, de hát mit csináljak? Nekünk semmiféle kockáink nincsenek.
- Nem is olyan fontos - mondta a férfi.
- És azt a szóban forgó folyadékot sem ismerem.
- Üsse kő - legyintett a férfi. - Akkor én is kérek egy duplát.

**SOKSZOR
A LEGBONYOLULTABB DOLGOKBAN
IS JÓL MEGÉRTJÜK EGYMÁST,
DE ELŐFORDUL, HOGY EGÉSZEN
EGYSZERŰ KÉRDÉSEKBEN NEM**

- Kezét csókolom. Lehet itt felfújható gumimatracot bérelni?
- Mit mond?
- Rossz helyen járok? Pedig azt mondták, hogy ebben a zöld bódében van a Belkereskedelmi Minisztérium strandlerakata.
- Ez itt a Belkereskedelmi Minisztérium strandlerakata. De mi csak nyugszékeket, vízisít és felfújható gumimatracot adunk bérbe.
- Nagyszerű. Nekünk két gumimatracra lenne szükségünk.
- Egy szavát sem értem. Sprechen Sie deutsch?
- Nicht deutsch.
- Tudok egy keveset franciául. Vu sprechen franszé?
- Nicht franszé.
- Hát milyen nyelven lehet magával beszélni?
- Sajnos, csak magyarul.
- Jópofa. Hát akkor miért nem beszél magyarul?
- Hát hogy beszélek? Magyar vagyok, magyarnak születtem, kizárólag magyarul tudok. Mennyi a gumimatrac bérleti díja?
- Nézze, ne akarjon átdobni ezzel a dumával. Harmadéves történelem-filozófia hallgató vagyok, a nyári szünetben lejöttem egy kis zsebpénzt keresni.
- Okosan tette.

- Fél napot dolgozom, fél napot strandolok. És ha érdeklí, ott napozik a fíúm, és benne van az öttusa válogatott keretben.
- Ezt miért mondja ilyen gúnyosan?
- Mert nálam csak nyugszéket, vízisít és felfújható gumimatracot lehet bérelni. Ha hátsó gondolatai vannak, akkor eltévesztette a házszámot.
- Nincsenek hátsó gondolataim. Higgye el, csak két felfújható gumimatracot akarok bérelni.
- Bei uns ist vollkommene Glaubensfreiheit.
- Most mit mondott?
- Hogy nálunk vallásszabadság van. A külföldiek szokták kérdezni, hogy lehet-e vasárnap misére menni.
- Nézze, kérem, maga tanult logikát. Próbáljunk logikusan társalogni.
- Milyen furcsa nyelven beszél! Magyarul is így mondjuk: logikus.
- Ha már szóba került a vallásszabadság... Meg szabad kérdezni, hogy hisz-e Istenben?
- Csak mint Kierkegaard: a beteljesülésben. Érti, mire célzok?
- Körülbelül. Hogy valaki 70 000 fonálnyi mélység fölött lebegjen, és mégis boldog lehet... Teilhard de Chardint is ismeri?
- Nem volt kötelező, de két könyvét németül elolvastam.
- És mi a véleménye?
- Először elájultam tőle. Azt mondtam, gyerekek, itt a modern zseni... De aztán, épp a döntő kérdésben, amikor elkezdí a vallást meg a tudományt összeegyeztetni, abszolúte beleszalad a csőbe.
- Érdekes. Nagyjából nekem is ez a véleményem. De ha ilyen szépen megértjük egymást, mért nem jutunk egyezsége ezekkel a vacak gumimatracokkal?
- Vulé vu bérelni kelksóz?
- Na tessék. Pedig mind a ketten értelmesen is tudunk gondolkodni. Mondok valamit: szűkít-sük a kört. Mit szólna hozzá, ha két nyugszéket kérnék?
- Tessék parancsolni. Van napellenzős, napellenző nélküli.
- Nagyon helyes. No most, hogy állnak vízisível?
- Az három mérethben létezik. Melyiket adjam?
- Semelyiket. Én ugyanis két gumimatracot szeretnék.
- Két micsodát?
- Különös. Úgy látszik, ezt az egyetlen szót sehogy se tudjuk megérteni.
- Milyen szó ez?
- Összetett. Gumi, plusz matrac. A gumit ismeri? A radírgumit? Az autógumit?
- Hát persze.
- A matracot is?
- Kérem szépen, ne nézzen hülyének.

- Hát akkor tegyük össze a kettőt. Adjon nekem két gumimatracot.
- Itt valami tévedés van. Nálam csak nyugszéket, vízisít és gumimatracot lehet bérelni.
- Bocsásson meg, kisasszony.
- Kérem, nem történt semmi.
- Viszontlátásra.
- Minden jót.

EGY MEGHASONLOTT TULIPÁN

Ki hitte volna?

Sohase panaszkodott, jó egészségnek örvendett, hagymája immár hetedik éve hajtott virágot a nyugdíjas tanítóék ablakában. Épp teljes virágzásban volt, előző este még jól beporozta a bibéjét, utána békésen átaludta az éjszakát. S reggel ötkor - a virágok korán kelők - a IV. emeleti ablakból levetette magát az utcára.

A rendőrség először abból a föltevésből indult ki, hogy valaki gyilkos szándékkal letaszította. Kihallgatták a tanítóékat, akik tagadták a vádat. Sőt, mondták, ők öntözték, szerették, és keservesen megsiratták virágjukat. Az alattuk lakó alezredes megerősítette vallomását. Néhány nap múlva megszüntették a nyomozást.

Az öngyilkos tulipán bíborvörös színű volt, zárkózott természetű, a környékeliek szerint csak magának élt, csalódás, megrázkódtatás tehát nem érhetne. Miért akart hát megválni az élettől?

Ez csak egy hét múlva derült ki, amikor az alezredesné nagytakarítást csinált, s az erkélyükön megtalálta a tulipán búcsúlevelét. Fölvitte a IV. emeletre, ahol a tanító fölolvasta a kusza betűkkel rótt sorokat.

„Mikor e levelet olvasni tetszik, már nem leszek az élők sorában. Tanító úr, kedves Irma néni, bocsássonak meg. Nincs más választásom. Nem akarok tovább tulipán lenni.”

- Hát mi akart volna lenni szegényke? - kérdezte Irma néni.
- Azt nem írta meg - mondta a nyugdíjas tanító.
- Egy tulipán! - csóválta a fejét Irma néni. - Ilyet még nem is hallottam.

HELYSZŰKE

FIAINK

Volt egyszer egy szegény özvegyasszony, s ennek az asszonynak két szép szál fiúgyermek. Az egyik, az idősebbik, elszegődött egy hajóra, melynek első útja mindjárt a Csendes-óceánra vezetett. Mi történt vele, mi nem, nincs, aki megmondja, mert hült helye lett a tengereken.

A kisebbik otthon maradt. De egyszer, amikor az anyja elküldte gilisztacukorért (a patikába, ami a hetedik ház), nem jött többé haza. Neki is örökre nyoma veszett.

Ez megtörtént eset. De a mesékben az özvegyasszonyoknak három fiuk szokott lenni. S mindig a harmadik, aki boldogul.

ÉLETBEN MARADNI

Egy nagy politikai pörben mint negyedrendű vádlott életfogytiglanit kapott; ebből hat évet le is ült, méghozzá magánzárkában és ártatlanul. Társait sorra kikezdte a börtön, mindegyiket a leggyengébb pontján, kit a szívéen, kit a tüdején, kit a lelki egyensúlyán.

Ő, a túlérzékeny idegrendszerével, már a hatodik héten sírógörcsöt kapott. De mikor ráborult, az asztala lapján észrevett egy hangyát. Ettől még sírni is elfelejtett.

Elnézte, hogy küszködik egy parányi morzsával. Aztán a körme hegyével odébb s még odébb gurította a morzsát. E délelőttje azzal telt el, hogy a hangyát körbesétáltatta az asztalon.

Éjszakára bedugta egy üres orvosságosfiolába, és másnap fölmászatta egy gyufaszálra. Hamarosan rájött, hogy a kis állat egy húsfoszlánnyal sokkal könnyebben idomítható, mint morzsákkal; és valóban, a nyolcadik hónap végén két keresztbe rakott gyufaszálon sikerült rákapatnia a hintázásra. Persze, azt a tétova ide-oda mászkálást csak némi jóindulattal lehetett hintázásnak nevezni, de őt ez a teljesítmény is majdnem boldoggá tette.

Amikor letöltötte a harmadik évet, jó magaviseletéért különös kedvezményképpen papírt, írószerszámot és olvasnivalót kérhetett. Ezt ő büszke daccal visszautasította, a hangya ugyanis már gurigázni tudott egy mákszemmel, mely a karácsonyi tésztából származott. De őt ez a mutatvány sem elégítette ki, mert még besorolható volt a hangyai lét határai közé. A másféleség ott kezdődne, ha két lábra tudná állítani... Ez tizennyolc hónapig tartott, de sikerült.

Újabb másfél év múlva diszkrétén tudtára adták, hogy rövidesen rehabilitálják, és szabadon bocsátják. Addigra elkészült az ő nagy mutatványa is: a hangya álló helyzetben a magasba dobta és elkapta a mákszemet. Vagyis elmondhatta róla - megint egy kis jóakarattal -, hogy megtanult labdázni!

- Adjatok csak egy nagyítót - mondta a fiainak, sokat sejtető mosollyal, az első otthoni vacsora után. - Van egy betanított hangyám!

- Hol? - kérdezte a felesége.

Forgatták a fiolát. Nézték a nagyítóval, még a lámpához is odatartották, de hiába. És, ami a legfurcsább, ő se látta már!

FASÍRT

A megdarált húst összedolgozzuk tojással, tejbe áztatott zsömlével, sóval, borssal, és forró zsírban vagy olajban hús pogácsákat sütünk belőle.

Figyelem! Nekünk, emlősöknek nem mellékes kérdés, hogy mi daráljuk-e a húst, vagy bennünket darálnak-e meg.

**SÓHAJNAK BEILLŐ SZÓZAT
EGY ISMERETLEN RENDELTETÉSŰ
VASDARABHOZ, MELY
A TÖRTÉNELEM VIHARAIN
KERESZTÜL SZÉP CSÖNDBEN
MEGLAPULT EGY LIMLOMMAL
TELE LÁDIKÓBAN, MERT
SE NAGYAPÁMNAK, SE APÁMNAK,
SE NEKEM NEM VOLT MERSZÜNK
SZEMÉTRE DOBNI,
ÉS AZ UTÁNAM JÖVŐNEK SE LESZ**

- Túlélsz, pöcök.

PECSÉT

SZAKMAI ÖNÉRZET

Engem kemény fából faragtak!

Tudok magamon uralkodni.

Nem látszott rajtam semmi, pedig hosszú évek szorgalmas munkája, tehetségem elismerése, egész jövőm forgott kockán.

- Állatművész vagyok - mondtam.
 - Mit tud? - kérdezte az igazgató.
 - Madárhangokat utánzok.
 - Sajnos - legyintett -, ez kiment a divatból.
 - Hogyhogy? A gerle búgása? A nádiveréb cserregése? A fűrj pitypalattyolása? A sirály vijjogása? A pacsirta éneke?
 - Passzé - mondta unottan az igazgató.
- Ez fájt. De azt hiszem, nem látszott rajtam semmi.
- A viszontlátásra - mondtam udvariasan, és kirepültem a nyitott ablakon.

AHASVÉRUS

Két zsidó megy az utcán.
 Az egyik kérdez valamit a másiktól.
 A másik válaszol neki.
 Eközben mennek.
 Az első, akinek időközben egy új kérdés jutott az eszébe, fölteszi.
 A másik válaszol rá valamit.
 Ezen néha nevetni lehet.
 Máskor nem lehet rajta nevetni.
 Ők pedig továbbmennek.
 Tovább beszélgetnek.
 Nehéz dolog ez.

GLI UNGHERESI

A fagylaltot egy cataniai cukrász találta föl, név szerint Ugo Riccardo Salvatore Giulio Girolamo B.

Hogy mikor, az még vita tárgya, ne töltsük most vele az időt, nagyjából akkortájt, amikor a könyvnyomtatást.

Ugo nemcsak a fagylaltot találta föl, hanem az ostyából sütött tölcsért, és a hozzá való toló-kocsit is. (Ez így van rendjén. El sem képzelhető, hogy például Irinyi csak a gyufát találta volna föl, és valaki más a skatulyát. Hogy Ehrlich csak a Salvarsant, és másvalaki a szifiliszt. Ilyen nincs.) Miután találmányát ekként tökéletesítette, nekivágott vele a világnak.

Bejárta Lodomériát és Bessarábiát, Tirolt, Burgundiát, Brandenburgot és a vend kapitányságot. Hogy miképpen fogadták, az elképzelhető, de le nem írható! Ahová megjött kis toló-kocsijával, összegyűlt a helység apraja-nagyja, markukban tartották a pénzt, szájukban az összefutott nyálát, és dobogó szívvel várták málna-, eper-, csokoládé-, citrom- vagy pisztáciafagylaltjukat.

Ugo mindenkinek azt adta, amit kért, s hogy vásárlóit megóvja a fölösleges kísérletezéstől, azt is megmutatta, hogy a fagyaltot egyszerűen csak nyalogatni kell.

Mindenütt örömkialtásokkal fogadták, búsan nézték távozását, s alig tudták kivárni visszajöttét.

Egyszer aztán elvetődött Magyarországra is. (Olaszul: Ungheria.) Itt azonban a király éppen új sóvámot vetett ki, s az ország apraja-nagyja hallani sem akart másról, mint a sóvámról, ami már egymagában fölsebezte Ugo hiúságát. Bánatában csöngettyűt szerelt a tolókocsira, s azoknak, akik a csengőszóra nagy nehezen összeverődtek, buzgalmában lángolva mutatta be fagyaltját.

A magyarok azonban (olaszul: gli ungheresi) oda se bagóztak. Nem érezték a nyári hőséget, tehát nem vágyakoztak hűsítőkre sem, mert tele volt a sóvámmal a fejük. Hiába magyarázta Ugo, hogy gondolhatnak közben amire akarnak, hiszen a fagyaltot csak nyalogatni kell, azt mondták, köszönik, nekik mindig van mit nyalogatniuk. De, válaszolta Ugo, akit sértett ez a sötét közöny, önála minden fagyalt más és más ízű. Őnekik pedig, mondták erre ezek a fafejű magyarok, elég, ha az öt ujjukat szopogatni kezdik, mert mind az ötnek más-más íze van. És amikor Ugo tovább akarta bizonygatni az igazát, lógombócokat vágtak hozzá abban a hiszemben, hogy „gelatti” (magyarul: fagyalt) ezen a habarék nyelven azt jelenti: „Éljen a sóvám!” S ezt nem lehetett szó nélkül zsebre vágni.

Szegény Ugo, testben-lélekben megtörve, még eltolta kocsiját a zárai grófságig, de onnan már hajóval szállították haza. Halálos ágyán, amikor körülvették az olasz fagyaltárusok, csak ennyit tudott mondani:

- Gli ungheresi... gli ungheresi...

Aztán kilehelte lelkét.

AZ ÓBUDAI IKREK

ÚJSÁGHÍR

Világraszóló esemény történt az óbudai Kórház szülészeti osztályán. Egy gyári takarítónő, minden előképzetség nélkül, hármas ikreket hozott a világra, ráadásul olyanokat, akik a válluknál fogva össze vannak nőve. Ezzel a múlt század nagy szenzációja, a sziámi ikerpár le van pipálva, mert ők csak ketten voltak, ezzel szemben az óbudaiak, a magyar anyák örök dicsőségére, hárman.

A kórházat valósággal megrohmozták az érdeklődők. Virágokkal, ajándékokkal és jókívánságokkal halmozták el az anyát, aki - gyermekeivel együtt - a legjobb egészségnek örvend.

TELEVÍZIÓ

Az óbudai hármas ikrek születése alkalmából a Televízió megszakította adását, közölte nézőivel a hírt, majd bemutatta az óbudai Víztoronyt, valamint az ugyancsak óbudai szennyvíz-derítőt, melynek építése zavartalanul folyik.

A szpiker óva intette a nézőket a szertelen örömkítőreésektől, és nyugalomra intette az ország lakosságát.

NYILATKOZAT

Mindazoknak, akik három összenőtt fiam születésekor szerencsét kívántak, vagy valamilyen ajándékkal kedveskedtek, ezúton mondok köszönetet. Firbejsz Lajosné.

ORVOSI SZAKVÉLEMÉNY

Az ún. „óbudai ikrek” világrajövele sok szóbeszédre adott alkalmat. Itt-ott már négy vagy több gyerekről beszélnek. E nacionalista hírveréssel szemben mi, a szülészet dolgozói állampolgári kötelességünknek tartjuk, hogy tiszta vizet öntsünk a pohárba. Tény és való, hogy három összenőtt gyerek jött a világra, de ez nem olyan nagy dolog, előfordulhat a Szovjetunióban vagy más szocialista országban is. Úgy kell őket elképzelni, mint amikor valakinek kártyázás közben három bubik van a kezében, azzal a különbséggel, hogy ezek a bubik össze vannak növe. Egyébként a szülészeti osztályon senki se bátorította az anyát ilyen extravagáns szülésre.

A jövőben minálunk továbbra is teljesen normális, szingli gyerekek fognak születni.

KORMÁNYNYILATKOZAT

Illetékes helyen leszögezték, hogy az óbudai ikrekről szóló híreket rosszindulattal eltúlozták. A kormány bizottságot nevezett ki, s ez megállapította, hogy Óbudán nem hármas ikrek születtek, hanem csak egy normális fiúgyerek, akinek a vállához egy másik normális fiúnak a fele van hozzánöve. Ebben nincs semmi rendkívüli, tehát a kormány politikája nem változik, tovább építjük a Budapest-bécsi autópályát, és hívek maradunk szövetségeseinkhez.

BARÁTI BESZÉLGETÉS

Az Országos Nőszövetség meghívta Firbejsz Lajosnét annak tisztázására, hogy voltaképpen hány fiúgyermeknek adott ő életet.

A hangulatos uzsonna az esti órákig elhúzódott, mert Firbejszné - érthető anyai elfogultságával - csak hosszas magyarázgatás és rábeszélés után volt hajlandó elismerni, hogy egész életében kettős látásban szenvedett. De aztán már ő maga nevetett a legjobban rajta, hogy nemcsak gyermekeit látja duplán, hanem a Gellérthegyet is, és azt hitte, hogy Magyarországon két Nőszövetség, sőt, két párt létezik.

LEVÉL A SZERKESZTŐHÖZ

Másfél gyerekes anya vagyok. Miért kívánják, hogy két villamosbérletet vásároljak, és miért kell dupla mennyiségben beszereznem a gimnáziumi tankönyveket, amikor nekem nem két, hanem csak másfél fiam van? És miért nem gyártanak fél konyakos meggyet a fél fiam számára, aki pedig él-hal érte?

VÉGZÉS

Egyetemi fölvételi kérvényét elutasítjuk, mert eddigi tanulmányai, valamint a fölvételi vizsga eredményei azzal a veszéllyel fenyegetnek, hogy rendkívüli képességeivel kisebbségi érzést ébresztene azokban az átlagos hallgatókban, akiknek csak egy darab agyuk van.

A RENDŐRSÉG KÖZLEMÉNYE

Óbudai lakásáról elkeseredett hangulatban távozott és azóta nem adott hírt magáról egy húszéves férfi. Személyleírása: Fél szeme: kék, fél fogsora: ép, arca: szabályos félkör. Különös ismertetőjele: a másik fele hiányzik.

APRÓHIRDETÉS

Normális megjelenésű, átlagos gondolkozású, sokat csalódott fiatalember két testvére elvesztése után olyan fiatal lány ismeretségét keresi, aki szokványos érzelmeit szokványos érzelmekkel viszonzná. Jelige: „Csak semmi feltűnés.”

VISSZATÉRT A FÖLDRE A MAGYAR HOLDRAKÉTA

Beszélgetés a két utassal

I

- Örülök, hogy e nagyszerű teljesítmény után itt üdvözölhetem, a kelenföldi állomás föllobogóztott restijében.
- Én is örülök, hogy itt lehetek.
- Mindenki kíváncsi önre. Mondjon magáról valamit.
- Ugyan mit? Olyan vagyok, mint más.
- Maga túl szerény.
- Nem szoktam lebecsülni saját képességeimet. Most is ötvenezer jelentkezőből választottak ki, pedig magas vérnyomásom és tériszonyom van.
- Hogy történt ez?
- Több helyen dolgoztam fontos beosztásban, és mindenünnen a legmelegebb ajánlásokat terjesztették a bizottság elé.
- Idézzon egyet.
- A VII. kerületi Frühauf Adél Bábaképzőből, ahol utoljára dolgoztam, azt írta a személyzeti osztály: „Olyan képességekkel rendelkezik a bábaképzésben, melyek az úrutazásra is alkalmassá teszik.”

- Ön csakugyan rendkívül tehetséges lehet. Bizonyára már kora ifjúságában vágyott a Holdba repülni.
- Az igazat megvallva, ez a gondolat meg se fordult a fejemben.
- Hát mit szeretett csinálni?
- Kizárólag ürgét önteni.
- Ürgét? Milyen célból?
- Csak úgy. Szerettem az ürgelevest.
- Akkor hogy esett önre a választás?
- Azt nem tudom. Éppen a Rókus kórházban gyógykezelték súlyos gyomorfekélyemet, amikor egy tudósokból álló küldöttség lépett ágyamhoz: „Fogadja jókívánságainkat az elvtárs. Magát fogjuk fellőni a Holdba.” Hát mit lehet erre mondani?
- Ön mit mondott?
- Semmit, mert a gyomorszonda kilógott a számból. Csak integettem.
- És most mondjon nekünk valamit a Holdról!
- Földünket kísérő égitest, mely mindig ugyanazt az oldalát fordítja felénk; emiatt felszínének hátsó fele innen nem látható.
- Észrevett valami egyebet is?
- Mit kellett volna?
- Például, hogy van-e élet a Holdon.
- Jó, hogy szól, mert ez bizonyára másokat is érdekelni fog. A Hold felszíne ugyanis annyira lukacsos, hogy én, ivóvizem nagy részét fölládozva, megpróbáltam ürgét önteni.
- És sikerült?
- Nem.
- Eszerint nincsenek ürgék a Holdban?
- Nincsenek.
- Ne legyünk telhetetlenek! Már az is nagy szó, hogy szerencsével megjárta ezt a nagy utat, és most jó egészségben üdvözölhetjük hazai földön.

2

- Ah, itt a parancsnok! Kapitány úr, van egy kis ráérő ideje?
- Kisebb-nagyobb megszakításokkal, mert erős gyomorrontással tértem vissza a Kozmoszból.
- Ez nyilván a súlytalanság állapotától van.
- Inkább a halászlétől.
- Azt is vittek magukkal?
- Dehogy. Ott kínált meg velem egy vendégszerető család.
- Mit hallok? Hát vannak a Holdnak lakói? A másodkapitány nem is említette.

- Kollégám kitűnő ürrepülő, de a megfigyelőképesség a gyöngye oldala. Ráadásul az emberek nem érdeklik, még a halászlévacsorára se jött el. Ő inkább állatbarát.
- Eszerint élnek ott emberek?
- Élnek, mégpedig kellemes meglepetésemre magyar emberek, akik már jól alkalmazkodtak a nagy hőmérsékleti ingadozásokhoz és más helyi adottságokhoz. Megegyeztek a hideg ellen, és persze hóállóak is, továbbá levegő híján - mert az a Holdon nincs - zacskóból vesznek lélegzetet, melyben még a hazuról hozott levegőt tartogatják.
- Milyen megható! És azonkívül, hogy magyarok, mivel foglalkoznak?
- Azonkívül, hogy magyarok, nem foglalkoznak semmivel, mert ez teljesen igénybe veszi az idejüket.
- Rólunk tudnak-e?
- Úgyszólván mindent, csak egy kis késedelemmel, mert az ő teleszkópjaikon a nagy távolság miatt most még csak II. Ferenc József uralkodása látható.
- Ön is látta a királyt?
- Egy percre, amint éppen hadat üzent Szerbiának. Persze, onnan nézve a tárgyaknak nincs magasságuk. Ferenc József is egészen lapos volt, csak a szakálla állt ki belőle. Úgy nézett ki, mint egy szőrös egyforintos.
- Milyen érdekes! Tanult-e, tapasztalt-e még valamit a világűrben?
- Sok nagyszerű dolgot láttam.
- Nem is csoda, ha valaki ilyen jó megfigyelő. Mi volt a legérdekesebb?
- Nekem az volt a legnagyobb meglepetésem, hogy nem egy Hold van, hanem kettő.
- Kettő? Hogy értsem ezt? Egyik a másik mögött?
- Dehogyan. Szorosán egymás mellett, csak egy kis hézag van közöttük.
- Érthetetlen. Ezt még nem észlelte soha senki.
- Nem? Akkor, úgy látszik, tévedtem.

TUDAKOZÓ

AZ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET KÖZLEMÉNYE

Elnökségünk hosszú harcainak eredményeképpen végre fölépült, és megkezdte működését a Nyúlpörkölt- és Hallevesgyár új üzemrészlege, a Dobozbontó.

Itt a frissen elkészült konzerveket újra kinyitják, s a levükből kiszedett nyúldarabokból, illetve halszeletekből, helyreállítják az eredeti állatot, melyet aztán, lelőhelyére szállítva, szabadon bocsátanak.

Köszönet a pörköltgyár igazgatóságának, mely annyi visszaélés és vita után végre helyesen értelmezi a humanizmust!

LELTÁR

Dombos táj (zivatar után)

3 gomolyfelhő

1 halastó

1 gátórház

1 férfi (az ablakon kihajolva)

1 kiáltás

1 jegenyesor

1 sáros út

Kerékpárnyom (a sárban)

1 női kerékpár

1 kiáltás (az előbbinél hangosabb)

1 pár szandál

1 szoknya (a szélben lobogva, a csomagtartót csapkodva)

1 milflórmintás blúz

1 darab amalgámtömés (fogban)

1 asszony (fiatal)

1 kiáltás (még hangosabb)

Új kerékpárnyomok

1 becsukódó ablak

Csönd

HOGYLÉTEMRŐL

- Jó napot.

- Jó napot.

- Hogy van?

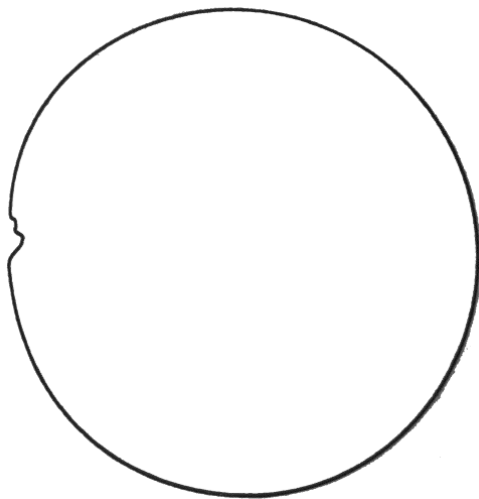
- Köszönöm, jól.
- És az egészsége hogy szolgál?
- Nincs okom panaszra.
- De minek húzza azt a kötelet maga után?
- Kötelet? - kérdeztem hátrapillantva. - Azok a beleim.

EGY GONDDAL KEVESEBB

1. A készüléket akaszd le a falról
2. Nyisd ki a szelepkereket
3. Közelítsd meg a tűz fészket
4. Oltsd el a tüzet
5. Zárd el a szelepkereket
6. Akaszd vissza a készüléket.

POLGÁRTÁRSAK!

Ezt a kis
testi hibával
született kört

ki
vigasztalja
meg?

VAN VÁLASZTÁSUNK

A légikisasszony ide-oda lapozott a légi menetrendben. A kisujjában volt az egész, csak a biztonság kedvéért nézett utána.

- Van egy szép gép, mely Bécsből indul, és 16.10-kor érkezik Rómába.
- Ez fog a kifutópályán fölrobbanni?
- Hát bizony - mondta a légikisasszony.
- Más baj is van - jegyezte meg az utas. - Mire beérek a városba, zárva lesznek az összes hivatalok.
- Hát akkor ne Bécsben, hanem Prágában tessék átszállni. Ez a járat már háromnegyed egykor Rómában van.
- Ez már jobban hangzik - állapította meg az utas.
- Viszont Prágában három órát kell a csatlakozásra várni.
- Megéri - mondta az utas. - A bécsi géppel ugyanis elvesztek egy napot.
- Akkor jobb lesz a prágai géppel menni. Sajnos, ennek reggel hétkor van az indulása.
- Nem ideális - mondta az utas. - Ha tudom, hogy korán kell fölkelnem, le se hunyom éjszaka a szemem.
- Eszerint ön mindenképpen elveszít egy napot? - mosolygott rá a légikisasszony. - Akkor hát melyik géppel parancsol utazni?
- Talán mégis inkább a prágaival - mondta az utas. - Majd beveszek este egy erős altatót.
- Remélem, tudja - kérdezte a légikisasszony -, hogy ezzel a géppel is van egy kis bibi?
- Én csak azt hallottam, hogy az Alpeseekben szétzúzódik egy sziklán. Vagy ez nem az?
- De igen. Ízzé-porrá megy széjjel - mondta a légikisasszony, s átnyújtva a jegyet, gépiesen hozzátette:
- Jó utat.

KÖZVÉLEMÉNY-KUTATÁS

Nálunk is megalakult s már meg is kezdte működését az első hazai közvélemény-kutató intézet.

Kérjük a lakosság megértő támogatását.

Mutatóba közöljük első vizsgálatunkat, melyet annak a kérdésnek szentelünk, hogy miképpen vélekednek az emberek hazánk múltjáról, jelenéről és jövőjéről. Az eredmény megbízhatósága érdekében 2975 különböző rendű, rangú, munkakörű és felekezeti személynek az alábbi kérdőívet küldtük ki:

1. VÉLEMÉNYE A JELENLEGI RENDSZERRŐL

- a) Jó.
- b) Rossz.
- c) Se jó, se rossz, de azért egy kicsikét jobb is lehetne.
- d) Bécsbe vágyik.

2. ÉRZI-E A 20. SZÁZAD EMBERÉNEK MAGÁNYOSSÁGÁT

- a) Egészen magányos.
- b) Majdnem egészen magányos.
- c) Úgyszólván egészen magányos.
- d) Néha beszélget a házfelügyelővel.

3. KULTURÁLIS IGÉNYEI

- a) Moziba, meccsre, kocsmába jár.
- b) Néha kinéz az ablakon.
- c) Még az ablakon se néz ki.
- d) Helyteleníti Mao Ce-Tung nézeteit.

4. MILYEN A FILOZÓFIAI KÉPZETTSÉGE?

- a) Marxista.
- b) Antimarxista.
- c) Csak Rejtő Jenőt olvas.
- d) Alkoholista.

EREDMÉNY

- 1. Az elmúlt húsz évben minden a lehető legjobb volt.
- 2. Most is jó minden, csak a 19-es busz közlekedik ritkán.
- 3. A jövő még jobb lesz, föltéve, hogy a 19-es busz járatait sűrítik.
(Megjegyzés: sűrítik.)

Ezen a számon a telefon Különleges Tudakozója jelentkezik, és minden kérdésre válaszol.

Mind többen fordulnak hozzá, mind nehezebbet kérdeznek. (Volt-e Szűz Máriának menstruációja a szeplőtlen fogantatás után? Hiányzott-e a zeneszerzőknek a zongora, amikor még nem volt fölhalálva? Marx és Engels véletlenül kerültek-e össze, vagy pedig determinálva volt ez a találkozás? Elképzelhető-e, hogy egy normális zebraapárnak nem csikos, hanem pepita legyen a csikaja? És akadnak még vadabbak is!)

Egyre több tudóst és szakembert szerződtettek, kb. százhusz munkacsoportot szerveztek, valóságos agytrösztöt hoztak létre a telefonközpontban. Összeköttetésbe léptek a Szent Szidónussal és az angol Royal Academyvel. Így aztán már a legfontosabb kérdéseket is megválaszolják, habár, ami természetes, komplikáltabb lett az adminisztráció.

Mindez azonban nem csorbítja a lelkiismeretes válaszadást! Csak egyetlen példa:

- Ne tessék haragudni. Itt egy kis krokodilusra ráesett a labda.

- Milyen kicsi?

- Úgy egy arasz.

- Akkor az csak gyík.

Vélnéd, ilyen lappáliákkal nem bajlódnak. Dehogynem! A központ sietve kapcsolja az elsősegély-csoportot. Egy orvos jelentkezik, akit életmentésért már többször kitüntettek. Első kérdése ez:

- Önök szintén gyíkok?

- Nem, kérem. Mi az Első István Gimnázium tanulói vagyunk.

- Tehát nem rokonai az áldozatnak? Az más! Mi ugyanis családtagoknak nem adunk diagnózist.

- Most láttuk őt először. Futballoztunk, és ráesett a labda.

- Lélegzik?

- Igen.

- Szívműködése van?

- Szabályosan működik a szíve. Csak az a baj, hogy nem megy el a pálya közepéről.

- Hát akkor piszkálják meg.

Odamennek. Egy fűszállal megpiszkálják. Aztán bejelentik, hogy a megpiszkált gyík összerándul, de ott marad.

- Agyrázkódás, mozgásszervi bénulással komplikálva. Kapcsolom az ideggyógyászatot.

Már szinte látjuk, hogy az ideg orvos legyint, és azt mondja: Üssétek agyon... De nem ez történik. Hosszú fontolgtatás után megkérdezi:

- Miben bízok inkább? A klasszikus kezelésben, vagy kapcsoljak egy pszichoanalitikust?

- Talán inkább azt, akit másodszor mondott a bácsi.

Üde, szívélyes női hang, csupa biztatás: az eset nem súlyos, könnyen gyógyítható. A beteg ugyanis már gyermekkora óta súlyos kisebbségi érzésben szenvedett, s az újabb trauma (már-mint a labda, mely a fejére esett) mindent kitörölt a tudatából, ami reá vonatkozott. Mozogni azért nem tud, mert nem tudja, hogy ő gyík. Ezt tehát most újra tudatosítania kell.

- Vagyis, mit kell vele csinálni?

- Megmagyarázni, hogy ő egy gyík.

- Csakhogy nem érti az emberi beszédet!

- Akkor ez a dolog nem énrám tartozik.

- Hanem kire?

- Van itt egy nyelvtudományi csoport, mely kizárólag a hüllők beszédével foglalkozik. De kapcsolhatom a filozófiai munkaközösséget is... Akartok a Jóistenrel beszélni?

Hát persze hogy akartak! Az üde hangú analitikusnő megmagyarázta, hogy hetenkint háromszor (hétfőn, szerdán, pénteken) a materialisták tartanak ügyeletet, a többi napon az egy- és többistenhívők, a zen-buddhisták és egzisztencialisták. Ígérni, azt mondta, nem ígérhet semmit, de csodák csodája, mihelyt átkapcsolta őket, maga a Jóisten vette föl a kagylót.

- Mit akartok? Hogy föltámasszam a gyíkocskát? - kérdezte.

- Az lenne talán a legegyszerűbb.

- Na, nem bánom - mondta a Jóisten. - Menjetek vissza futballozni.

Visszamentek. Körülnéztek: A gyík nem volt sehol! Nyugodtan játszhattak tovább. (És, csak úgy mellékesen, a 170-100 ezzel pontot tett arra a századok óta folyó vitára, hogy van-e Isten, vagy nincs.) Ily megbízhatóan, pontosan és lelkiismeretesen dolgozik a Különleges Tudakozó! Illetve, mondjuk inkább: dolgozott!

Szerencsétlen egy ország! Ha valami jól sikerül, tüstént előállnak a békebontók, a szurkapiszkalók, a heccmajszterek! Egy ilyen jómadár egyszer feltárcsázta a 170-100-at, és megkérdezte:

- Hogy ityeg a fityeg?

A központnak torkán akadt a lélegzet. Nem tudta, mitévő legyen; vajon ki tudja ezt? Ide kapcsolt, oda kapcsolt, de sehonnan sem kapott épkezláb választ, míg csak ő maga is bele nem zavarodott. Utoljára már csak szánalmas kattogás és ropogás hallatszott a készülékből... Azóta csak satnyult, sorvadt a Különleges Tudakozó, mely ma már a legegyszerűbb kérdésekre sem tud felelni.

Arra, hogy hány óra, reszkető hang így válaszolt:

- Nem tudjuk.

Szegények elvesztették az önbizalmukat.

MÉG MEGKÉRDEZTE

A MATEMATIKUS: - Szerinted mennyi a statisztikai valószínűsége annak, hogy például ez a kifogástalannak látszó Fiat fékhiba következtében fölszaladjon a járdára, és elgázoljon egy járókelőt?

A MARATONI FUTÓ: - Az előbb még egészen tisztán láttam a célszalagot. Csak nincs valami baja a szememnek?

A HÜTLEN ASSZONY: - Mit akarsz azzal a fejszével, egyetlenem?

A NAGYBETEG: - Rosszul van, doktor úr? Mert mintha egészen szét akarna folyni az arca.

A MOLY: - Utálok a sötétséget. Mi bajom lehet, ha ebbe a gyertyába belerepülök?

EGY NAIV ZUHANÓ: - Nini, szegény, az a nagy mellű nő, hogy szalad... Csak nem képzeled, hogy rá akarok esni?

EGY ÖNTUDATOS ABLAKMOSÓ (*a II. emeleti nyitott ablak előtt elsuhanva*): - Ne nézzen rám ilyen diadalittasan, asszonyom. Maga tényleg fölkiabált nekem, hogy kapcsoljam be a biztonsági övet, én azonban a szabad mozgásért és kényelemért cserébe nem sajnálok egy kis kockázatot. Kérem, ne is emlegesse, hogy figyelmeztetett: minden utólagos szemrehányástól csak ideges leszek. Az egyik embernek így jó, a másikkal úgy - hát olyan nehéz ezt tiszteletben tartani? Isten önnel, asszonyom.

KÉT KISGYEREK: - Hé, ne menj bele abba a pirosba. - Miért ne? Hát nem ez a tűz?

KI MIT TUD

Bárd Elek harmincnégy éves bankpénztáros nála tíz évvel fiatalabb feleségével (szül. Ulrich Nóra mozgásművésznővel), valamint két gimnazista fiával egy verőfényes tavaszi délelőttön kísérték az Állatkertbe, ahová azonban nem sikerült bejutniuk, mert a kaput óriási tömeg vette körül, azon belül pedig rendőrautók, tűzoltókocsik és mentők akadályozták meg a továbbjutást. A körülállókól megtudták, hogy a hullók házából kiszabadult egy tizenöt méter hosszúságú kobra, mely jelenleg a pénztárfülke előtt tekereg.

- Bocsánat - mondogatta Bárd Elekné, miközben átfurakodott a sokaságon, és egyenesen oda lépett a szörnyeteghez. Halkan és behízselgően dudorászni kezdett, aztán megsimogatta a vérszomjas hulló fejét, és belépett az Állatkert kapuján.

A kígyó engedelmesen követte, be a kapun, át a pázsiton, el az oroszlánok és tigrisek zárkái előtt, vissza a saját ketrecébe, melyet a mozgásművésznő gondosan rázárt, majd lassú léptekkel visszasétált övéihez.

- Hát ezt hogy csináltad? - kérdezte a férje, az elámult tömeg közepén.

- Nekem ez semmi - mondta szerényen Bárdné. - Vizsgázott, okleveles kígyóbüvölő is vagyok.

- És ezt miért nem mondtad meg soha? - kérdezte a férje, Bárd Elek bankpénztáros.

- Mert sosem kérdezted - mondta a felesége, és fiait kézen fogva, férje kíséretében elindult a főkapu felé.

A TUDOMÁNY CSARNOKÁBAN

A Magyar Tudományos Akadémia úgynevezett Vörös Plüss Terme előtt rosszul lett egy fiatal nő, miközben a réz ablakkilincset pucolta. Görcsökben vonaglott, szájából hab szivárgott, s épp fejét verte a padlóhoz, amikor a Vörös Plüss Teremből kiözönlött az a százhetven orvos-tudós, akik Gunnar Ingridsson Nobel-díjas biológus előadását jöttek meghallgatni.

A magyar tudósok csodálkoztak, futkosni kezdtek, különféle orvosságokkal kísérleteztek, kihívták a mentőket, sőt a tűzoltókat is, mert - kiváltképp egy külföldi híresség előtt - mindent el akartak követni a betegért, még azt is, hogy az ablakon kilógassák. (Hátha a tüdejébe ment egy kavics.) Ámde a lány csak hánykolódott, köpte a habot, és fogvicsorított, míg csak Gunnar Ingridsson meg nem szólalt:

- Ne adjunk neki egy pohár vizet?

Erre nem gondolt senki. És, tessék, a víztől a lány eszméletre tért, megnyugodott, és elégedetten folytatta az ablakpucolást.

Ekkor azonban ott termettek a televízió riporterei, akik a Nobel-díjast, kezében a fél pohár vízzel, a kamera elé állították. A leányt megkérték, hogy még egyszer dobálja magát, és igyekezzék habot verni a szájából, ami sikerült is.

Sajnos másodjára a görcsöket nem tudták csillapítani, a leányból csak úgy dőlt a hab, pedig a nagy tudós nemcsak a maradék vizet itatta meg vele, hanem még egy pohár szódát is hozott, de az is hatástalan volt. Ki érti ezt?

HALHATATLANSÁG

Már nem volt fiatal, de még elég jól bírta magát; ismerték és félték a nádas lakói, de még azon túl is, közelben-távolban, minden négy lábú lény. Látása nem romlott, s ha ezerméteres magasságból kiszemelte zsákmányát, úgy csapott le rá, mint egy kalapács, mely egyetlen ütéssel veri be a szöveget.

És így, viruló korában, ereje teljében, két lassú szárnycsapás között egyszer csak megállt a szíve. De nem mertek előbújni sem a nyulak, sem az ürgék, sem a környező falvak baromfiai, mert ő ott lebegett ezer méter magasban, kiterjesztett szárnyával, fenyegető mozdulatlanságban túlélve a halált még két vagy három perccel, míg el nem állt a szél.

LEHETŐSÉGEK

A SÓTARTÓ FELÉ

Ott ült az egész rokonság és Ursula, egy roppant csinos, tizenhat éves lány Warnemündéből, cseregyerek. Már megmutatták neki Budapestet, levitték a Balatonra, ma este a magyar konyha volt soron. Kitettek magukért; halászlét adtak, tejfölös paprikás csirkét, háromféle rétest. Még a csirkénél tartottak, amikor Valkó Károly körülnézett, és így szólt:

- Hol a só?

Ursula miatt németül is el kellett mondani mindent. De Valkó még kívánta is a kérdésre a választ, a mosolyra a viszonzó mosolyt. A nagy zsvivajgásban, nevetgélésben amúgy se figyelt rá senki.

- *Der Salz?* - kérdezte, s rámosolygott Ursulára.

- *Das Salz* - javította ki a lány visszamosolyogva, és a sótartóra mutatott. Aztán, sajnos, másfelé fordult a figyelme.

A sótartó nem volt messze. Legalábbis úgy látszott, mintha nem volna messze. Valkónak ötvenéves kora óta fokozatosan romlott a bal szeme, örök rettegésben élt, hogy nem újítják meg gépkocsivezetői jogosítványát. Rosszul tudott távolságot becsülni, és ezen már a szemüveg sem segített.

Kinyújtotta kezét a sótartóért. Nem érte el. Még messzebb nyújtotta. Azt várta, hogy valaki segít, de Tildi, a kisebbik lánya, épp a galuskát kínálta körül.

- *Das sind die ungarischen galuska.*

- *Nudeln?* - kérdezte, mert csak a nudlit ismerte a szép warnemüdei lány.

- *Nicht Nudeln, sondern galuska* - magyarázta Valkóné, és mindenki nevetett.

Eközben a testes családfő, akivel senki sem törődött, áthajolt az asztalon, valósággal ráfeküdt, aztán a szó szoros értelmében fölmászott rá, és - kitaposott, fekete, fűzős cipőjében - megállt a hófehér abroszon. Erre se figyelt föl senki. Most éppen az uborka kovászosítását magyarázták Ursulának, ami elég nehezen ment, mert senki se tudta, mit jelent németül kovász. Valkó tehát útnak eredt az asztalon, átlós irányban a sótartó felé.

Kettőt lépek - gondolta -, s ott leszek.

De nem egészen így történt. Nem mintha a sótartó távolodott volna: inkább azt kell mondani, hogy az egész asztal, a rajtalevővel s körülülőkkel, mintha megtágult volna. A kis tárgyak megnöttek, a nagyobbak még nagyobbak lettek. A tányérka, mely a savanyúságnak volt oda-készítve, akkorára nőtt, mint egy szökőkút medencéje, egy heverő fogpiszkáló, mint egy előregyártott vasbeton gerenda. (Valkó a 71. sz. Építővállalat anyagátvevője volt. Innen a hasonlat.) Nem csoda, hogy ebben a táguló univerzumban Valkó csak ment, ment, aztán sietségre fogta, de a sótartó (bár nem is távolodott) semmivel sem került közelebb.

Ilyenkor már nem lehet megállni. Valami zúg az emberben: gyerünk, gyerünk... Izgalmában Valkó észre se vette, hogy halkulóban a nagy vendégzsivaj. Futásnak eredt, de aztán eszébe jutott, hogy szívbillentyű-elégtelensége miatt a körzeti orvos még a lépcsőjárástól is eltiltotta. Megállt, zihálva nézett körül.

Szerencséje volt. Egy kard hosszúságú késpengén kellett csak átlépnie, s ott várta a kocsija, egy 1500-as Fiat. Kanadából kapta, már használt állapotban, a sikkasztás miatt külföldre szökött sógorától. Kinyitotta az ajtót, beült.

Az ablakok be voltak fagyva, a motor is nehezen indult. Néhány percig melegítette, aztán nekivágott a hómezőnek, lassú tempóban, óvatosan. Ez már a vérében volt, amióta a Margit híd kellős közepén rosszul becsülte a távolságot, és hátulról alácsúszott egy nagy autómentő kocsi emelődarujának. (Tulajdonképpen ebben is szerencséje volt, mert mindjárt fölkapcsolták a kampóra.)

De most a hóban még jobban vigyázott. Kikerülte a szertesét heverő kenyérmorzszakat, lefékezett minden abroszgyűrődésnél, de hiába! Alig tett meg tíz-tizenkét kilométert, s máris beleszaladt egy útjelző táblába.

A pózna kidőlt. A motorra rányomódott a hűtő, és megállt. Valkó megnézte a hóba süppedt táblát, melyre az volt kiírva: *A sőtartó felé* - egyébként fölöslegesen, mert a sőtartó, habár az is bele volt süppedve a hóba, tisztán idelátszott. A feleségét viszont már csak homályosan látta, belemosódva a téli hómező derengésébe. Épp nevetett. Biztosan hibásan mondott valamit németül - gondolta az anyagátvevő, miközben továbbláblolt a térdig érő hóban.

A felső réteg el volt jegesedve, ami megnehezítette a járását. Ő azonban ment, ment, mert ilyenkor már nincs megállása az embernek akkor se, ha a fűzős cipőjén több kilós hókoloncokat cipel. Már-már fogytán volt az ereje, amikor megint történt valami. Az ő hagyományos szerencséje most se hagyta cserben. Egyszer csak elébe kanyarodott egy kutyák vontatta szán.

Először elmosolyodott. Hogy kerül az asztalra kutyaszán? - gondolta, de aztán elkomolyodott, sőt elérzékenyült, mert eszébe jutott ifjúkorának kedves olvasmánya, a *Scott utolsó útja*, melybe a kamaszkor egész hőskultuszát és romantikáját beleálmodta. Csak behunyta szemét, s már ő volt az angol kapitány, aki fagyhalált halt a Déli-sarkon... és tessék! Milyen az élet! Most ott állt, megkopaszodva bár, szervi szívbjával, abban a tragikus hatnapos hóföregtetegben, és ostora pattogatásával nógatta futásra a tucatnyi izmos, hosszú szőrű, sarkvidéki kutyát.

Helyzete nehéz volt, s egyre nehezült. A hőmérő higanyszála leszállt, s neki se sátra, se kétszersültje, se petróleumkályhája. Kutyái egymás után belebukfenceztek a hóba, mert kutya-eledele se volt. De azért csak hajtott, hajtott, három nap, három éjszaka, hajtott étlen-szomjan, fagyoskodva, a reménytelen mentőexpedícióban reménykedve hajtott, míg csak a harmadik nap estéjén az utolsó kutya is ki nem dőlt.

Teljes csönd borult rá. Ameddig ellát a szem, csupa hó. Üres a látóhatár, eltűnt a rokonság, el a felesége, el még a warnemüdei lány tündöklő szépsége is. Csak egy aranyszín lángocska libegett a fekete égen, a sőtartó közvetlen közelében. Tildi ugyanis a német vendég tiszteletére kiverekedte, hogy két gyertya is világítson a vacsoraasztalon. Az anyagátvevő áhítattal nézte. „Istenem - mondta magában. - Északi fény!” Lába szárán lassan kúszott föl a jég.

Elővett egy kis előjegyzési naptárt, ahová a kiszállásai voltak följegyezve, és dermedt kezével, félig befagyott töltőtollával beleírta: *Isten óvja a Királyt!* - habár még ifjan is szocdem volt, nem-hogy királypárti. Aztán még földerengett valami az ifjúságából, és hozzáírta: *Éljen Anglia!* - holott sose járt Angliában, mindig csak Olaszországba vágyott, de tavalý, amikor megkapta az útlevelet, hetven dollárral a zsebében nem mert egy ilyen hosszú utazásnak nekivágni.

ÜRES LAP^{*}

* Ezek az „üres lapok” vagy nem létező dolgokról szólnak vagy pedig olyan létezőkről, amelyekről az írónak nincs semmi mondanivalója.

EGY RIZSSZEM PANASZAI

Szíves elnézésüket kérem. Csak a jövőnkért érzett aggodalom bírt szóra.

Az, akivel erről vitatkozni szoktam, harmadik szomszédom, más szóval, csak két szem rizs van köztünk. Mélyen érző, tisztán látó lény, szenvedéllyel védi kissé szélsőséges nézeteit.

Amin vitatkozunk, nem is olyan bonyolult. Egészen egyszerűen is megfogalmazható: egyformák vagyunk-e mi, rizsek? És mit hoz a jövő? És milyenek lesznek a leszármazottaink?

Mert mi, s ez a legszomorúbb az egészben, nemesített faj vagyunk, úgynevezett „télálló tibeti”. Ami nemcsak azt jelenti, hogy az átlagosnál jobban tűrjük a hideget, hanem hogy más vonatkozásban is - a keményítőtartalomtól kezdve a szaporodási képességünkig - kiválasztott fajta vagyunk. Hogy a többiekkel mi lesz, arra jobb nem gondolni.

De elég nekünk a mi bajunk. Miután elvetettek, kikelünk, kalászba szökünk, magot hozunk. Még én is belátom, hogy ez kissé egyhangú. Barátom azonban mindig élesen fogalmaz; ő így mondja: „Már csak önmagunkat ismételjük.” Erre én a Mendel-törvényre szoktam hivatkozni, azaz: hogy majd belőlünk is létrejönnek új változatok, amire ő csak legyint, és Li Tai-ling maximáját idézi: „Csak a megújulás visz az öröklétbe. Aki nem tud különbözni, már nem él.”

Itt kezdek ingerült lenni. Egyszer odatartottam az orra elé a tükröt. Hát egyformák vagyunk mi? Erre csak egy gúnyos mosollyal válaszolt. És - mert még a véletlen is neki kedvez - még tartott a mosoly, amikor beállított a postás, egy szemüveges, lecsúszott entellektüel. Már messziről odakiabált nekem:

- Rizs! Levelet hozok!

Rizsnek hív. Nevünk minekünk nincs, mert minek. Nevet adni kétfajta sajtnak kell, két fogpasztának, két regénynek, nehogy összetévevesszék őket. De két rizsnek? Mi még a borítékra sem írunk címet! Fölbontottam a levelet, belepillantottam, visszaadtam.

- Én csak egy kis rizsszem vagyok - mondtam megbántódva -, de azért nem szeretem, ha összetévesztenek.

Egy rizsszem élete folyamán átlag 2-300 000 másik rizzsel kerül össze. Agyunk olyan, hogy ennyit meg is tud jegyezni. Valakit meg nem ismerni nálunk sértésszámba megy, kiváltképp postásoknál, hiszen a látásuk épp ebben az irányban élesedett.

Elképzelhetik, hogy a postás milyen zavarba jött.

- Ó, én hólyag! - próbálta tréfával elütni a dolgot. - Mit összebeszélek? Én mafla! Én savanyú uborka!

Eközben nézelődött, ide-oda villant a szeme, előbb jobb szomszédomra, aztán első bal, aztán második bal szomszédomra, s végül megállapodott a barátomon.

- Ó, most látom! Hiszen ez önnek szól! Úgy látszik, piszkos a szemüvegem.

- Hohó! Lassan a testtel! Ha nekem szól, miért adtad neki? Vagy neked rizs, az rizs?

Hát azt a postást, azt látni kellett volna! Barátom újabb gúnyos mosolyt küldött felém, s engem majd szétvetett a düh. Kár, hogy önök nem láthatnak minket - de higgyék el, még csak nem is hasonlítunk egymásra. Barátom marxista (bár az egészből csak a forradalmi erőszak elve tetszik neki), én trockistának indultam, később Gandhi oldalára álltam, mert idegenkedem minden cselekvéstől... Jó, jó, ezek finomságok; de hallgassák meg a személyleírásunkat!

Ő: Zömök alak, szúrós tekintet, piknikus alkat. Az élvezeteket habzsoló természet, aki azonban adni is szeret: egy jó szóért leveti ingét, remek úszó, többszörös életmentő.

ÉN: Lány vagyok, szelíd, kissé nőies. Szép kis hangomon édes sanzónokat tudok, és ha olyan a hangulat, térdig vízben állva, a hold kék fényében elmulattatok egy egész rizsföldet. Különös ismertetőjelem: vízbe dobva lemerülök, mint a kő.

Csak ennek a postásnak sikerült minket összecserélni!

- Nos, barátom - kérdeztem tőle -, hát tényleg nincs köztünk különbség?

Hül-fül zavarában. Ide néz, oda néz, zakatol az agya.

- Óriási a különbség, kérem szépen... Önben majdnem 80% a keményítő!

- És őbenne?

Voltaképpen mire való ez a faggatás? Tessék megmondani: nemcsak valami rizsgőg az, ami a másiktól mindenáron különbözni akar? Hiszen az anyaöltől az egyetemig egyforma nevelést kaptunk, s azonos információkat kapunk a környezetünktől, mely maga is egyforma információkkal van betáplálva; és ha ez így megy tovább, csöppentett egyforma lesz minden unokánk!

Mégse bírom abbahagyni. Addig nógatom a postást, míg megtörve be nem ismeri, hogy egyforma bennünk a keményítő.

- Rá is van írva a zsákra: „Télálló tibeti, keményítőtartalom 80%...”

Hogy csúri-csavarja! Mert nálunk egy postás inkább meghal, hogysesem két személy összeállítását belátná... Majd kap egy könnyebb kérdést.

- Figyeljen - mondom. - Van egy folyó. Maga beleesett. Elkapta az örvény, fuldoklik, mindjárt lerántja a víz... És mi ketten állunk a parton, a barátom meg én. Ezt csak megértette? Nos - kérdeztem tőle -, ki ugrik a vízbe? Ő vagy én?

Remeg a keze. Remegő ujjával rám mutat, aztán a barátomra, s megint rám.

- Ő - mondja reszkető hangon. - És ön - mutat rám. - Egyikük se hagyna megfulladni.

Ezt mondja! Miközben - ezt bizonyára tudják - barátom gomblyukában virít A Bátor Vízbőlmentő kitüntetés!

Szomorú látvány ez. Más is így van vele? Én, ha egy ilyen buta és rossz jellemű frátert kínlódn látok, megsajnálom. (A bátrakat, az egyeneseket miért nem? De ez nem tartozik ide.)

- Nos, jó - mondom neki. - Inkább nem kérdezek semmit. Magára van bízva, van-e köztünk valamilyen megkülönböztető vonás. Persze, nem köteles válaszolni. De annyit elárulok - teszem hozzá -, hogy vannak a postánál összeköttetéseim.

Mit gondolnak? Úgy van! Ettől észre tért. Lám, lám. Ezzel kellett volna kezdeni!

- Látok - mondja rögtön.

- Mégpedig miben?

- Előbb egy darabka szappan kell hozzá.

- És aztán?

- Továbbá egy szalmaszál, amit be kell mártani a szappanos lébe.

- Aztán?

- Akkor már csak bele kell fújni a szalmaszálba, hogy kijöjjön belőle a buborék.

- És akkor mi történik?

- Akkor megmutatkozik a különbség.

- Miben?

- Abban - mondja verejtékben úszva -, hogy az övé egy kicsivel hamarabb pukkan el, mint az öné.

Hamarább? Tetszettek hallani? Győztes pillantást vetettem barátomra. Most aztán megjárta! Évek óta szenved a mi állítólagos egyformaságunktól, és telekiabálja a világot panaszaival, pedig - önök a tanúim! - még sincs két egyforma rizsszem a világon!

NYILATKOZAT

Torkig vagyok! Állandóan téves számokat tárcsázok. Hangom, ha a főnökömmel beszélek, reszketni kezd. Úgyszólván elvesztettem a munkakedvemet. Gimnazista kislányom átnéz rajtam. Jövőre ötvenéves leszek.

Ennélfogva alulírott dr. Stü Rudolf ünnepélyesen kijelentem, hogy ezen okmány aláírása hamis, aláírója csaló, akivel nem vagyok azonos.

dr. Stü Rudolf s. k.

SZÓVIRÁGOK

Ezúton mondok köszönetet mindazoknak, akik szeretett férjem elhunytá alkalmából jóleső szerencsekívánataikkal elhalmoztak.

*

Ki látta kétéves, Zoli névre hallgató, nőtény, hosszú szőrű, szobatiszta középfülgyulladásomat?

*

Részeg halottakat nem szolgálunk ki!

*

Bajtársi találkozó

E hó 20-án a városligeti kertvendéglőben bajtársi összejövetelre hívom mindazokat, akik tíz évvel ezelőtt ugyanebben a kerthelyiségben történt agyonverésem személyesen részt vettek.

néhai Ordódi B.

*

A sétányokon papírpénzt szétdobálni tilos!

*

Felkérjük t. vendégeinket, hogy a női napozót férfi ivarszervekkel ne látogassák.

*

Egy Volkswagen miért nem lehet boldog?

*

A zászlót etetni, piszkálni, ingerelni szigorúan tilos!

*

Vigyázat! A kapu harap!

GONDOLATOK A PINCÉBEN

A labda egy betört ablakon keresztül leesett az alagsori folyosóra.

Az egyik gyerek, a házmesterék tizennégy éves kislánya, lebicegett érte. Szegénykének a villamos levágta a fél lábát, s boldog volt, ha labdát szedhetett a többieknek.

Az alagsorban félhomály terjengett, de azért feltűnt neki, hogy egy sarokban megmozdult valami.

- Cicus! - szólt oda a falábú házmesterkislány. - Hát te hogy kerülsz ide, kiscicám?

Fölkapta a labdát, s ahogy csak tudott, elsietett vele.

Az öreg, csúnya és rossz szagú patkány - őt nézték cicának - meghökkent. Így még nem beszélt vele senki. Eddig csak utálták, szénnel hajigálták, vagy rémülten elmenekültek előle.

Most jutott eszébe először, hogy milyen más lett volna minden, ha történetesen cicának születik.

Sőt - mert ilyen telhetetlenek vagyunk! - mindjárt továbbszötte ábrándjait. Hát még ha falábú házmesterkislánynak születik?

De ez már túlságosan szép volt. Ezt már el sem tudta képzelni.

HIÁBA SIKERÜL EGY VITÁS KÉRDÉST TISZTÁZNI, MÁRIS OTT A KÖVETKEZŐ TALÁNY

Egy kis rezedaszál kiment az illemhelyre, és helyet foglalt az ülőkén. Ekkor valami szöveget ütött a fejébe. Hiszen ő növény, nincs se bélcsatornája, se széklete. Akkor meg mit keres itt?

No, ez legalább tisztázódott! A kis rezeda fölkel, és dolgavégezetlen visszament a vendégek közé. Amikor a háziasszony (angol királyi vérből, akinek a neve napját ünnepelték) kérdő pillantást vetett rá, visszamosolygott, de csak ennyit mondott magyarázatul:

- Egy kis félreértés történt.

És elindult a büfébe, mert pezsgőzhetnékje lett... Az lesz a jó hecc - gondolta, amikor a karcsú poharakat meglátta -, ha inni sem tudok!

TUDNIVALÓK, KÖZLEKEDÉSI KORLÁTOZÁSOK A FEBRUÁR 1-JEI ESEMÉNYEKKEL KAPCSOLATBAN

Mint ismeretes, holnapután, február elsején, egy keddi napon, délután háromnegyed hatkor vége lesz a világnak. Mindjárt utána az utolsó ítélet következik.

A fővárosi tanács illetékes ügyosztálya felkéri a lakosságot, hogy kerülje a pánikot. Másfelől viszont türelmetlenkedni is fölösleges, mert kivétel nélkül mindenki sorra kerül.

Nagyobb méretű közlekedési korlátozásokra nem lesz szükség, de az Alagutat - az esetleges beomlás veszélye miatt - délután háromkor lezárják. Ettől kezdve a négyes, ötös, ötvenhatos autóbusz a Lánchíd helyett az Erzsébet-hídon közlekedik.

A vasutak, hajók, autóbuszok menetrendszerűen járnak, sőt, a Vigadó térről egy sétahajó különjárat is indul, mely (elegendő számú jelentkező esetén) fellobogózott ravatalként úszik lefelé a Vaskapu festői vidéke és a Fekete-tenger felé.

Mindazokkal, akik életük meghosszabbítását akarják kérvényezni, máris közöljük, hogy kívánságuk nem teljesíthető. Még terhes anyák és újszülöttek sem képeznek kivételt, pedig néhányan jogosan panaszkodnak amiatt, hogy épp holnapután háromnegyed hatkor jönnek a világra, és ennek folytán roppant rövid életűek lesznek.

Másfelől viszont különleges szerencse éri mindazokat, akik ebben az időpontban amúgy is elhaláloztak volna. Ezek most jót röhögnek a markukba.

AZ OTTHON

A kislány még csak négyéves volt, emlékei bizonyára összemosódtak, s az anyja, hogy tudatosítsa benne a küszöbön álló változást, odavitte a szögesdrót kerítéshez, és messziről megmutatta neki a szerelvényt.

- Nem is örülsz? Ez a vonat visz haza.

- És akkor mi lesz?

- Akkor otthon leszünk.

- Mi az, hogy otthon? - kérdezte a gyerek.

- Ahol azelőtt laktunk.

- És ott mi van?

- Emlékszel még a mackódra? Talán a babáid is megvannak még.

- Anyu - kérdezte a gyerek. - Otthon is vannak őrök?

- Ott nincsenek.

- Akkor - kérdezte a kislány - onnan meg lehet majd szökni?

A MAGUNK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK NÉHÁNY VÁLTOZATA

Mi tagadás, mint a legtöbb gyerek, butaságokról álmodoztam. Pilóta, mozdonyvezető vagy legalábbis mozdony szerettem volna lenni. Néha gondoltam egy nagyot: ha megnövök, a bécsi gyors leszek!

Távoli rokonunk, dr. Kniza apátplébános, iskolázott és megfontolt férfiú, arra próbált rávenni, hogy kavics legyek, s engem vonzott is a végérvényesség, a lekerekített csönd. Anyám viszont, épp fordítva, azt kívánta, hogy keressek valami kapcsolatot az idővel. „Menj te csak el, kisfiam, tojásnak - nógatott néha -, hiszen a tojás a születés és az elmúlás egyszerre, a törekény burokból múló idő. Egy tojásból minden lehet” - érvelt a jó mama.

De lám, az élet útjai kiszámíthatatlanok. Most egy homokórában vagyok homok, talán, hogy mindkettőjünknek igazuk legyen, hiszen a homok maga az időtlenség, a homokóra viszont az időmúlás ősi szimbóluma. Ott szerepelt már az egyiptomi hieroglifák közt, s azt jelentette: „Lemegy a nap”, „Istenem, hogy fut az idő”, „Gyülekeznek már a költöző madarak”, és „Mitől szédülök, kedves doktor úr?”

Egy ilyen kényelmes állást nem könnyű megkapni, de Kniza bácsi dicséretére szóljon, bár nem helyeselte e megalkuvó életelvet, mégiscsak beprotezsált, s így fölvettek alkalmi homoknak. (Alkalmi azért vagyok, mert csak tojásfőzéshez használnak, ebben is a mamának lett egy kis igaza.) Sokáig minden simán ment, s már azt kezdtem mondogatni, hogy hála istennek, sikerült jól berendeznem az életemet, amikor váratlanul beütött a baj, egyik napról a másikra megcsomósodtam, ami egy homoknak éppoly katasztrófa, mint amikor egy balett-táncos pocakot ereszt. (De ez minálunk nem a korral jár. A homok nem öregszik.)

Most az a helyzet, mégpedig egyre gyakrabban, hogy a lábam átcsúszik, de a fenekem fönnakad az üvegszükületben. Próbáltam persze fordítva, fejjel lefelé leperegni, de akkor is az a vége, hogy percekig, néha órákig ott nyomakszom kézzel-lábbal kapálózva, s ezalatt a tojások nem főnek tovább, a homokóra megáll, hiszen az a sok homok tétlenül vár a fejem fölött. S ezek a homokok nem sűrgetnek, meg se mukkannak, de pusztá létükkel valami néma, morális nyomást gyakorolnak rám, amitől idegbajt kapok. S még azt se mondhatom, hogy nem tehetek róla, mert igenis tehetek, hiszen nyilván elejétől volt bennem hajlam a megikrásodásra; más szóval alapjában duhaj, lázadó, összeférhetetlen fráter vagyok, abszolúte alkalmatlan homoknak.

Ilyenkor az embernek minden eszébe jut. Aki ma lát, el se hinné, hogy mehettem volna én izzólámpába légüres térnek. És tessék elképzelni, volt egy lány, egy csinos, de butácska, Panni nevű nő, aki a Batisztselyemgyárban dolgozott. „Te - mondta egyszer -, gyere ki velem, csinálunk belőled női bugyit...” - Akkor megsértődtem, de ma már ez is paradicsomi boldogságnak tűnik föl nekem; pedig bugyinak lenni se valami nagy változatosság, de mégiscsak van egy kis pikáns zamata.

És most megint be vagyok akadva a szorulatba. Innen üzenem mindazoknak, akik vártak tőlem valamit, hogy bár szeretteimtől csupa rossz tanácsot kaptam, végeredményben csak én vagyok a hibás, amiért ezt a szürke, de biztos életpályát választottam. Pedig, ha merek kockáztatni, akkor egy kis szerencsével s minden protekció nélkül, mert ismertem a mérnököt, aki a világ legnagyobb óceánjáróját tervezte, többre is vihettem volna; hiszen ha a hetvenezer tonnás Queen Mary helyett történetesen én jutok eszébe, akkor most nem a hasamat lennék kénytelen behúzni, hogy átjussak ezen az istenverte szükületen, hanem toronymagas hullámokat meglovagolva, széllel-viharral dacolva, büszkén szelném a tengereket!

Bocsánat. Sikerült. Átpréselődtem. Lepergek.

ÜZENET A PALACKBAN

Kihalásztatott a Csendes-óceánból

„Innen, a déli szélesség 17., a nyugati hosszúság 151. fokáról körülbelül az Otahiti szigetek magasságából, igen rossz időjárási viszonyok között, az éjszaka sűrű sötétjében, tomboló szélben, zuhogó esőben, az erős hullámverésben hánykolódva, amikor már a többi magyar, csupa derék matróz, a tengerbe veszett, én egészen véletlenül rájöttem arra, hogy ha a két karamat előrelököm, és, mintha eveznék, hátracsapom, a lábamat pedig, ahogy a békák ugrálnak, széjjelrúgom, akkor, ahelyett hogy én is elmerülnék, és a vízbe fulladnék, a felszínen bírom tartani magam. Drága földieim, felsópáhokiak! Létezik ez? Tudtatok róla? És ha tudtatok, miért nem szóltatok? Ha még tíz percig kibírom szusszal, talán idetéved egy hajó, és észrevesz, és kiment. De ha nem, akkor ezúton üzenem minden hön szeretett honfitársamnak: Becze Benedek vagyok! Magyarok! Halló! Figyelem! Hallgassatok szómra, és ha hasonló bajba keveredtek, kezetekkel-lábatokkal kapálózzatok, nehogy a hullámok elnyeljenek. Menyemet, fiamat üdvözlöm, és Isten óvja a szép magyar hazát!”

AZ UTOLSÓ MEGGYMAG

Már csak négyen voltak magyarok. (Márminthogy itthon, Magyarországon. Más népek közt, szerteszóródva, még jó néhány élő magyar akadt.) Egy meggyfa alatt tanyáztak. Jó fa volt, árnyat is, gyümölcsöt is adott. Persze, csak meggysezonban.

A négyből is az egyik nagyothallott, kettő pedig rendőri felügyelet alatt állt. Hogy miért, azt már maguk se tudták. De azért néha még elmondogatták:

- Én rendőri felügyelet alatt állok.

Neve csak egyetlenegynek volt, jobban mondva, csak ő emlékezett a nevére. (Siposnak hívták.) A többiek, mint annyi mást, a nevüket is elfelejtették. Négy embernél nem olyan fontos, hogy mindegyiknek külön elnevezése legyen. Egyszer azt mondta Sipos:

- Kéne valami emléket hagynunk magunk után.

- Mi a csodának? - kérdezte az egyik, aki rendőri felügyelet alatt állt.

- Hogy arra az időre, amikor már nem leszünk, maradjon utánunk valami.

- Ki lesz akkor mireánk kíváncsi? - kérdezte a negyedik magyar, akit se Siposnak nem hívtak, se rendőri felügyelet alatt nem állt.

Sipos azonban ragaszkodott a tervéhez, mely a másik kettőnek is megtetszett. Csak ő, a negyedik hajtogatta a magát, hogy ennél butább ötletet még nem termett a föld. Zokon is vették a többiek.

- Mi az? - szóltak rá. - Hogy beszélsz? Te talán nem is vagy igazi magyar.

- Miért? - kérdezte ő. - Olyan nagy mázli most magyarnak lenni?

Ebben volt valami. Abba is hagyták a torzsalkodást, és nagy fejtörésbe kezdtek, hogy miféle emléket hagyhatnának maguk után. Egy követ megfáraggni, ahhoz véső kellett volna. Ha legalább egy gombostűje volna valakinek! Azzal - magyarázta Sipos - bele lehetne szurkálni a fa kérgébe valamilyen üzenetet. A fában az holtig megmarad, mint az emberi bőrön a tetoválás.

- Hát akkor dobjunk föl egy nagy követ - javasolta az egyik rendőri felügyeletes.

- Te buta. Hiszen az leesik.

Amaz nem vitatkozott. Szegény, tudta ő magáról, hogy némiképp rövid az esze.

- Hát mondjatok jobbat - szólalt meg később. - Mi van valami, ami megmarad?

Ezen sokáig eltanakodtak. Végül abban maradtak, hogy két kő közé (nehogy a földbe mossa az eső) elrejtjenek egy meggy magot. Nem valami óriási emlékeztető, de jobb híján az is megteszi.

Az ám! De honnan vegyék? Hiszen ők, amíg a meggy szezon tartott, meggyen éltek, utána pedig összeszedték, apróra törték, és megették a magvakat. Most aztán nem találtak egy fia magot sem.

Ekkor azonban a negyedik magyarnak, akit se Siposnak nem hívtak, se rendőri felügyelet alatt nem állt, eszébe jutott egy meggy. (Most már ő sem ellenkezett, hanem szívvel-lélekkel velük tartott, és csak úgy buzgott a tettvágytól.) Az a bizonyos meggy olyan magasan termett a lombkorona legtetejében, hogy annak idején nem tudták leszedni. Így aztán ott maradt, és magvára aszott.

Kisütötték, hogy négyen, ha egymás vállára állnak, azt az egy szál meggyet mégiscsak le tudnák hozni. Jól átgondoltak mindent. Alsónak odaállt az a rendőri felügyeletes, akinek sok esze ugyan nem volt, de ereje annál több. Az ő vállára az mászott föl, akit se Siposnak nem hívtak, se rendőri felügyelet alatt nem állt. Őutána megint egy rendőri felügyeletes következett, utolsónak pedig a vékony hasú, vékonydongájú Sipos kezdett neki a mászásnak.

Nagy ügyel-bajjal föl is ért, ki is egyenesedett a három társából álló oszlopon. De mire fölért, elfelejtette, hogy miért mászott oda. Egyszerűen kiment a fejéből. A többiek kiabáltak ugyan, hogy hozza le azt az összeaszott meggyet, Siposnak azonban hiába kiabáltak. (Tudniillik, ő volt az, aki nagyothallott.) Most aztán se föl, se le, se té, se tova. Néha mind a négyen egyszerre kiabáltak, de így se tudták a helyzetet megoldani. És úgy maradtak, ahogy voltak, egyik magyar a másikon.

PÉLDÁZATOK

A NAGY MENETELÉS

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy tojás. Ez a tojás fogta magát, és elindult világgá. Ment, ment, s szembetalálkozott Berengár királlyal. Megkérdezte a király a tojástól:

- Hová, háová, tojás koma?

- Megyek világgá.

- Várj egy kicsit, veled tartok.

Gurult a tojás, baktatott Berengár király. Arra karikázott egy fél bicikli. Azt kérdezte Berengár királytól:

- Hová, háová, Berengár koma?

- Megyek világgá.

- Várj egy kicsit, veled tartok.

Görgött a tojás, ballagott Berengár király, karikázott a fél bicikli. Arra jött Jézus Mária Szent József.

- Hová, háová, fél bicikli koma? - kérdezte a fél biciklit.

- Megyek világgá.

Ő is velük tartott. Ahogy mentek, mendegéltek, szembejött velük Bertolt Brecht. Megállt, érdeklődött.

- Hová, háová, Jézus Mária Szent József koma?

- Megyek világgá.

- Én is megyek, menjünk együtt.

Beállt a sor végére Brecht. Jó darab utat megtettek, mikor szembejött velük Takariko Kiriwi japán asztalitenisz-világbajnok.

- Hová, háová, Bertolt Brecht koma? - kérdezte a szemüveges Kiriwi.

- Megyek világgá.

- Várj egy kicsit, én is megyek.

Elöl a tojás, utána Berengár király, őutána a fél bicikli, aztán Jézus Mária Szent József és Bertolt Brecht, utoljára Takariko Kiriwi, a szemüveges asztalitenisz-világbajnok. Mennek, mennek, mendegélnek. Mennek, mennek, egy szót se szólnak. Még ma is mennek, ha meg nem haltak.

AZ AUTÓVEZETŐ

Pereszlényi József anyagmozgató, CO 75-14 rendszámú Wartburg kocsijával megállt a sarki újságárusnál.

- Kérek egy Budapesti Híreket.
- Sajnos, elfogyott.
- Akkor egy tegnapi is jó lesz.
- Az is elfogyott. De véletlenül van már egy holnapim.
- Abban is közlik a moziműsört?
- Az mindennap benne van a lapban.
- Hát akkor adja ide azt a holnapit - mondta az anyagmozgató.

Visszaült a kocsijába. Fölapozta a moziműsört. Némi keresgélés után talált egy csehszlovák filmet - *Egy szősi szerelmei* -, melyet dicsérni hallott. A Stáció utcai Kék Barlang moziban játszották, és fél hatkor kezdődött az előadás.

Éppen jókor. Még volt egy kis ideje. Továbblapozott a másnapi újságban. Szemébe ötlött egy napihír Pereszlényi József anyagmozgatóról, aki CO 75-14 rendszámú Wartburg személygépkocsijával a megengedettnél gyorsabban haladt a Stáció utcában, és nem messze a Kék Barlang mozitól belerohant egy szembejövő teherautóba. Az elővigyázatlan anyagmozgató szörnyethalt.

- Még ilyet! - mondta magában Pereszlényi.

Órájára nézett. Mindjárt fél hat. Zsebre vágta az újságot, elindult, és a megengedettnél gyorsabban haladva belerohant egy teherautóba a Stáció utcában, nem messze a Kék Barlang mozitól.

Szörnyethalt, zsebében a holnapi újsággal.

KIVÉGZÉSI SZABÁLYZAT

1

A kötél általi halálbüntetést a honvéd büntetőintézet falain belül vagy valamilyen más zárt helyen, az agyonlövés által való halálbüntetést pedig erre alkalmas, hívatlanok szeme elől lehetőleg elzárt helyen, minden fölösleges feltűnés kerülésével rendszerint korán reggel kell végrehajtani.

2

Halálos ítélet végrehajtásánál mindig egy m. kir. őrnagy, ennek hiányában pedig egy rangban idősebb százados a parancsnok.

Födözetül négy gyalogszakasz vonul ki, legalább tíz-tíz taggal.

3

A „záró sorba”, vagyis az elítéltnak közvetlen őrizetére egy altisztet, öt tisztet és tizenöt rendfokozat nélküli egyént kell kirendelni. Ezek már előbb a büntetőintézet kijáratához mennek, és ott négyszög formájában megalkotják a zárósort, melynek minden oldala öt emberből áll.

A foglár az őrség kíséretében a záró sorig vezeti az elítéltet. A záró sorba a pap is belép, az őrség azonban visszamarad.

A menet lassú ütemben halad a vesztőhelyre, és senkinek sem tiszteleg.

A végrehajtás parancsnoka a vesztőhely közelébe érkezve ezt vezényli:

- Vigyázz! Végrehajtó négyszög, indulj!

A végrehajtó négyszög megalakulása után a tisztek annak belsejébe lépnek. A záró sor kinyílik, az ítélő hadbírótság kiküldött hadbírája, a m. kir. honvédelmi miniszternek és egy jegyzőkönyvvezetőnek jelenlétében, még egyszer felolvassa az ítéletet, s az ítélet végrehajthatóságát megállapítja, mire a végrehajtáshoz lehet fogni.

4

Ha az ítéletet agyonlövés által hajtják végre, akkor erre már előzetesen négy embert kell kirendelni, kik egy tiszt jelenlétében megtöltik fegyverüket. Az elítéltnak le kell térdelnie, és valamelyik bajtársa, kit a jelenlevők közül szabadon választhat, beköti szemét. Ugyanakkor a végrehajtás parancsnoka kardjával a négyszög hátsó oldala felé jelt ad, mire az annyira, amennyire szükséges, csendben szétnyílik.

A négy kirendelt ember előlép, fegyverét zajtalanul „kész” helyzetbe teszi, és halkán közel lép az elítélthez, amint ez az elítélt megérintése nélkül csak lehetséges.

A végrehajtás parancsnoka akként áll oldalvást, hogy ezek az emberek láthassák, majd magasságra emeli kardját, mire a középső két ember az elítélt fejére, a másik kettő pedig mellére céloz, és a végrehajtás parancsnokának hosszan nem halogatott „Tűz!” vezényszavára egyszerre lő.

Ha a kivégzett még életjelt ad, még egy vagy annyi lövést kell tenni, amennyi szükséges.

5

Akár kötél által, akár agyonlövés történt a kivégzés, annak végrehajtása után a kirendelt orvos megállapítja a halál beálltát. Ezután a lelkész rövid beszédet és a kivégzettért rövid imát mond, melyhez a végrehajtás parancsnoka ezt vezényli:

- Imához!

Ezután a tisztek elrendelik az elvonulást.

6

A kivégzettet éjjel, csendben, gyászkíséret nélkül kell az erre kijelölt helyen eltemetni.

MI MINDENT KELL TUDNI

Érvényes két díjszabási övezet beutazására, egy órán belül, legfölbjebb négyszeri átszállással, a felszállóhelytől az utazás céljához vezető legrövidebb útvonalon. Átszállni csak keresztezéseknél, elágazásoknál és végállomásokon lehet, de csak olyan kocsira, melynek útvonala az előzően igénybe vett kocsik útvonalától eltér. Egy utazás során csak egy Duna-híd és minden útvonal csak egyszer érinthető.

Kerülő utazás és útmegszakítás tilos!

NÁSZUTASOK A LÉGYPAPÍRON

Nem mentek sehová. Minek is? Itt ez a szép Budapest, mondta az ifjú férj, van itt színház, mozi, hangverseny, látnivaló elég.

Otthon maradtak. Szépen, szerelmesen teltek mézesheteik.

Egy délután azonban, úgy fél hét felé, fölakadtak a lámpáról lelógó légypapíron.

- Buta egy véletlen!

*

A FÉRJ: Szeretsz, angyalom?

AZ ASSZONYKA: Nagyon.

A FÉRJ: Hát akkor gyere.

AZ ASSZONYKA: Már megint?

A FÉRJ: Gyeregyere.

AZ ASSZONYKA: Jaj, hogy te milyen vad vagy.

A FÉRJ: Gyeregyeregyere. Gyere!

AZ ASSZONYKA: Mindjárt, csak valamibe bele van ragadva a sarkam.

A FÉRJ: Rúgd le a cipőcskédet, de siess!

AZ ASSZONYKA: Akkor ma megint itthon maradunk. Pedig Csajkovszkij-est van a Zeneakadémián.

A FÉRJ: Füttyölök Csajkovszkijra.

AZ ASSZONYKA: Inkább mennél színházba?

A FÉRJ: Á, ezek a szájbarágós magyar rendezők... Mondd, te nem úgy érzed, mintha lenge-nénk?

AZ ASSZONYKA: Talán csak bebeszéled magadnak.

A FÉRJ: Egészen határozottan úgy érzem, mintha madzagon lógnék, és a levegőben himbálóz-nék ide-oda.

AZ ASSZONYKA: Ne törődj vele. Nézd meg, mi megy az Operában.

A FÉRJ: Hol az újság?

AZ ASSZONYKA: A konyhaasztalon.

A FÉRJ: Nem tudok kimenni, mert már nekem is bele van ragadva a lábam valamibe.

AZ ASSZONYKA: Furcsa... Nekem úgy rémlik, hogy az *Álarcosbál*.

A FÉRJ: Mondd, kérlek, amibe a cipőd beleragadt, az valami fényes és ragadós máz?

AZ ASSZONYKA: Olyasmi.

A FÉRJ: Én már a kezemet se tudom belőle kihúzni.

AZ ASSZONYKA: Hogy te hogy szeretsz panaszkodni! Az lesz a vége, hogy megint itthon ülhetünk.

A FÉRJ: Mi ez a rángatózás?

AZ ASSZONYKA: Megpróbálok kimászni ebből a ragacsból.

A FÉRJ: Ne vacakolj, mert még leszakadunk.

AZ ASSZONYKA: Hát te már mindenbe beletörödsz? Pedig azért szerettem beléd, mert olyan vállalkozó kedvű voltál, mindig megnevettettél, és azt mondtad, imádod a zenét...

A FÉRJ: Hiába imádom a zenét, ha nem tudom a végtagjaimat megmozdítani.

AZ ASSZONYKA: Mintha te volnál az első, aki beleragadt valamibe! Vannak rokkantak, láb nélkül. De ők is élnek, dolgoznak, még szórakoznak is.

A FÉRJ: Most mintha forognánk.

AZ ASSZONYKA: Ez is zavar?

A FÉRJ: Ilyet még nem is hallottam.

AZ ASSZONYKA: Akkor megmagyarázom. Befúj a szél a lépcsőházból, az forgatja ezt a ragadós micsodát. Megnyugodtál?

A FÉRJ: Hogy nyugodnék meg, amikor már hasig vagyok ebben a ragacsban!

AZ ASSZONYKA: Te csak fújod a magadét! Húsz perc múlva hét. Már csak taxival érünk az Operába.

A FÉRJ: Semmibe veszed az élet realitásait?

AZ ASSZONYKA: Azt mondtuk, hogy ez a házasság nem olyan lesz, mint a többi. Mi nem fogunk kifogyni a szóból, elfásulni, veszekedni, elválni. Én még nagyokat akarok nevetni, és három gyereket akarok, és zenei iskolába akarom őket íratni.

A FÉRJ: Már a szájamig ér.

AZ ASSZONYKA: Légy szíves, telefonálj taxiért.

TANULJUNK IDEGEN NYELVEKET!

Nem tudok németül.

Budgyonnij és Alexajevka közt egy csomó löveget kellett föltolni egy dombra, mert kerék-agyig besüllyedtek a sárba. Amikor harmadszor került rám a sor, és körülbelül a felpart közepe táján elkezdett visszafelé csúszni a dögnehez tábori ágyú, úgy tettem, mintha szükségre akarnék menni, és leléptem.

Tudtam az irányt a körletünk felé. Átvágtam egy óriási napraforgótáblán, aztán kiértem a tarlóra. A zsiros, fekete föld úgy tapadt a bakancsomra, mint a bűvárok ólomnehezéke, amellyel a tengerfenékre szállnak. Azt hiszem, húsz percig mehettem, amikor egyenesen beleszaladtam egy magyar szakaszvezetőbe és egy németbe, akiről nem tudtam, mi lehetett, mert nem ismertem a német rendfokozatokat. Már ahhoz is örületes balszerencse kellett, hogy pont beléjük szaladjak, mert teljesen sík volt a terep.

A szakaszvezető állt, a német, szétterpesztett térddel, egy kis tábori széken ült. A szakaszvezető dohányzott, a német evett. Egy fogpasztástubus formájú tubusból kenősjatot nyomott egy szelet kenyérre, és csak a szemével intett, hogy álljak meg.

- Was sucht er hier? - kérdezte.

- Mit keres itt? - fordította a szakaszvezető.

Mondtam, elvesztettem az alakulatomat.

- Er hat seine Einheit verloren - mondta a szakaszvezető.

- Warum ohne Waffe?

- Hol a puskája? - kérdezte a szakaszvezető.

Mondtam, hogy munkaszolgálatos vagyok.

- Jude - mondta a szakaszvezető.

Ezt még én is megértettem. Megmagyaráztam, hogy nem vagyok zsidó, hanem mint a Népszava győri terjesztőjét egy különleges munkásszázadhoz hívtak be.

- Was? - kérdezte a német.

- Jude - mondta a szakaszvezető.

A német felállt. Leverte zubbonyáról a morzsát.

- Ich werde ihn erschiessen - mondta.

- Magát a Feldwebel úr most agyon fogja löni - fordította a szakaszvezető.

Éreztem, hogy előnt a verejték, és kavarni kezd a gyomrom. A német rácsavarta a kenősjatos tubusra a kupakot, és elővette puskáját. Talán, ha beszélek németül, meg tudom neki magyarázni, hogy nem viselek sárga karszalagot, tehát nem is lehetek zsidó, és akkor minden másképpen történik.

- Er soll zehn Schritte weiter gehen.

- Menjen tíz lépéssel tovább - mondta a szakaszvezető.

Mentem tíz lépést. Közben bokáig süllyedtem a sárba.

- Gut.

- Jól van.

Megálltam. A Feldwebel rám fogta a puskát. Csak arra emlékszem, hogy egyszerre irtózatossá lett a fejem, és majdnem szétrobbantak a beleim. A Feldwebel leeresztette a puskát.

- Was ist sein letzter Wunsch? - kérdezte.

- Mi az utolsó kívánsága? - kérdezte a szakaszvezető.

Mondtam, nagydolgozni szeretnék.

- Er will scheissen - fordította a szakaszvezető.

- Gut.

- Jó.

Amíg dolgomat végeztem, a Feldwebel súlyban tartotta a puskát. Mihelyt fölálltam, fölemelte.

- Fertig? - kérdezte.

- Kész?

Mondtam, kész.

- Fertig - jelentette a szakaszvezető.

A Feldwebel puskája nyilván felfele hordott, mert a köldöktájamra célzott. Körülbelül egy vagy másfél percig álltam így. Aztán, továbbra is rám célozva, azt mondta a Feldwebel:

- Er soll hupfen.

- Békaugrás - fordította a szakaszvezető.

A békaugrás után kúszás következett. A kúszás után tizenöt fekvőtámasz. Utoljára azt mondta a Feldwebel, hogy hátra arc.

Hátraarcot csináltam.

- Stehschritt!

- Díszlépés! - tolmácsolta a szakaszvezető.

- Marsch! - mondta a Feldwebel.

- Menet, indulj! - fordította a szakaszvezető.

Elindultam. Járnai is alig lehetett, nemhogy díszlépést kivágni. Röpködtek a sárgombócok a fejem felett. Csak örületes lassúsággal tudtam haladni, és közben éreztem, hogy a Feldwebel a hátam közepére célzott. Még most is meg tudnám mutatni a pontot, ahová a puska csöve irányult. Ha nincs az a sár, csak öt percig tartott volna rettegésem. Így azonban talán egy félóra is elmúlt, míg hasra mertem feküdni és visszanézni.

Olaszul se tudok: sajnós, nincs nyelvérzékem. Tavaly, amikor egy tíznapos Ibusz-társasutazással Riminiben nyaraltam, egy este, a Regina Palace nevű luxusszálló előtt felismertem a Feldwebelt. Nem volt szerencsém. Ha egy fél perccel előbb érek oda, agyonverem; így azonban ő észre se vett engem. Többedmagával fölszállt egy üvegtetejű, piros autóbuszra, mialatt én kellő nyelvtudás híján, csak magyarul ordítozhattam:

- Ne induljanak el! Szállítsák le azt a fasiszta disznót!

A portás, egy nálam fél fejjel magasabb, színes bőrű szudáni, megfenyegetett az ujjával, és intett, hogy hordjam el magam. Még neki sem magyarázhattam el, mi történt, habár ő talán az olaszon kívül franciául és angolul is tudott. Én azonban, sajnós, a magyaron kívül semmiféle más nyelven nem beszélek.

TRILLA

Kicsavarja a papírt az írógépből. Új lapokat vesz elő. Közibük rakja az indigót. Ír.
Kicsavarja a papírt az írógépből. Új lapokat vesz elő. Közibük rakja az indigót. Ír.
Kicsavarja a papírt az írógépből. Új lapokat vesz elő. Közibük rakja az indigót. Ír.
Kicsavarja a papírt. Húsz éve van a vállalatnál. Hideget ebédel. Egyedül lakik.
Wolfnének hívják. Jegyezzük meg: Wolfné, Wolfné, Wolfné.

A POGÁNY SÜTTŐFIA SÜTTŐ GONDOLATAI MIKÖZBEN VENCELLIN ABÁDSZALÓKI PRÉPOST PARANCSÁRA TESTÉT NÉGYFELE SZAGGATTÁK

*(Megjegyzés: A prépostság négy kimustrált kancát adott a szaggatáshoz.
Emiatt a művelet csak a negyedik rugaszkodásra sikerült.)*

1

Céltalan erőlködés. Mit tud egy libafertály arról, hogy tíz perccel ezelőtt még egész liba volt?
És megfordítva: zavarja-e egy liba nyugalma, hogy tíz perc múlva levágják, felnégyelik,
ropogósra sütik?
Ha erre gondolok - és nem ordítok éppen -, jókat nevetek magamban!

2

Az új vallások milyen türelmetlenek!
Ha történetesen én győzöm le a szentháromságistákat, én bizony nem macerálom a prépostot,
hanem egyetlen kardvágással kétfelé szelem.
Pedig nekem jobbak a lovaim!

3

A gyávaság forrása, hogy az emberek nem tudják elképzelni a rossznál még rosszabbat.
Én azonban, ha elgondolom, hogy négy helyett nyolcfelé is szaggathatott volna a prépost,
helyzetemmel, még ha nem is valami rózsás, mégiscsak elégedett vagyok.

4

Sokszor tűnődtem: vajon meddig remél az ember?
Most már tudom: az utolsó pillanatig.

Feleim, szántsatok, vessetek, és este mécsvilágnál pogány dalaitokat bátran énekeljétek! Ímhol én most is tervezek, remélek, és keresek megvételre, esetleg abádszalóki házhely cserelhetőséggel, jó állapotban levő férfi pézsmapocok bundát, zömök alakra, háromnegyedest.

Pedig már megyek széjjelfele!

AZ ÉLET ÉRTELME

Ha sok cseresznyepaprikát madzagra fűzünk, abból lesz a paprikakoszorú.

Ha viszont nem fűzzük fel őket, nem lesz belőlük koszorú. Pedig a paprika ugyanannyi, éppoly piros, éppoly erős. De mégse koszorú.

Csak a madzag tenné? Nem a madzag teszi. Az a madzag, mint tudjuk, mellékes, harmadrangú valami.

Hát akkor mi?

Aki ezen elgondolkozik, s ügyel rá, hogy gondolatai ne kalandozzanak összevissza, hanem helyes irányban haladjanak, nagy igazságoknak jöhet a nyomára.

VISSZHANG

Szép hazánk visszhangok dolgában sem áll az utolsó helyen. A természetjárók több tucatot tartanak számon. Leghíresebb a tihanyi: róla legendák és költői művek is szólnak. De még nála is érdekesebb a csalános-fülephegyi.

Az utóbbiról szóló legkorábbi följegyzés 1827-ből ered, amikor valaki - talán egy vadásztársaság megréfált tagja - a csalánosi erdészlakból átkiabált a Fülep-hegy sziklafala felé:

- Ezt a hónapos retket ki tette a cipőmbe?

A tihanyi visszhang még fénykorában is csak tíz szótagot vert vissza. És ez tizennégy!

Azóta közel másfél évszázad múlt el. Sokan megfordultak a csalánosi erdészlak körül; boldog szerelmesek, kóbor katonaszökevények, gombaszedő lányok, a törvény elől menekülő bűnösök, üdülővendégek. És mindenfélét odakiabáltak a Fülep-hegynek. Példának okáért:

- Itt vagyunk ketten, Ferenc és Katalin!

Vagy:

- Megdöglenni se hagyják már az embert!

Vagy pedig:

- Richter Elemér, három kutya, hat egér!

Voltak, akik káromkodtak; megint mások irgalomért fohászkoztak, vagy csak artikulálatlanul fölkukorékoláltak, mert a nagy erdőségekben az embernek kukorékolhatnékja lesz.

A tihanyi visszhangot elrontották az építkezések, de a csalános-fülephegyi ma is kifogástalanul működik. Csak az a furcsa, hogy bárki jön, és bármit kiabál, mindig ezt válaszolja:

- Ezt a hónapos retket ki tette a cipőmbe?

Mást nem tud mondani.

BUDAPEST

A Kálvin téren egy autóbusz nekirohant egy fának. Hirtelen az egész városban megálltak az összes villamosok. Minden megállt, még a kisvasút is a játéküzlet kirakatában. Csönd lett. Később még felzörgött valami, de csak egy újságpapírt söpört magával a szél. Aztán neki-sodorta egy falnak, és még nagyobb lett a csönd.

Nyolc perccel az atombomba robbanása után kialudt a villany, rögtön utána a rádióban lejárt az utolsó gramfonlemez. Egy óra múlva szörcsögni kezdtek a csapok, aztán nem folyt több víz. A lomb is száraz lett, akár a bádog. A szemafor szabad utat jelzett, de az utolsó bécsi gyors már nem futott be a pályaudvarra. Mozdonya kazánjában reggelre kihűlt a víz.

Egy hónap alatt elgyomosodtak a parkok, zab nőtt a gyermekjátékterek homokozóiban; ezalatt a söntések polcain is beszáradtak az étvágygerjesztő italok. Minden élelmiszert, az összes bórdíszműárut és a könyvtári könyveket megették az egerek. Az egér roppant szapora állat; ötször is lefial egy esztendőben. Nem sok idő múlva úgy ellepték az utcákat, mint valami bársonyos, iszapszerűen hömpölygő kövezet.

Birtokba vették a lakásokat, a lakásokban az ágyakat, a színházakban a zsöllyéket. Bejutottak az Operába is, ahol a *Traviata* került színre utoljára. Amikor az utolsó hegedűn átrágták az utolsó húrt, annak pendülése volt Budapest búcsúszava.

De már másnap, az Operával épp átellenben, egy romház kövein megjelent egy cédula:

„Hozott szalonnával egérintést vállal doktor Varsányiné.”

BEVÉGEZETLEN RAGOZÁS

Sokszor csak úgy magam elé nézek
Sokszor csak úgy magad elé nézel
Sokszor csak úgy maga elé néz

Sokszor csak úgy magunk elé nézünk - - -

ÜGYLET

1. ELISMERVÉNY

Alulírott Hallada Jutka ezennel tanúsítom, hogy édesanyám, dr. Hallada Ernőné budapesti lakos melléből a mai napon nyolc deciliter tejet leszoptam. Minthogy a tej jó minőségű és elegendő mennyiségű volt, ezennel kijelentem, hogy dr. Hallada Ernőné budapesti lakossal szemben semmiféle további igényt nem támaszthatok.

*Hallada Jutka
s. k. csecsemő*

2. NYILATKOZAT

Alulírott dr. Hallada Ernőné budapesti lakos ezennel kijelentem, hogy a Hallada Jutka budapesti lakosnak juttatott nyolc deciliter anyatej átadása nekem nem megterhelést, hanem épp ellenkezőleg, megkönnyebbülést szerzett. Ennélfogva Hallada Jutkától se hálát, sem anyai ellenszolgáltatást, sem a jelenben, sem pedig a jövőben, nem igényelhetek.

*dr. Hallada Ernőné
anya*

EGY POCSOLYA EMLÉKIRATAI

1972. március 22-én egész nap esett az eső, s én összegyűltem egy nagyon kellemes helyen. Meg is nevezem: Budapesten (Magyarország fővárosa), a XIII. kerületi Dráva utca 7. számú ház előtt, ahol horpadt a járda.

Ott éltem, éldegéltem. Sokan belém léptek, aztán visszanézve szidtak, ócsároltak, kemény szavakkal illettek, amelyeket nem írok le. Két napig voltam pocsolya, zokszó nélkül túrva a sértéseket. Mint ismeretes, 24-én kisütött a nap. Ó, mily paradox a lét! Fölszáradtam, amikor szép lett az idő!

Mit írjak még? Jól szerepeltem? Dórén viselkedtem? Mászt vártak tőlem a Dráva utca 7-ben? Most ugyan már mindegy, de azért jó volna tudni, mert utánam is gyűlnek majd oda pocsolják. Mi gyorsan élünk, napjaink ki vannak számolva, és mialatt odalent időztem, felnőtt egy tette kész nemzedék, csupa álmodozó, nagyravágyó, potenciális pocsolya, és mind engem vallatnak, macerálnak, hogy mire számíthatnak abban a sokat ígérő horpadásban.

Én azonban mindössze két napig tócsáskodtam, és ennek alapján csak ennyit mondhatok: tény és való, hogy a hangnem drasztikus, hogy a Dráva utca szeles, és minduntalan, amikor nem kéne, kisüt a nap, de legalább nem kell a csatornán lefolyni... Hej, micsoda lyukak, horpadások! Csőtörések! Beroppant úttestek! Nagy szó ez manapság! Fiatalok, ha rám hallgattok, előre! Irány a Dráva utca!